

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

DIPLOMSKA NALOGA

PROBLEMATIKA SOCIALNE INTEGRACIJE SLOVENSKIH PRISELJENCEV V MELBOURNU

Mentor: doc. dr. Srečo Dragoš

Eva Jug

Ljubljana, 2013

PODATKI O DIPLOMSKI NALOGI

Ime in priimek: Eva Jug

Naslov diplomske naloge: PROBLEMATIKA SOCIALNE INTEGRACIJE
SLOVENSКИH PRISELJENCEV V MELBOURNU

Kraj: Ljubljana

Leto: 2013

Število strani: 101

Število prilog: 2

Število virov: 18

Mentor: doc. dr. Srečo Dragoš

Ključne besede: Slovenci v Melbourne, prilagoditve, domotožje, asimilacija, integracija, vzdrževanje kulture, zaposlitev, viza, tujec.

Povzetek

Od kar sem začela potovati in bolj poglobljeno spremljati potovanja in migracije, me je vedno znova spremljala beseda Avstralija. Predvsem zadnji dve oziroma tri leta, saj so se tja odselili kar trije moji znanci, prijatelji. Tema pa je še bolj na udaru zaradi kriznega gospodarskega stanja v Evropi in vseh posledic, predvsem ekonomskih, ki jih je le-to prineslo s sabo.

V svojem diplomskem delu sem se osredotočila na slovenske Avstralce, ki so emigrirali v mesto Melbourne v zadnjih dvajsetih letih, kar pomeni, da sem zajela novo oziroma mlado generacijo priseljencev. Teoretično sem želela vse skupaj preučiti in predstaviti ter v svoji kvalitativni raziskavi tudi ugotoviti, zakaj so zapustili domovino, kateri so bili razlogi za dokončno selitev v Avstralijo, kakšna je njihova trenutna viza, ali imajo domotožje, kako so se prilagodili oziroma integrirali v novi

državi, ali imajo stike s slovenskimi migranti v Melbourne, kakšno je njihovo družabno življenje in krog ljudi, ki jih obkrožajo, ali vzdržujejo slovensko kulturo, kako je z njihovo zaposlitvijo ter kako se počutijo kot tujci ali domačini.

The Title of the Graduation Thesis: THE PROBLEM OF SOCIAL INTEGRATION OF SLOVENIAN IMMIGRANTS IN MELBOURNE

Keywords: Slovenians in Melbourne, accommodation, homesickness, assimilation, integration, cultural maintenance, employment, visa, foreigner.

Abstract

Since I started to travel and got deeply involved in travelling and migration, the first word that comes to my mind regarding these topics is Australia. Specially the past two or three years, because three of my friends moved there. This topic is even more interesting, because of the economic crisis in Europe and all the consequences that this crisis caused.

My thesis focuses on Slovenians in Australia, which emigrated in the city of Melbourne in the past twenty years, meaning, that I concentrated on the so called younger generation of immigrants. The theoretical part contains a research and an illustration of the younger generation of immigrants. The mentioned theoretical part was the basis for my qualitative research, where I determined why they left their home country, the reasons for the ultimate migration to Australia, their visa status, possible homesickness, how they adapted to life in the new country, possible contacts with other immigrants from Slovenia in Melbourne, their social life and people around them, do they maintain their native culture, their employment status and if they consider themselves as foreigners or natives.

Ne preživi najmočnejši med vrstami,
Niti najbolj pametni, pač pa predvsem tisti,
Ki se najbolj prilagaja spremembam ...
(Po C. Darwinu; Pribac 2010: 63)

PREDGOVOR

Diplomsko nalogo sem začela pisati v Avstraliji, kjer se mi je po nekaj mesečnem bivanju tudi porodila ideja o njenem nastanku. Tam sem preživela osem mesecev, takoj po dokončanem študiju leta 2011, in nadaljevala svoje potovanje po kontinentu, ki me je prevzemal iz dneva v dan vse do poletja 2012. Popolnoma drugačen svet, pa vendar ne tako drugačen od slovenskega ali evropskega, saj sem, sploh v Melbournu, našla podobo Evrope. Razen precejšnjega števila azijskih priseljencev me ni zmotilo oziroma osupnilo prav nič.

Ko se znajdeš v tuji državi s tujimi ljudmi, tujo kulturo itn., se ji moraš do določene meje prilagoditi, se vživeti vanjo, pa vendar ohraniti sebe, svojo identiteto. In to zagotovo ni mačji kašelj. Obkrožajo nas nova pravila, navade in kljub temu da smo bili navajeni drugih, moramo znati sprejeti nove, se ponovno socializirati in znajti.

Skušala sem na kratko povedati, da selitev oziroma migracija še zdaleč ni preprosta stvar, ampak s sabo prinese ogromno posledic, tako pozitivnih kot negativnih, s katerimi se morajo posamezniki soočiti.

Moje diplomsko delo ima dva dela, teoretičnega in empiričnega. Literatura, ki sem jo uporabila, mi je pomagala pri lažjem razumevanju empiričnega dela in pri samem raziskovanju. Intervjuje sem opravila s Slovenci, živečimi v Melbournu v zadnjih petdesetih letih.

To je trenutno ena izmed zelo perečih tem za Slovence, saj jih ima ogromno, predvsem mladih, željo po selitvi v daljno deželo zaradi predstave o boljšem življenju. O tem sem se prepričala tudi sama. Menim, da bi Slovenci morali biti bolj osveščeni o realnem življenju v Avstraliji, saj ni takšno, kot ga predstavljajo mediji.

KAZALO

I TEORETIČNI UVOD.....	8
1 MIGRACIJE	9
1.2 Opredelitve pojmov migrant in migracije.....	10
1.3 Definicija mednarodnih migracij.....	12
1.4 Vzroki migracij	15
1.5 Konkretni vzroki za selitve in trajanje bivanja v tujini	16
1.6 Vloga migracij danes in sodobno izsiljevanje iz Slovenije	17
1.7 Beg možganov iz Slovenije	19
1.8 Multikulturalizem.....	22
1.9 Akomodacija in adaptacija-integracija	23
1.10 Asimilacija	25
1.11 Identiteta.....	27
2 SELITVE V AVSTRALIJO.....	28
II RAZISKAVA	32
1 OPREDELITEV PROBLEMA.....	32
2 METODOLOGIJA	33
2.1 Vrsta raziskave.....	33
2.2 Zastavljena vprašanja	33
2.3 Spremenljivke	33
2.4 Merski instrument in viri podatkov	34
2.5 Populacija in vzorčenje.....	35
2.6 Zbiranje podatkov	36
2.7 Obdelava in analiza podatkov	36
3 REZULTATI	37
3.1 Slovenski emigranti v Melbourne.....	37

3.2 Razlogi za odhod iz Slovenije.....	38
3.3 Razlogi za dokončno selitev v Avstralijo.....	39
3.4 Trenutna viza.....	40
3.5 Domotožje	41
3.6 Prilagoditev oziroma asimilacija življenja v novi državi	42
3.7 Stiki s Slovenci, živečimi v Melbourneu	43
3.8 Družabno življenje in krog ljudi, ki me obkrožajo v imigrantskem okolju	44
3.9 Vzdrževanje slovenske kulture	45
3.10 Zaposlitev	47
3.11 Občutek tujca ali domačina	48
4 RAZPRAVA	49
5 SKLEPI	53
6 PREDLOGI	55
7 LITERATURA IN VIRI	56
8 POVZETEK	58
9 PRILOGE.....	60
9.1 Obdelava intervjujev	60
9.2 Intervjuji z osebami, ki so emigrirali v Melbourne	61

I TEORETIČNI UVOD

V Sloveniji se migracije z nevidno hitrostjo povečujejo. Razlogi za njih se razlikujejo. Slišati je ogromno različnih zgodb zdomcev, med katerimi se najde več pozitivnih kot negativnih. Avstralija je tudi mene osebno vedno privlačila. Ne samo zaradi podnebja, drugačnosti in oddaljenosti, ampak tudi zaradi čara v očeh, ki so ga imeli ljudje, ko so govorili o njej. Z lanskim letom sem zaradi celotne situacije v Evropi in tudi ekonomske krize v Sloveniji začela resno razmišljati o daljšem ali odhodu za zmeraj v daljno deželo.

Odločila sem se, da grem pred koncem svojega študija preverit dejansko stanje v deželi »down under«, saj mediji večkrat govorijo eno, resničnost pa je drugačna. Prav to potovanje me je navdihnilo za pisanje moje diplomske naloge.

Največje presenečenje, ki sem ga doživela, je bil občutek tujca, ki ga v državi, ki jo opevajo kot raj, zagotovo nisem pričakovala; kljub temu da sem prepotovala že ogromno sveta, tako močnega občutka tujca še nisem občutila.

Razlogi, ki so privedli Slovence do zapustitve doma, so različni.

1 MIGRACIJE

They 'll come out of nowhere,

They 'll enter your state,

The nation of losers,

The tribe full of hate.

With knives in their pockets

And bombs in their hands,

They 'll burn down your cities

And your Disneyland.

Laiback, Now You Will Pay (Kralj 2008: 135)

Značilnosti, ki spremljata vsakega posameznika, sta socialna in geografska gibljivost. »Človek je različno drugače vrednotil, gibanje, dinamiko, spreminjanje geografskega in socialnega okolja. Njegovo pozitivno vrednotenje je zorelo na spoznanjih, da mu migracije omogočajo srečevanje z drugimi ljudmi, spreminjanje odnosov, spodbujajo izmenjavo idej, navad in izkušenj ter omogočajo srečevanja z novim socialnim okoljem, kar zahteva prilagajanje, spreminjanje in ustvarjalnost.« (Klinar 1975: 15.)

Klinar (1975: 18) pravi: če se skupaj omenjata geografska in socialna mobilnost, se pri tem želijo poudariti socialne karakteristike migracij. Kadar gre za spreminjanje prostorskega okolja in posledično tudi za spreminjanje socialnega okolja, kompleksa družbenih odnosov, zamenjavo socialnega sistema: skupin, institucij, norm, vrednosti itd. Vse to vodi k prilagajanju novemu socialnemu okolju. To pomeni, da je potrebno sprejemanje in preoblikovanje novega, kar posledično prinese zavračanje in spreminjanje starega. »Vendar tudi zavračanje novega ob pretežnem ohranjanju starega ni brez posledic za spreminjanje novega okolja. Proces, v katerem prihaja do

konfrontacije dveh kultur, dveh tipov družbenih odnosov, je ustvarjen za imigrante, ter so postavljeni v novo situacijo, ki terja od njih kreativnih naporov.« (Prav tam.)

Klinar (1995: 16) migracije prav tako opredeljuje kot pojav, ki je v družbi že star. Ko je prišlo do točke, v kateri je družba razvila in dosegla stalno naseljenost, so se vzporedno s tem začele pojavljati migracije. Migracije so s samo prinesle pozitivne in negativne posledice v družbi ter so začele družbo nezavedno spreminjati.

Klinar nato piše o tem (1995: 16), kako migracije posledično prispevajo k medsebojni komunikaciji, sporazumevanju različnih kultur in razširitvi teh po večjem prostoru. Seveda s tem ustvarjajo nove kulture in jih spodbujajo, da se aktivirajo. »Hkrati so seveda migracije lahko dejavniki nazadovanja v razvoju, ko povzročajo uničevanje razvitejših kultur in njihovo stagniranje ... Razviti komunikacijski sistemi omogočajo prenašanje idej, informacij itd., ne da bi bil potreben neposreden kontakt med subjekti, ki idejo oddajajo in sprejemajo. Spričo tega bi lahko sodili, da se pomen migracij za prenašanje idej in kultur zmanjšuje.« (Prav tam.)

1.2 Opredelitve pojmov migrant in migracije

Definicije, kdo je migrant, ne moremo točno opredeliti, najbolj pogosto pa jo opredeljujemo na podlagi (Migracije 2009):

- države rojstva;
- državljanstva;
- zadnje države bivanja;
- časa odsotnosti od rojstnega kraja ali zadnjega kraja bivanja;
- namena bivanja.

Vsaka država ima svoja merila, kako določiti, kdo je migrant in kdo ne. Po navadi priseljence dajejo kar v isti koš kot tujce, glede na državo rojstva ali državljanstvo. Kriteriji, kako opredeliti priseljenca, se pogosteje nanašajo na državo rojstva, saj tega, vsaj legalno, ne moreš spremeniti, državljanstvo pa lahko.

Kdo je tujec? Besedo tujec opredeljuje Simmel v svojem eseju Tujec (Kralj 2008: 135–137) kot »človeka, ki je danes prišel in bo ostal tudi jutri«. Našel je čudovit simbol, ki predstavlja mobilnost denarja v »tujcu«, poimenovanem po judovskem trgovcu.

Izseljenec je državljani Republike Slovenije in je namensko odjavil svoje bivališče v Sloveniji, saj se bo preselil v tujino. Pomeni, da gre pri migraciji za spremembo bivališča osebe. *Sodobna slovenska diaspora* je termin, ki ga uporabljajo za poimenovanje Slovencev, razkropljenih po svetu, ki so domovino zapustili po osamosvojitvi (Lapuh 2011: 5).

»Selitev je ena od oblik manifestiranja svobode gibanja, ki jo zagotavlja 32. člen Ustave Republike Slovenije. Tudi v skladu s Splošno deklaracijo človekovih pravic ima vsakdo pravico do odselitve iz katerekoli države in do vrnitve v državo svojega državljanstva.« (ReMPRS 2002.)

Migracije ali selitve so kompleksen globalni pojav, s katerim se ne srečuje samo Slovenija, ampak države po celem svetu. Kaj je pravzaprav izvor migracij? Države, prehodni cilji potovanja ali mesto priselitve, velikokrat pa kar vse troje. Selitve se dogajajo že stoletja in kljub oviram, ki jih prinesejo, se je preselilo na milijone ljudi v druge kraje, saj človek spreminjanje geografskega in družbenega okolja vrednoti pozitivno in vedno skuša najti zase in za svoje bližnje kraj, kjer bodo imeli boljše življenje (Migracije 2009).

»Selitev je ena od oblik manifestiranja svobode gibanja, ki jo zagotavlja 32. člen Ustave Republike Slovenije. Tudi v skladu s Splošno deklaracijo človekovih pravic ima vsakdo pravico do odselitve iz katerekoli države in do vrnitve v državo svojega državljanstva.« (ReMPRS 2002.)

V Evropi so ocenili, da je bilo samo v letu 2000 približno 150 milijonov mednarodnih migrantov. Evropa naj bi imela 31,5 milijonov migrantov, kar pomeni, da je takoj na drugem mestu za Azijo in prehitel celo Severno Ameriko. Število ljudi, ki se seli letno, se povečuje in s tem tudi migracijska gibanja, ki bodo v prihodnosti nadzirana ali pa ne (prav tam.)

»To samo po sebi, z izjemo množičnega eksodusa, ni nič slabega. Nekatere ekonomske analize kažejo, da so migracije večinoma koristne za vse družbe. Vendar je sedaj zelo pogosto, da se fenomen mednarodnih migracij povezuje s številnimi negativnimi poudarki, ki so povezani s percepcijami zlorabe azilnih sistemov, pomanjkanjem nadzora državnih meja, grožnjo nacionalni ter mednarodni varnosti in stabilnosti.« (Prav tam.)

Pogosto se pojavlja negativen odnos oziroma odklonska nastrojenost domačih prebivalcev proti priseljencem. Do tega pride predvsem zaradi ogroženosti, ki jo čutijo do priseljencev, saj jim vzbujajo strah, da bodo še težje dobili službe. To je najbolj vidno na območjih, kjer je ogromna brezposelnost, saj so priseljenci v očeh domačinov večkrat videni kot kriminalci, ki vdirajo v njihov teritorij in ga ogrožajo družbeno, kulturno, ekonomsko, politično ... V njih je strah, da bodo želeli uveljavljati svoje norme in vrednote, posledično bodo s tem uničili oziroma prevladali nad načinom življenja domačinov (prav tam).

Klinar je ugotovil, da se z migracijami srečujemo že v predkapitalističnih družbeno-ekonomskih ureditvah. Obdobje modernih migracij se začne z industrializacijo, urbanizacijo, razvojem kapitalističnih družbenih odnosov in formalno osvoboditvijo delovne sile, ki so bili v času, ko je vladal še liberalni kapitalizem, neorganizirani, ko se je začel monopolni kapitalizem, pa so migracijski tokovi postali vodeni in kontrolirani v skladu z interesi imigrantskih držav. Obdobje zadnjih migracij, ki so bila organizirana, se označuje kot sodobne imigracije; le-te se delijo na notranje in mednarodne (Lukšič Hacin 1995: 50).

1.3 Definicija mednarodnih migracij

Natančno definicijo mednarodnih migracij najdemo tudi v Resoluciji o migracijski politiki Republike Slovenije: »(Mednarodne) migracije se pojavljajo večinoma v treh oblikah: kot regularne, svobodne migracije posameznikov, ki po lastni volji in v okviru obstoječih zakonov spremenijo državo svojega prebivališča; kot prisilne migracije, ko ljudje bežijo bodisi kot posamezniki v strahu pred preganjanjem ali množično zaradi strahu pred kolektivnimi kršitvami človekovih pravic ali humanitarnega prava ter

drugimi okoliščinami, ki jih povzročajo različni konflikti in katastrofe; ter kot nezakonite migracije, ki zadevajo prepovedane prehode meja in nedovoljeno bivanje v tuji državi.« (ReMPRS 2002.)

Lucija Lapuh (2011: 5) pravi, da so sodobne mednarodne migracije povezane s procesom globalizacije in nadnacionalnimi integracijami. Oba omenjena pojma sta samo pospešila sodobne selitvene tokove v Evropi. Selitvene politike držav pa bistveno vplivajo na mednarodne selitvene tokove. Z uveljavljanjem načel prostega pretoka ljudi, kapitala, blaga in storitev v Evropski uniji so se spremenile meje regionalnih in dnevnih gibanj ljudi, hkrati se je spremenila tudi struktura migrantov.

»Migracije združujejo pojem emigracij in pojem imigracij. Emigracije predstavljajo gibanje ljudi iz njihove izvirne (emigrantske) družbe, odhajanje, izseljevanje, beg v tujino – imigrantsko družbo. Imigracije pa pomenijo trajni prihod, priselitev, vselitev v imigrantsko družbo.« (Klinar 1975: 16–17.)

Klinar (1985: 65) navaja, da so migracije neustavljive in vedno znova dobivajo kakšne nove smeri in oblike; z drugimi besedami – stare oblike se spreminjajo. Sodobne mednarodne migracije so v svojem razvoju prešle kar nekaj faz. Na začetku so bile oblike ekonomskih migracij spontane in ilegalne, kasneje so začele dobivati drugačno obliko, in sicer »organiziranih in reguliranih migracij«.

»Vendar je sedaj zelo pogosto, da se fenomen mednarodnih migracij povezuje s številnimi negativnimi poudarki, ki so povezani s percepcijami zlorabe azilnih sistemov, pomanjkanjem nadzora državnih meja, grožnjo nacionalni ter mednarodni varnosti in stabilnosti. Mnogo kje obstaja odklonilen odnos delov domačega prebivalstva do priseljevanja in priseljencev, ki ga je mogoče povezati z visokimi stopnjami brezposelnosti in mnenji, da bi priseljenci lahko postali ekonomsko breme ali ogrožali politično ter družbenoekonomsko stabilnost, medtem ko so predvsem nedokumentirani posamezniki pogosto videni kar kot kriminalci.« (ReMPRS 2002.)

Pojem mednarodne migracije P. Klinar opredeli kot:

1. Fizično gibanje v geografskem prostoru z relativno trajno spremembo bivališča, pri čemer pride pri mednarodnih migracijah do prestopanja državne meje. Eno

leto bivanja v tujini, ki prestavlja minimum, ko že lahko govorimo o mednarodnih migracijah.

2. Sprememba v interakcijskem sistemu (zamenjava socialnega sistema in kulture, pri čemer se porajajo novi odnosi, potrebe, vrednote, vprašanje nacionalne identitete, jezika ...).
3. Odločitev o izselitvi je posledica hierarhično določenih vrednot pri posamezniku.
4. Poleg omenjenih dejavnikov na odločitev o izselitvi vplivata tudi geografska razdalja in socialna distanca.
5. Pri mednarodnih migracijah je nujno izpostaviti tudi njihove socialne dimenzije, tj. vprašanje interakcije med sloji. Ko postanejo migracije množične, se oblikuje vzorec kolektivnega obnašanja, pojavi se interakcija z imigrantsko družbo, interakcija med starimi in novimi imigranti.
6. Kot pomembna elementa moremo pri imigracijah omeniti še socialni nadzor in kompozicijske funkcije (vrednotenje migracij). (Klinar 1976: 17–19; v Lukšič Hacin 1995: 51.)

V strategiji ekonomskih migracij opredeljujejo mednarodne migracije kot kompleksne po obsegu in značaju in pravijo, da mora celostna ter skladna politična strategija upoštevati vse tipe migracij (glede na različne kriterije npr. humanitarne, ekonomske oziroma delavske ali pa migracije zaradi združevanja družine). »Poleg tega mora integrirati oba glavna tipa politike: to je politike, ki se ukvarja z migracijskimi tokovi za implementacijo nadzora tokov ali s selekcijo sprejemanja novih migrantov in politike, ki se ukvarja s priseljenci, ki že ali bodo prebivali v državi, bodisi zakonito ali ne, za stalno ali za trajnejša ali začasna obdobja. Prav zaradi kompleksnosti je migracijska politika razdeljena na različna, čeprav povezana politična področja, ki se tičejo: zakonitih migracij (priseljevanja pa tudi do določene mere izseljevanja); sistema mednarodne zaščite; integracije in neregularnih oziroma nezakonitih migracij. Vsa ta področja imajo, čeprav v različnih stopnjah, pomembne zunanje dimenzije in zahtevajo regionalno in mednarodno sodelovanje ter partnerstvo med državami izvora, tranzita in priselitve.« (MDDSZ 2010.)

1.4 Vzroki migracij

Slovenski prostor je že dolgo območje odseljevanja ljudi in sega vse od druge polovice devetnajstega stoletja in vse do danes. Najbolj množično so se izsiljevali pred prvo svetovno vojno v čezmorske države, nato v obdobju med dvema svetovnim vojnima, predvsem v zahodno Evropo. Po drugi svetovni vojni je šlo predvsem za ekonomsko in politično izseljevanje, po letu 1960 pa zaradi ekonomskih razlogov ali pa gre za zdomce, ki so na začasnem delu v tujini. Vsekakor pa sta bili v zadnjih dvajsetih letih dve letnici, ki sta vplivali na izseljevanje: to je bilo leto 1991 – neodvisnost in leto 2004 – priključitev k Evropski uniji, saj smo s tem dobili Slovenci evropsko državljanstvo in s tem povezane pravice, ki so povečale našo mobilnost (Lapuh 2011: 6).

Pojavlja se nam vprašanje, zakaj se nekateri posamezniki želijo ali se izselijo iz svojega določenega okolja, drugi pa ne. Migracije največkrat izhajajo iz teorije o dejavnikih odbijanja in privlačevanja. »Za ilustracijo lahko naštejemo nekatere dejavni odbijanja: ekonomska stagnacija, zmanjševanje nacionalnih virov, padec standarda, nizek dohodek, brezposelnost,; politična ali katerakoli druga vrsta diskriminacije, politično preganjanje, majhne možnosti vpliva ali participacije, alienacija, naravne katastrofe, omenjene možnosti a osebni razvoj in promocijo itd. Med dejavnike privlačevanja pa uvrščamo: ekonomsko prosperiteto, dvig standarda, dvig dohodka, možnosti za ustrezne zaposlitve in poklicno promocijo, izobraževalne možnosti, povezano družinsko in sorodstveno življenje, možnosti za koristno izkoriščanje prostega časa (kulturne in rekreacijske možnosti), možnosti za strokovno povezovanje itd.« (Klinar 1975: 23.)

Teorija o dejavnikih privlačevanja in odbijanja, lahko jo imenujemo tudi »pull-push« teorija, nam razlaga različne vzroke, selektivnost, smer toka in obseg migracijskih gibanj ravno preko dejavnikov odbijanja in privlačevanja (Lukšič Hacin 1995: 53). »Izhodišče teorije je, da imajo posamezni sloji posebne interese, od katerih je odvisen učinek push-pull dejavnikov. Izpostavlja se tudi pomen dejstva, da so pozitivni in negativni dejavniki v emigracijski družbi izkustveno poznani, imigracijska družba pa ne. O njej je ustvarjena slika zgolj na osnovi posredovanih informacij (mnogokrat pomanjkljivih), ne pa na osnovi neposrednega izkustva in je navsezadnje

neznanka. Omenjeni dejavniki, tako pozitivni kot negativni, izvajajo tako neke vrste selekcijo migrantov. Ta se uresničuje le pri migracijah, ki nastajajo na osnovi potreb in interesov. Kadar so v emigrantski družbi prisotni močni potisni faktorji (primer: vojna, naravna katastrofa), je selekcija veliko manjša, v primeru prisilnih izselitev pa o njej ni moč govoriti.« (Prav tam: 53–54.)

Klinar (1975: 25) pravi, da naštetih dejavnikov ne morejo dati odgovora na vprašanje, zakaj se nekateri posamezniki odselijo, drugi pa ne. Subjektivne dejavnike sicer lahko razdelimo na racionalne in emocionalne, seveda pa je potrebno upoštevati tudi socialno-psihološke osebnostne lastnosti posameznikov.

Klinar (1975: 26–30) je vzroke selitev razdelil v tri velike skupine. V prvi skupini so zajeti ekonomski in demografski vzroki, ki jih razlaga kot reševanje eksistence, izboljšanje ekonomskega položaja, prenaseljenost itd. Druga skupina obsega politične in vojaške vzroke v smislu prisiljenega preseljevanja. V zadnjo skupino pa umešča osebne in družinske vzroke, ki so najbolj raznovrstni (na primer možnost pridobitve izobrazbe).

1.5 Konkretni vzroki za selitve in trajanje bivanja v tujini

Iz Slovenije danes želi ubežati vse več ljudi, razlogov za takšno odločitev je čedalje več. Povečevanje brezposelnosti, varčevalni ukrepi, ki prizadenejo najbolj nedolžne žrtve, zakonodaja, pred katero bežijo podjetniki in ne nazadnje kopica politikov itn. Gre za zanimive in skrb zbujujoče podatke, saj vse več izobraženih mladih odhaja (Švab 2012).

Lapuh (2011: 16) pravi, da si s selitvijo lahko ustvarimo novo življenje, nov krog prijateljev in se asimiliramo v novo kulturo in običaje. Asimilacijski proces je nujen, saj gre za iskanje nove identitete, potruditi se moramo ohraniti staro. Po navadi so ljudje, ki zapustijo državo, zanjo zelo perspektivni in se skoraj nikoli ne vrnejo v domovino. Mnogi odhajajo v tujino zaradi zaposlitve, saj so jim ponujeni boljši pogoji dela in boljše plačilo. Najbolj nedolžne selitve pa se zagotovo začno tudi s študijskimi izmenjavami, ki kasneje pripeljejo študente do novih možnosti podiplomskega študija

v tujini ali postdoktorskega študija. Mnogi se iz Slovenije selijo tudi zaradi partnerja, ekonomskega položaja države, boljše razvitosti države, jezika, kulture, podnebja, osebnega interesa, boljših priložnosti kot v Sloveniji.

Iz statističnih podatkov (SURS 2009: 72) je razvidno, da so selivci v povprečju (za obdobje 1996–2007) stari med 25 in 29 let, torej v višku svoje ustvarjalne kariere. V tem starostnem obdobju imajo ljudje v večini doseženo ali pa jo že dosegajo stopnjo želene izobrazbe in si začnejo ustvarjati svoje življenje. Avstralija ima seveda zgornjo starostno omejitveno mejo za priseljence.

Klinar (1975: 20) pravi, da socialna in kulturna sorodnost povečujeta selitve oziroma migracije, seveda pa trajanje migracij določa tudi ekonomski spekter, ki omogoča večje možnosti zaposlitve in boljši življenjski standard. Prav tako so za obseg migracij pomembne tudi politične razmere, »homogenost in heterogenost emigrantskih družb«, »razdalja med emigrantsko in imigrantsko družbo«, saj lahko sklepamo, da bo obseg migracij večji pri manjši razdalji med obema družbama itd.

1.6 Vloga migracij danes in sodobno izsiljevanje iz Slovenije

»Ocenjeno število mednarodnih migrantov v letu 2000 je bilo 150 milijonov, od tega okoli 31,5 milijona v širši Evropi, kar celino uvršča na drugo mesto takoj za Azijo in pred Severno Ameriko. Na splošno je število ljudi, ki se selijo iz leta v leto večje in najverjetneje se bodo migracijska gibanja, bodisi nadzirana ali ne, v naslednjih letih še povečala. To samo po sebi, z izjemo množičnega eksodusa, ni nič slabega. Nekatere ekonomske analize kažejo, da so migracije večinoma koristne za vse družbe.« (ReMPRS 2002.)

Na svetu je vedno več selitev in vedno več ljudi teži po selitvah zaradi lahkotnosti dostopa do informacij. Znotraj Evropske unije so se zgodile velike spremembe na socialnem, političnem in ekonomskem področju, saj odprtost, ki nam jo omogoča Evropska unija, vključuje pravico prostega gibanja ljudi in prav tako blaga in storitev. Seveda pa znotraj Evropske unije vsaka država sama izvaja in določa migracijsko politiko. Med samimi Evropskimi državami ne potekajo velike selitve, saj so države

znotraj Evrope bolj ali manj gospodarsko visoko razvite in zato ljudje ne čutijo potrebe po selitvi znotraj Evropske unije (Lapuh 2011: 8).

»Sodobna migracijska gibanja se po tipu in geografskih vzorcih razlikujejo od preteklih. Notranja odprtost prostora Evropske unije je z uveljavljanjem načel prostega pretoka ljudi, kapitala, blaga in storitev spremenila meje regionalnih in dnevnih gibanj ljudi, sočasno pa se je spremenila tudi struktura migrantov. Pojav "postindustrijskega" vzorca migracij predstavlja zadnjega od treh valov migracij po drugi svetovni vojni in zajema tri relativno različne sestavine: visoko kvalificirano delovno silo, iskanje azila in neregularno, "ilegalno" ali "skrito" gibanje.« (ReMPRS 2002.)

Mednarodne migracije imajo danes zelo pomembno vlogo v nacionalnih, regionalnih in mednarodnih zadevah. Mnogi migranti pošiljajo denar, ki ga zaslužijo v tujini, nazaj v domovino svojim sorodnikom in bližnjim. Tako predstavljajo takšna nakazila iz tujine v državah v razvoju zelo pomemben vir dohodka, ki je celo bolj pomemben kot uradna razvojna pomoč ali tuje neposredne investicije. Spremenil se je tudi status migrantov pri zaposlitvi v tujini, saj ne opravljajo več najbolj »umazanih del«, ki jih domačini ne želijo, ampak so vključeni v dejavnosti z visoko dodano vrednostjo, kot so deficitarni poklici. V mnogih državah so javne storitve in celotni sektorji gospodarstva izjemno odvisni od migrantov, saj bi bilo brez njih težko zagotoviti nemoteno delovanje teh sektorjev (Migracije 2009).

Lucija (2011: 17) pravi, da so sodobni slovenski izseljenci izobraženi in imajo po navadi visoko univerzitetno izobrazbo, sledijo pa jim tisti s srednjo splošno izobrazbo, ampak tudi ti so študentje, ki bodo kmalu diplomirali. Med selivci pa ne smemo izpustiti tudi magistrstov in doktorjev znanosti. Po smeri izobrazbe so to po večini ekonomisti, nato sledi pravo in politologija. Visoko izobražena delovna sila je najbolj mobilna in tako Slovenija izgublja kader, ki ga je izobrazila, ker jim tujina nudi boljše delovne pogoje in plačilo. Tako se ponovno srečamo z begom možganov. Beg možganov predstavlja fenomen sodobne migracije, z njim pa se vedno bolj srečujemo.

Strokovnjaki, po katerih je vedno večje povpraševanje zaradi naprednega in modernega sistema, ki zahteva več znanja in teži po najbolj izobraženih, se selijo izven nerazvitih območij v razvita. Ti se seveda selijo zaradi boljših razmer, služb, dohodka, priložnosti, boljše kakovosti življenja, ki jim ga zagotavlja razviti svet. Razlogov, zakaj tako množično prihaja do selitev iz nerazvitega sveta, je ogromno. Izpostavili bi lahko možnosti napredka, dodatnega izobraževanja, učenja od strokovnjakov itn. Želijo »zbežati« pred rutino in omejitvenimi, ki jih doživljajo v prvotnem okolju in se izogibati tradiciji, ki jim ne omogoča strokovne rasti. Zelo redko pa zaznamo selitve v nasprotni smeri – iz razvitih družb v nerazvite. Po navadi gre samo za občasne selitve, kadar gre za delo na kakšnih projektih v nerazvitih območjih. Oba tokova selitev pa samo poudarjata in povečujeta razlike med razvito in manj razvito družbo (Klinar 1975: 48).

1.7 Beg možganov iz Slovenije

Erna Strniša je ugotovila, da beg možganov postaja vse bolj pereč problem v naši državi. Dr. Vito Turk se zaveda stanja in zdajšnje politike, ki vlada, in se priključuje mnenju, da Slovenija najboljših mladih strokovnjakov ne bo obdržala. Vito je povedal, da so probleme »bega možganov« zagotovo doprinesle informacije iz spleta, namreč ko se nekdo odloči za selitev, nima pri tem večjih težav, saj so vse informacije v trenutku na voljo na spletu (Strniša 2009).

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (ZRSZ 2010) ponuja številne zaposlitvene možnosti v tujini in ponuja pomoč Slovincem, ki imajo pomisleke o selitvi, saj objavlja aktualna prosta delovna mesta delodajalcev, specializiranih agencij za zaposlovanje in drugih partnerskih ustanov. Prav tako je izdal zloženko Zaposlitev v Evropi in navaja k branju publikacije Iskanje zaposlitve v Evropi. Ponuja svetovanje z osebnim Eures svetovalcem, evropski portal za zaposlitveno mobilnost. Za tiste, ki se želijo zaposliti izven Evropske unije, pa navaja, kje lahko najdejo vse spletne informacije za določeno državo.

Tisti, ki mislijo, da zaradi kriznih razmer v tujini ni možnosti, se motijo. Razvite članice EU-ja in druge razvite države sveta (ZDA, Kanada, Avstralija in druge) zajemajo iz

bazena nerazvitih držav vzhodne Evrope, Azije (Indija, Kitajska, Pakistan, Vietnam itd.) in tudi Afrike in dajejo velika dodatna sredstva za dodiplomsko ter podiplomsko izobraževanje s poudarkom na raziskovalnem delu. V Sloveniji žal nimamo podatkov o tem, koliko jih zapusti domove že takoj po končani srednji šoli, se pa lahko strinjamo, da gre za najbolj ambiciozne. In takšni se ne vračajo, ker se zavedajo, v kakšnih pogojih delajo, kakšno plačo in kariero imajo. Seveda je najlažje tistim, ki imajo izobrazbo s področja naravoslovja, tehnike in medicine. In sam Vito v pogovoru večkrat poudarja, da se najboljši ne vračajo, čeprav si želimo, da bi se vrnili. Vsako leto je več in več tako rečenega »bega možganov« in to prinaša slabše stanje v naši družbi in ekonomskem stanju, dejansko pa se z reševanjem tega problema ne sooči nihče. Nihče od Slovencev se ne vrača v slabše pogoje, če je delal v boljših in ti vsaj na znanstvenem področju že zaostajajo za Češko in Madžarsko. Tudi po plačah smo že tako rekoč izenačeni; tudi po opravljenem doktoratu smo na enakem nivoju kot Hrvaška. Podatki pravijo, da je cena najvišje ocenjene ure 40 evrov (plača bruto, režija, materialni stroški itd.), kar je manj od cene, ki jo plačamo v avtomobilskem servisu (Strniša 2009).

Izseljenci ocenjujejo kvaliteto države, v kateri živijo, kot veliko višjo, če bi jo primerjali s Slovenijo, kar je seveda samoumevno, saj se ljudje selijo v okolje, kjer je kvaliteta življenja boljša kot v domovini. Za migranta je lahko bivanje v tujini prej težka kot lahka izkušnja, da si s prenosom investicije ustvari želen standard. Končni uspeh pa ni odvisen samo od posameznika, ampak od mnogih dejavnikov, med njimi tudi naklonjenosti ali nenaklonjenosti okolja, iznajdljivosti posameznika, inovacij in podjetniškemu okolju naklonjene zakonodaje ter politike države (Lapuh 2011: 18).

Turk se zaveda, da je mladih, ki so najboljši, vedno manj. In da bi popravili to stanje, seveda ne gre iz danes na jutri, saj so ti procesi dolgoletni (Strniša 2009).

S politiko, ki jo imamo trenutno in stanje, ki je prisotno v državi, ne bo nikoli pripomoglo k temu, da bomo obdržali najboljše strokovnjake (mlade generacije), ampak bodo ostali starejši. Slabo stanje pri nas lahko vidimo tudi, če se ozremo, koliko tujcev je dejansko pri nas. Z mednarodnimi razpisi, ki bi bili v primerljivi s tistimi v tujini od 500.000 do dveh milijonov, kar počno ostale skandinavske države in ZDA, bi lahko v državo povabili številne Slovence iz tujine in tuje raziskovalce, omogočili

infrastrukturo in vse, kar v to spada, primerne plače, tudi stanovanja (to počno Korejci, Finci) (Prav tam).

»Skratka, slovenska znanost je balkanizirana. Izraz sem si izposodil pri Angležih, tako se je ob podobni razpravi izrazil angleški nobelovec na mednarodnem sestanku v Parizu leta 2003. Od takega stanja ima slovensko gospodarstvo le malo. Za izhod iz krize potrebujemo odlično znanje, odlično infrastrukturo (ki je predpogoj za ustvarjanje odličnega modernega znanja), kar bo omogočalo moderne tehnologije in sodobne kakovostne proizvode, ki se tržijo. Slabe znanosti ni in posledično slabih ter neperspektivnih raziskovalcev (če to ime sploh zaslužijo) ne smemo podpirati.« (Prav tam.)

O tem, zakaj se študenti odločajo za tujino, je Turk že govoril in tudi mnogi ne dobijo službe oziroma dobijo za svojo izobrazbo tako nizko plačo, da se odločijo za »beg« oziroma zaposlitev pri tujih podjetjih, ki jih sprejmejo. Beg možganov pa za vsako državo pomeni veliko izgubo razvojnih potencialov na vseh področjih in tistih, ki dajejo zaslužek, to pa so naravoslovje, tehnika, medicina (prav tam).

Treba pa je poudariti, da po raziskavi Lucije (2011: 18) večina sodobnih selivcev s svojimi partnerji in otroki govori vsakodnevno slovenski jezik. Seveda izseljenci govorijo večino časa jezik, ki ga uporablja družba okoli njih in jezik, v katerem se lažje izražajo. Bivanje v tujini zagotovo vpliva na kvaliteto izražanja v maternem jeziku. Sodobni migranti so največkrat individualisti in nimajo takšne potrebe po povezovanju znotraj slovenske skupnosti, kot so jo imeli »tradicionalni« izseljenci. Manj je druženja med njimi in še ta so neformalna. Društva, katoliške misije itd., v katerih se srečujejo slovenski izseljenci, omogočajo stike s tradicionalnimi izseljenci. S Slovenijo pa jih dan danes povezujejo internet, nizkocenovni leti, skype in seveda facebook.

Lucija (2011: 19) je iz svojih raziskav sklepala, da je pri ljudeh, ki so se preselili v tujino, narodna zavest zrastla, saj je bila ta očitno manjša takrat, ko so živeli v Sloveniji.

1.8 Multikulturalizem

Samo besedo (Lukšič Hacin 1999: 83) multikulturalizem so različni avtorji različno opredeljevali. Vsekakor pa gre za označevanje tiste države, kjer se giblje več različnih kultur, kjer niso opredeljeni odnosi med njimi. Gre za nekakšno družbeno kulturno realnost, kjer se nahaja več etičnih skupnosti v isti državi. Pojem multikulturalizem se je pojavil že leta 1963 in se je takrat navezoval še na kulturni pluralizem. »Označuje obstoj družbe, ki je etično ali kulturno heterogena in spodbuja kulturno, jezikovno in versko različnost.« (Lukšič Hacin; v Sazbo, 1997: 196.)

Trenutno obstaja v svetu le nekaj držav, v katerih ni mogoče zaznati pojma multikulturalizem kot pojava številnih kultur znotraj političnih meja, ki želijo druga z drugo vzpostaviti odnose. Kot smo že prej omenili, pojem sega globoko v preteklost. Lahko bi rekli, da so njegovi temelji nastali s preseljevanjem ljudstev. Ko so se na istem prostoru znašla različna ljudstva in posledično različne kulture, je prišlo do različnih procesov zlivanja ali do prevladovanja ene kulture nad drugo. Kako so se te kulture prepletale in prelivale med sabo, je bilo odvisno od številnih dejavnikov in od tega, kako so te sorodne druga z drugo. Eden izmed prvih in znanih procesov, ki prikazujejo in predstavljajo ta pojav, so križarski pohodi; takrat je prišlo do mešanja različnih kultur. Ena izmed posledic, ki so jo prinesle selitve, je torej multikulturalizem. (prav tam 84–86).

Multikulturalizem »se pojavi znotraj političnih programov in gibanj za spremembo obstajajočih odnosov ali po drugi strani kot princip uradne politike do priseljencev.« (Lukšič Hacin 1999: 133.) To se povezuje s pojmom migracij, s pojmom mednarodnih migracij in migracijske politike. Pojem se seveda neprestano uporablja v sociologiji migracij in antropoloških teorijah akulturacije. Šele v 20. stoletju pride do ideje o multikulturni ureditvi družbenih odnosov, katerih temelj je pravica do spoštovanja družbenih kultur (prav tam 133–135).

Priseljenci so začeli zahtevati multikulturen pristop k integraciji, ki jim bo pomagal, bo bolj toleranten, da bi priseljenci ohranili svojo dediščino, kulturo tudi, ko se bodo že integrirali v multikulturno družbo. Priseljenci želijo in imajo težnjo po ohranitvi svoje kulture, običajev in tradicije (vera, hrana, hobiji, prazniki, glasba ...). Institucija širše

družbe bi morala dopuščati, ponuditi in se hkrati na nek način prilagoditi priseljencem, da bi ti lahko ohranjali, kar je njihovega in priznavali njihovo kulturo brez zavračanja. V 60. letih so ene izmed treh najpomembnejših priseljenških držav uporabljale »anglokonformni« model priseljevanja. Ta model je od priseljencev zahteval, da so se ti asimilirali v državo oziroma priseljeno kulturo v takšni meri, da se jih sčasoma ne bo več ločilo od pravih državljanov. Torej, namen je bil, da opustijo svojo etično identiteto in zavržejo svojo kulturno dediščino, po kateri so se razlikovali od drugih, ter sprejmejo novo. Tisti priseljenec, ki bi se razlikoval od državljanov po govoru, oblačenju, obnašanju, kuhanju, hobijih, bi ga označili kot »nepatriotskega«. Dejali so, da je brez te politike nemogoče, da bi bil priseljenec produktivni član družbe. Nikjer ni dokazano, da ta model dejansko »naredi« priseljence lojalne in produktivne člane družbe in prav tako ni dokazano, da ljudje, ki ne ostajajo zvesti svoji dediščini, niso lojalni produktivni člani družbe. Ta model daje priseljencem velik pritisk in nalogo, da se morajo integrirati, če želijo uspeti v družbi, kar jih pa seveda ogromno stane. Država bi morala omejiti stroške integracije, ki jo sama zahteva od priseljencev. Pri čemer ne gre za to, da država ne bi posegala v integracijo priseljencev, ampak kako bi bile državne politike, ki posegajo in izvajajo razne pritiske na priseljence, nepristranske (Kymlicka 2005: 495–498).

1.9 Akomodacija in adaptacija-integracija

Klinar (1975: 137) navaja akomodacijo in adaptacijo-integracijo kot predhodna procesa, ki lahko udirata pot kasnejši asimilaciji. Pri čemer moramo vedeti, da asimilacija ni nujna posledica predhodne akomodacije ali adaptacije.

Procesi akomodacije (Klinar 1975: 137) ne pomenijo le preprečevanje izbruha konfliktov med imigranti in domačini, ampak mirno sožitje med njimi. Pri čemer potrjuje, da je akomodacija povsem spremenljiv proces za imigrantsko družbo, saj s tem ohranja določeno stabilnost sistema in povezuje med samo aktivnost imigrantov in domačinov kljub obstoju njihovih različnih interesov.

»V primerjavi z asimilacijo je akomodacija proces, ki vodi do relativno hitrih, zavestnih sprememb. Vendar medsebojni odnosi med imigranti in domačini zadevajo samo

sekundarne odnose, v primarne odnose le z akomodacijo ni mogoče prodreti. Asimilacija pa je, kot bomo to še kasneje obrazložili, v primeri z akomodacijo dolgotrajen proces, »za katerega neposrednih proces se udeleženci niti ne zavedajo« in ki zadeva v medsebojne primarne odnose. Predhodna akomodacija po našem mnenju sicer lahko olajša asimilacijo, to pa ni nujno spričo tega, kar pomeni vzpostavljanje sekundarnih odnosov med imigrantsko skupnostjo in institucijami imigrantske družbe drugo kvaliteto kot pa vzpostavljeni primarni odnos med imigranti in domačini.« (Prav tam: 137–138.)

Adaptacija-integracija sta procesa, ki ju je možno obravnavati istočasno, »ker je adaptacija družbene enote le del integracije širše družbene tvorbe, znotraj katere se ta enota pojavlja.« (Prav tam: 138.)

»Z vidika imigrantskih skupnosti lahko govorimo o njihovi adaptaciji na socialno okolje imigrantske družbe, z vidika imigrantske družbe kot celote pa o njihovi integraciji v imigrantsko družbo. Proces integracije lahko opredelimo za utrjevanje imigrantske družbe; pri tem se različne etične skupine povezujejo v njen sistem. Imigrantske etične skupine se povezujejo z dominantno večinsko skupino in med seboj; to povzroča, da imigrantsko družba deluje kot funkcionalno enotnejša, kohezivnejša družbena celota.« (Prav tam.)

»Imigrantske skupnosti in imigranti se adaptirajo na sistem imigrantske družbe; to pomeni, da se seznanijo z novim socialnim okoljem: dobivajo avtentične informacije pa tudi storitve in dobrine, ki so zanje novota.« (Prav tam.)

»Srečujejo se z novimi vrednotami, s stališči, z normami, s potrebami, uveljavljenimi v imigrantski družbi. Tako se začenja izmenjava potreb med imigrantsko družbo in imigranti in pa transformacija njihove identifikacije, ki je poslej usmerjena v imigrantsko družbo. Ob srečevanju imigrantov s potrebami imigrantske družbe ostajajo številne njihove potrebe nezadovoljene. Adaptacija postane popolnejša, kadar imigrantski sistemi in sistem imigrantske družbe spoznajo potrebe druge strani, kadar se pojavi medsebojna usklajenost ponudb in povpraševanja. « (Prav tam.)

»O popolni adaptaciji imigrantov na imigrantsko družbo po našem mnenju ni mogoče govoriti. Zaradi podrejenih odnosov so migranti prisiljeni žrtvovati marsikatero od svojih potreb in sprejeti ponudbe imigrantske družbe, ki jim ne ustrezajo.« (Prav tam.)

Emigranti pa niso vedno zadovoljni s svojim statusom v emigrantski družbi, saj se velikokrat zgodi, da niso uresničili vseh svojih pričakovanj ali interesov. Lahko se zgodi tudi, da preprosto ne vidijo več dovolj možnosti, da bi lahko zadovoljili svoje potrebe in možnosti za »socialno promocijo« v emigrantski družbi. Niso dovolj povezani s cilji emigrantske družbe, premalo so identificirani in imajo »razrahljane odnose« z emigrantsko družbo (Prav tam: 26).

»Proces integracije imigrantov v imigrantsko družbo ima svoje ekonomske, socialne, politične, kulturne in druge dimenzije. Ekonomske dimenzije integracije se kažejo predvsem v adaptaciji na delovne razmere in življenjski standard; pri tem ima velik vpliv poklicna promocija imigrantov. Pri raziskovanju socialne dimenzije integracije imigrantov je treba ugotavljati, koliko je imigrantom uspelo vključiti se v prijateljske kroge z domačini ...« (Prav tam: 139.)

1.10 Asimilacija

Klinar (Prav tam: 141) opredeljuje asimilacijo imigrantov kot dolgotrajni proces, v katerem prevzemajo »ravnanje, mišljenje, vrednotenje, skratka način življenja in kulturo imigrantske družbe; pri tem se neposrednih posledic svojega ravnanja niti ne zavedajo. Prevzemanje tuje kulture povzroči, da imigranti izgubljajo svojo lastno kulturo, obeležje in svojo etično identiteto.« Zmožni so se spojiti z novim socialnim okoljem tako, da so pri tem neopazni in jih je skoraj nemogoče prepoznati kot posebno »etično skupnost« in ravno s tem postanejo konformni do tuje kulture in načina življenja imigrantske družbe.

»Običajno se v stvarnosti pojavljajo procesi dvosmerne asimilacije, ki pomenijo vzajemno vplivanje obeh kultur. Imigranti so vendarle vezani na svojo izvirno kulturo, nanjo jih vežejo socializacijski proces, življenjske izkušnje, primarni odnosi in tradicionalne navade ter vrednote. Spričo tega ne morejo kar naenkrat izražati ravno

takšno stopnjo konformnosti in lojalnosti do nove – tuje kulture. Postopnost asimilacije opredeljuje dvojni protislovni proces: ohraniti staro in učiti se novega. Novo je zgrajeno na starem in je nadomestilo za staro, staro se postopno umika novemu, vendar ne izgine povsem. Dvosmerna asimilacija torej pomeni, da kulture segajo druga v drugo, se med seboj spajajo in nastajajo nove zmesi kulture. Naša hipoteza je, da kultura imigrantov spreminja kulturo imigrantske družbe, čeprav je količinski delež sprejemanja pri imigrantih običajno večji kot pa delež njihovega prispevanja kulturi imigrantske družbe.« (Prav tam: 141–142.)

Glede na trajanje ločimo dve vrsti migrantov (Prav tam: 66–67): to so trajni in začasni. Trajne želijo asimilirati, nekaj podobnega se je že dogajalo v času »klasičnih čezmorskih migracij«. Kasneje so začeli spreminjati odnos do trajnih migrantov, v ospredju pride ohranitev svoje prvotne kulture, skušajo se tudi integrirati v imigrantsko družbo. Kaj je pravzaprav bistvo integracije? Imigrant se mora zbližati z imigrantsko družbo do takšne meje, da še vedno ohrani svojo prvotno kulturo, tradicijo in izvirne značilnosti. Dejstvo je, da želijo imigrantske družbe z integracijo imigrantov doseči »socialni mir«.

Če bi našteali značilnosti popolne asimilacije, bi te bile: izguba lastne kulture in etične identifikacije z izvirno emigrantsko družbo ali z etično in imigrantsko skupnostjo, sprejem tuje kulture, vključitev v vse strukture imigrantske družbe, vzpostavljanje primarnih odnosov, sklepanje mešanih zakonov in seveda odsotnost kakršnih koli oblik diskriminacije ali segregacije (prav tam: 142).

Milton Gordon (prav tam: 145) je izdelal tipe in stopnje asimilacije med tem ko je iskal pogoje za določitev idealnega tipa popolne asimilacije. Prvi tip je poimenoval akulturacija. To je stopnja, kjer imigranti spremenijo kulturne vzorce obnašanja in prevzamejo kulturo imigrantske družbe, naučijo se jezika, navad, vsakodnevnega obnašanja, norm, socialne vloge igrajo z »normativi« imigrantske družbe. Drugo stopnjo je poimenoval strukturna asimilacija. To se zgodi takrat, ko imigranti stopijo v »socialno strukturo imigrantske družbe« na primarni ravni odnosov. Tretja stopnja, imenovana amalgamacija, pri kateri gre za sklepanje zakonskih zvez med imigranti ni domačini. Četrta stopnja je identifikacijska asimilacija, kjer se imigranti v taki meri identificirajo z domačini, da se čutijo kot pripadniki nove družbe. Peta stopnja se

imenuje odsotnost predsodkov, šesta odsotnost diskriminacije, sedma državljanska asimilacija, ki jo Milton opredeljuje kot odsotnost vrednostnih konfliktov in konfliktov, ki zadevajo družbeno moč.

1.11 Identiteta

Tudi pojem identiteta Lukšič Hacin (1995: 91–93) navaja kot povezavo z migracijami in predvsem izseljenci. Procesi, kot so asimilacija in resocializacija, vplivajo na spreminjanje identitete. Pri identiteti gre za odraz odnosa, ki ga vzpostavi oseba do sebe in do skupine, v kateri biva. Oblikujejo jo različni družbeni procesi ter se pri vsakem posamezniku vzpostavi skozi določene faze socializacije. »V primarni socializaciji se postavijo temelji osebnostne identitete.« (Prav tam 92.)

Oblikovano identiteto družbeni procesi ohranjajo in spreminjajo. Poznamo individualno identiteto in skupinsko. Pri skupinski gre za občutek pripadnosti določeni skupini in povezanosti z njo, da sprejmejo tvojo individualno identiteto. Posameznik se lahko identificira z različnimi družbenimi skupinami in ima različne identitete, ki določajo status osebe v družbi (Prav tam 94, 95).

Ena izmed najbolj pomembnih družbenih identitet je zagotovo narodna identiteta, ki je v družbi, ki je tradicionalno pogojena, že določena. Istočasno pa zagotavlja stabilnost osebnosti. Zaradi samega pritiska in preobremenjenosti do človeka je v postindustrijskih družbah prineslo človekovo zmedenost in oslabitev bazične identitete, ki je zagotavljala stabilnost osebnosti, kar je posledično vodilo v krizo identitete. Seveda se človek identificira z okoljem, v katerem je opravil socializacijske procese in je navezan na tisto skupinsko pripadnost, ki se je odvijala v prostoru, ki je bil povezan z njim. Pri selitvah pa človek zamenja prostor in pride tudi do krize identifikacije (prav tam 96, 97).

2 SELITVE V AVSTRALIJO

Breda Čebulj Sajko (v Trebše-Štolfa 2001: 258) pravi, da tudi v šolskih učbenikih Avstralija ni bila v drugi polovici 19. stoletja omenjena kot »obljubljena dežela«, saj zaradi svoje oddaljenosti ni ravno privlačila prebivalstva, da bi se podali na tako dolgo, negotovo pot ..., in podaja podatek, da se je množično preseljevanje v Avstralijo začelo po letu 1945.

Podlistek je dobil po oddaji, ki se je odvijala na TV SLO 1, ki jo je takrat vodil Sandij Čolnik z avstralsko-slovenskim migracijskim agentom o preselitvah, bolj specifično preselitvah v Avstralijo, kar nekaj pisem slovenskih Avstralcev z zelo zanimivimi kritikami na njegove zavajajoče besede. Toni je trdil, da je » Avstralija raj za priseljence«. To je potrdil s podatkom, da se letno priseli okoli 200 Slovencev, iz česar bi sklepali, da jih torej tudi toliko tam dobi službo. Gre za osebo, ki je agent in skrbi za ureditev vizuma v Avstraliji. Zgodb o njem kar mrgoli v slovenskih medijih, med nožico negativnih se zasledi tudi kakšna pozitivna. Tudi sama sem zasledila pri Slovencih v Melbournu besedo ali dve o njem, ki pa nista bili ravno spodbudni. V oddaji na televiziji pa ni pisnil niti besedice o tem, kako donosen je njegov posel za urejanje papirjev pri selitvi v Avstralijo. Gospod Lenko se zaveda, za kakšne vrste posel gre, saj ljudje emigrirajo iz takšnega in drugačnega razloga. Še posebej tisti, ki prihajajo iz ekonomsko manj razvitih držav, posebej ženske, in ni tako preprosto, kot si marsikdo predstavlja. Najlažji način pridobitve vizuma nam je vsem znan, in to je poroka. Opaziti je ogromno parov, če se izrazim z besedami »starček Avstralček« in najstnica iz Azije, Indonezije, Malezije, Filipinov ali Kitajske. To bi lahko poimenovali trgovina z ljudmi (Gregorič 2009).

V članku gospa piše, da Lenko resnično pridobi vizume, ampak so to »ubijalski vizumi«, saj gre za študentske, sponzorske ali »biznis« vizume, ki zahtevajo od posameznika gore denarja; takrat si sam v popolnoma tujem svetu, saj angleščina ni dovolj za preživetje (prav tam).

Nato lahko istočasno preberemo besede Saša, ki razpravlja o »lahkosti bivanja« v Avstraliji, ki je le privlaka za mnoge zaradi visokega standarda in plač (ekonomije), ki so do petkrat višje od slovenskih, cenejše gorivo in prijaznejši, nižji in »progresivno

naraven« davčni sistem, čeprav so stroški bivanja malce višji. Največji razlog pa je, da je službo lahko dobiti in ni nobena katastrofa, če jo menjaš tudi dvajsetkrat in se moraš zaradi tega preseliti več sto kilometrov v drugo smer. V službi je veliko manj stresa in več osebnega stika, saj te vsi kličejo po imenih. Delodajalci so zelo razumni, prilagodljivi in človeški. Ne smemo spustiti vremena in klime, odprtosti ljudi in njihove prijaznosti. Ne čuti se nestrpnosti v prometu in v načinu življenja, ki ne samo da je bolj sproščen in omogoča neverjetno več prostega časa za druženje in zdrav način življenja. Veliko bolj urejen pravni sistem in poštenost postavljajo kot vrednoto. »Kmet postavi stojnico z zelenjavo in sadjem ob cesti, zraven pa samo škatlico za denar. Ljudem je samoumevno, da če s stojnice karkoli vzamejo, to plačajo.« Zagotovo pa ni tako močne in globoke povezave, vezi med prijatelji, sorodniki, starši in otroci kot v Sloveniji, ko se čutimo dolžnost skrbet drug za drugega in si pomagati (Čebulj 2009).

Mnogi Slovenci se tukaj popolnoma izgubijo v multikulturni množici ljudi in o njih nihče ne sliši več ničesar, ti se pa »tiho« vrnejo v domovino s sramom, da jim v »obljubljeni deželi« ni uspelo. To so tisti, ki prodajo vse svoje imetje in se naivno zaradi besed Tonija podajo v Avstralijo. Ko so enkrat tukaj, vidijo dejansko situacijo, ki je drugačna od predstavljene, Toni se pa za njih ne zmeni več (Gregorič 2009).

Razlogi za zapustitev domovine in preselitev v Avstralijo so različni, največ se jih vseeno odpravi zaradi ekonomskega stanja, saj Avstralija slovi bo boljšem življenju, nihče pa ne pove, da je službo v Avstraliji težko dobiti. Sploh, če imaš samo vizo iskanega poklica in si uvrščen v skupino tistih, ki jih Avstralija nujno potrebuje, lahko postane iskanje službe največji izziv v življenju (prav tam).

Ivan (1994: 168) je prav tako začutil na lastni koži, kaj pomenijo prazne obljube in iskanje službe v Avstraliji. S prihodom v Avstralijo je seveda želel nastopiti v službi, ki mu je bila obljubljena že pred prihodom v obljubljeno deželo, ampak se je izkazalo, da iz tega ne bo nič. Vse skupaj so bile le prazne besede in obljube, saj delovnega mesta zanj ni bilo.

O čemer pripovedujejo slovenski izseljenci v Sloveniji, je seveda zdaleč drugače od realnosti, po večini razglabljajo samo o svojem uspehu, na neuspeh pa kar pozabijo. Veliko jih ostaja in životari ter se zaradi svojega ponosa ne želijo vrniti nazaj v

domovino. V Avstraliji je težko biti priseljenec, kar pravi tudi Sašo v članku (Gregorič 2009), so »/.../ Avstralci nestrpni do vseh, ki ogrožajo njihov življenjski stil, ki jim veliko pomeni. Za neko delo si plačan z določeno vsoto. Azijski migranti so pripravljeni delati več in skoraj zastoj, kar ogroža ostale. Zato se pojavlja nestrpnost do njih. Poleg tega so njihove družine številne, saj ko nekdo dobi dovoljenje za bivanje, lahko pripelje s seboj ostale družinske člane.«

Danica Ivanšek, svetovalka European Migration Office, je v članku spregovorila o postopku selitve med Slovenci, ki postaja vedno bolj priljubljena država. Slovenija je prišla do enakega »trenda«, ki se ga držita Italija in Grčija že kar nekaj časa, sploh v zadnjih šestih mesecih se je množično povečalo zanimanje za selitve. Avstralija je naredila načrt, v katerem išče priseljence. V njem so načrtovali podeliti 185.000 stalnih viz, in to samo v enem letu 2011–2012. Če bi natančno pregledali statistike, bi videli, da se iz Slovenije letno izseli v Avstralijo nad 100 posameznikov ali družin (Cekin 2012). Ivanšek pa pravi, da se lahko letos število še podvoji, saj situacija, ki trenutno vlada v Sloveniji, ni najbolj rožnata in še dodatno pospešuje migracije (Švab 2012).

Avstralija ima veliko svetlih točk, v katerih priseljenci oziroma migranti vidijo nekakšno privlačnost. Zagotovo je to država, kjer živi ogromno priseljencev, slovenska skupnost šteje preko 15.000 članov, sploh pa, ker ti uspejo. Gospodarska rast je še vedno v dobrem stanju, nudijo tudi veliko več delovnih mest in boljšega zaslužka. Boljši pravni sistem in neposeganje države in politike v vsakodnevno življenje je zagotovo še pika na i.

»Mi si selitev predstavljamo predvsem kot možnost za karierni, poslovni in osebni razvoj. Torej ne kot beg pred domovino, temveč samo kot iskanje novih možnosti, boljšega zaslužka, razvoja svojih znanj, sposobnosti in možnost življenja v drugačni kulturi. Selitev ni primerna za posameznike, ki ne želijo sprememb in se ne želijo prilagajati v novih okoljih. Pomembno je vedeti, da se vsi ne odseljujejo za vedno, temveč je sedaj tudi veliko ekonomskih migrantov s ciljem, da zaslužijo npr. za hišo in se potem vrnejo nazaj v Slovenijo. Določen del pa jih obupa tudi med postopki in predvsem zato, ker določeni postopki za vize lahko trajajo tudi do 2 leti.« (Švab 2012.)

Ivanšek: European Migration Office, nudi, pomaga in ponuja storitve pri ureditvah vize in nasvete pri prvih korakih. Kot primer navaja najem stanovanja ali hiše, ureditev osnovnih zadev za življenje in iskanje prve zaposlitve (Švab 2012).

Danica navaja, da je pri iskanju zaposlitve zagotovo najbolj pomembno znanje angleščine. Iz prejšnjih člankov in zgodb Slovencev smo lahko razbrali, da se s tem ne strinjajo. Prav tako podaja, da se služba najde dokaj hitro, odvisno seveda od motivacije in prilagoditve novemu okolju. Te službe pa niso vrhunske, je pa mogoče hitro napredovati in si ustvariti kariero.

Ivanšek pravi, da se v Slovenijo po navadi vrnejo tisti, ki so pričakovali preveč ali se niso pripravili na nove in drugačne obremenitve, saj je vsak začetek težek. Pomembno je tudi domotožje, privajanje na novo kulturo in okolje, ki je eden izmed večjih izzivov ... Povratnikov je okoli 10 %, ti obupajo v roku enega leta. Enako razmišljanje vidimo tudi v pogovoru s Sašo Javanom, ki ga je opravila Čebulj Maja. Ta že pet let biva v Avstraliji in niza uspehe uspešnega podjetnika, ki je le eden izmed številnih, ki so tja emigrirali. Sašo pravi, da je slovenska miselnost drugačna od avstralske in da se mnogi Slovenci vrnejo nazaj v domovino, saj se prestrašijo, podrejo se jim iluzije, ki so jih imeli o Avstraliji, saj se ne znajdejo v novem svetu (prav tam).

II RAZISKAVA

1 OPREDELITEV PROBLEMA

Verjetno se nam vsem poraja vprašanja, kaj lahko pripelje Slovence do tega, da zapusti svojo domovino in se poda v svet, iskati nekaj novega, drugačnega, boljšega. Kljub temu da smo kot imigranti označeni za »tujce«, priseljence, prišleke ... in predstavljamo družbi, v katero emigriramo, neke vrste grožnjo oziroma konkurenco, da jim bomo vzeli, spremenili ali uničili nekaj, kar je njihovega – to je zaznal tudi slovenski priseljenec Sašo (Čebulj 2009), ki pravi: » /.../ Avstralci so nestrpni do vseh, ki ogrožajo njihov življenjski stil, ki jim veliko pomeni. Za neko delo si plačan z določeno vsoto. Azijski migranti so pripravljeni delati več in skoraj zastonj, kar ogroža ostale. Zato se pojavlja nestrpnost do njih. Poleg tega so njihove družine številne, saj ko nekdo dobi dovoljenje za bivanje, lahko pripelje s seboj ostale družinske člane /.../«, se Slovenci še vedno selimo.

V svojem diplomskem delu sem želela s pomočjo intervjujev in literature raziskati prilagajanje migranta v vsakdanjem življenju v tujem okolju. Kot »prišleku« v tuje okolje se mora neprestano prilagajati in spreminjati, hkrati pa se truditi ohranjati tisti svoj jaz in kulturo, ki mu pripada. Tudi Slovenci v Melbournu, ki je multikulturno mesto, polno priseljencev iz vsega sveta, so morali spremeniti svoje navade, nekatere celo opustiti in se tako ali drugače korigirati v neslovenskem okolju. Inkulturacija, torej prilagajanje oziroma vraščanje migranta v tuje okolje, lahko predstavlja enega izmed največji življenjskih izzivov.

Vsekakor gre pri asimilaciji za enega izmed težkih procesov, ki zahteva od posameznika kar nekaj časa. Razlogov za zapustitev Slovenije kar mrgoli in so različni glede na posameznika, prav tako razlogi, ki so jih privedli v Avstralijo.

Kako se počutijo kot imigranti? Ena izmed poglavitnih stvari, ki sem jih želela izvedeti, je zagotovo bila, ali Avstralija predstavlja njihov dom ali se še vedno počutijo kot tujci. Kdo pravzaprav predstavlja njihovo socialno mrežo, ki so jo morali na novo ustvariti in v kakšnem odnosu so s Slovenci, živečimi v Melbournu.

Pod velik vprašaj se postavlja ohranjanje slovenske kulture pri izseljencih. Verjetno je težko ohranjati nekaj, kar večina v imigrantskem okolju ne ohranja oziroma družbi, v katero smo emigrirali, sploh ni poznano. So Slovenci, živeči v tujem okolju, pozabili, kako je biti Slovenec? »Prizadevanja, da bi ohranili »tuje«, »drugo« in »drugačno« na ustrezni varnostni razdalji, ki hodijo z roko v roki z odločitvijo, da se onemogoči potreba po komuniciranju, sodelovanju in medsebojnem usklajevanju, je posledica ontološke ne-varnosti, ki temelji na krhkosti družbenih vezi.« (Bauman 2003;v Kralj 2003: 143.)

2 METODOLOGIJA

2.1 Vrsta raziskave

Raziskava je kvalitativna in eksplorativna ali poizvedovalna. S strukturiranimi intervjuji, ki sem jih opravila s slovenskimi emigranti v Melbournu, sem se skušala čim bolj približati njihovem življenju v imigrantskem okolju in podrobneje raziskati, v kolikšni meri jim je uspelo ohraniti slovensko kulturo.

2.2 Zastavljena vprašanja

- Kaj pripelje Slovence do odhoda iz svoje domovine? Zakaj izberejo Avstralijo kot migracijsko državo?
- Ohranjajo stike z ostalimi slovenskimi migranti v Melbournu?
- Je avstralsko vizo lahko dobiti, kot trdijo mediji?
- V kolikšni meri so se asimilirali v novo državo? Ohranjajo slovensko kulturo?
- So tujci ali so postali »Avstralci«?

2.3 Spremenljivke

Teme, ki sem jih že vnaprej pripravila, so bile naslednje:

- razlogi za odhod iz Slovenije;

- razlogi za dokončno selitev v Avstralijo;
- trenutna viza;
- domotožje;
- prilagoditev oz. integracija življenja v novi državi;
- stiki s slovenskimi migranti v Melbournu;
- družabno življenje in krog ljudi, ki me obkrožajo;
- vzdrževanje slovenske kulture;
- zaposlitev;
- občutek tujca ali domačina.

2.4 Merski instrument in viri podatkov

Kot merski instrument sem v svoji raziskavi o življenju slovenskim imigrantov v Melbournu uporabila vnaprej pripravljen polstrukutirani intervju. Intervju je poleg osnovnih podatkov zajemal še devet vprašanj, ki sem jih povezala v deset okvirnih tem, ki so me zanimale.

Moj vprašalnik je bil sestavljen iz devetih vprašanj, ki so nekako predstavljala rdečo nit pogovora in so bila odprtega tipa. Pred tem sem postavila še dva vprašanja, ki sta bila zaprtega tipa: o starosti in izobrazbi. Vsakemu posamezniku sem postavljala še veliko podvprašanj, odvisno, v kateri smeri se je pogovor odvijal. V prvem vprašanju, ki je bilo odprtega tipa, sem želela izvedeti, zakaj se je oseba odločila zapustiti Slovenijo in ostati v Avstraliji; dobiti informacijo, kdaj so prvič prestopili Avstralska tla in kaj je bil razlog za prvi obisk; časovno umestiti čas prihoda in bivanja v državi. Drugo odprto vprašanje je bilo namenjeno pridobitvi informacije o tem, kakšno vizo imajo, saj sem po lastnih izkušnjah ugotovila, kako težko je dobiti stalno bivališče in podaljšati vizo. Zanimalo me je tudi, če so za to zaprosili iz Slovenije ali poiskali sponzorstvo, ko so že bili tukaj s turistično vizo, ali lahko bivajo tukaj zaradi študentske vize, kar je vedno bolj pogosto. Tretje vprašanje je prineslo informacije o tem, ali pogrešajo svojo domovino, čutijo domotožje, v kolikšni meri so se morali prilagoditi in če so se prilagodili novemu načinu življenja ter drugačnemu sistemu. Četrto vprašanje odprtega tipa, kjer so me zanimali predvsem stiki s Slovenci,

živečimi v Melbourne, se je glasilo, ali se srečujejo, kdo so ti in kje potekajo srečanja. Peto vprašanje odprtega tipa je odgovorilo na vprašanje o družabnem življenju in ljudeh, ki se gibljejo v krogu posameznika. Želela sem izvedeti, ali imajo poleg službe še kaj časa za ustvarjanje novi prijateljstev in kdo so ti ljudje. Tudi naslednje vprašanje, ki sem ga zastavila, je bilo odprtega tipa. Zanimalo me je, kako Slovenci in če vzdržujejo slovensko kulturo, pri čemer sem ciljala predvsem na govorjeni jezik, sploh če imajo otroke, rojene v Avstraliji. Povezala sem ga s šestim, ki se je nanašalo tudi na kulturo oblačenja: če se je ta spremenila ali sploh ima kakšno vlogo. Sedmo vprašanje je govorilo o procesu iskanja stanovanja, ampak ni bilo pomembno za mojo raziskavo. Lahko povem le, da le-ta poteka na popolnoma drugačen način kot v Sloveniji. Pri osmem vprašanju so se razgovorili o zaposlitvi. Največji poudarek je bil na stopnji težavnosti zaposlitve in pridobitvi delovne vize. Iz zadnjega vprašanja odprtega tipa sem želela izvedeti, ali se v Avstraliji počutijo kot doma ali so še vedno tujci.

2.5 Populacija in vzorčenje

V raziskavo sem zajela slovenske državljane, ki so emigrirali v tujino. Vzorec, ki sem ga uporabila, je neslučajnostni in priročni. Populacijo sem izbrala glede na dostopnost, ki mi je bila na razpolago, in sicer glede na poznanstva, ki sem jih pridobila v času svojega bivanja v Melbourne. Poudariti je potrebno, da podatkov, ki sem jih dobila, ne morem posplošiti na celotno populacijo, saj niso imeli vsi bivajoči Slovenci v Melbourne možnosti sodelovati v raziskavi.

Vzorec sestavlja šest oseb, živečih v Melbourne, starih od 32 do 46 let, torej mlajša generacija priseljencev. Od tega dve osebi ženskega spola in štiri osebe moškega spola. Intervjuvanci bivajo v Avstraliji od dveh do štirinajstih let in imajo različne vize. Trije imajo državljanstvo, dva imata status stalnega bivališča in eni dovoljuje bivanje v Avstraliji še vedno študentka viza. Do intervjuvancev ni bilo težko priti, edino težavo je predstavljal njihov čas, ki ga imajo zelo malo. Vsi so bili pripravljeni sodelovati in povedati svojo izkušnjo. Intervjuje sem izvedla v različnih okoljih, trajalo pa je kar

nekaj časa, preden sem pridobila vse intervjuje. S Slovenci, ki so emigrirali v Avstralijo, sem preživela okoli štiri mesece.

2.6 Zbiranje podatkov

Moj prvi korak, ki sem ga naredila za zbiranje podatkov, je bil, da sem odpotovala v Avstralijo in se za nekaj časa ustalila v Melbournu, kjer sem začela iskati kontakte s Slovenci, ki živijo tam. Pred samim intervjujem sem jim razložila namen le-tega in jim zagotovila, da bom podatke uporabila izključno za mojo diplomsko nalogo. Moji intervjuji so bili kar dolgi, in sicer od ene do dveh ur, potekali pa so v sproščenem vzdušju. Pri nekaterih osebah sem dobila občutek, da niso najbolj odkriti in želijo name narediti le pozitiven vtis.

Podatki, ki sem jih zbirala preko intervjujev od februarja vključno z mesecem marcem 2012, so bili pridobljeni v slovenskem jeziku, od tega trije na domovih vprašanih, eden v restavraciji, eden v parku in eden v kavarni.

2.7 Obdelava in analiza podatkov

Gradivo, ki sem ga pridobila od svojih intervjuvancev, sem analizirala ročno in kvalitativno. Zapisane pogovore sem obdelala tako, da sem najprej z različnimi barvami označila posamezne teme, ki so me zanimale. Drugi korak je bil, da sem v obarvanem delu podčrtala besedne zveze, ki predstavljajo moje prve kode, pri nekaterih vprašanjih sem uporabila še kodiranje druge stopnje, ki sem ga povzela iz prvega kodiranja in izluščila bistvo. Z ležečo pisavo sem posebej označila dele v besedilu, ki časovno umeščajo čas prvega prihoda in čas dokončne selitve v Avstralijo. Kode so mi omogočile boljši pregled nad analiziranimi podatki in zapis rezultatov. Pri temi o razlogu o izselitvi iz Slovenije in dokončni selitvi v Avstralijo sem še posebej označila s črko S Slovenijo in črko A Avstralijo, pri drugem kodiranju pa sem dodajala pluse in minuse, če so ti razlogi pri enem in pri drugem bili pozitivni ali negativni za eno ali drugo od držav.

3 REZULTATI

3.1 Slovenski emigranti v Melbourneu

Na začetku sem navedla osnovne podatke vprašanih, ki so mi pomagali pri izvedbi moje raziskave. Vseh šest intervjuvancev bi uvrstila med novo generacijo priseljencev v Melbourneu.

- Uroš, star 32 let, je zapustil Slovenijo kot gimnazijski maturant. Prihaja iz okolice Maribora. Od prvega obiska Avstralije je minilo 8 let, prav tako od selitve. Ima avstralsko državljanstvo, ki ga je prejel po poroki z Avstralko.
- Simona, 34 let, je končala turistično šolo v Sloveniji, Avstralijo pa je prvič obiskala pred 11 leti. Nato jo je ponovno obiskala in se tja dokončno preselila leta 2010. Prihaja iz okolice Bleda in ima avstralsko stalno bivališče, ki ga je dobila po poroki s Slovencem, ki je že imel avstralsko državljanstvo.
- Aleš, 36 let, je dokončal srednjo gostinsko šolo v Sloveniji. Prihaja iz Radovljice. Od njegovega prvega obiska Avstralije je preteklo 12 let; takrat se je tudi odločil, da tam ostane tako dolgo, dokler bo možno – in še danes živi v Avstraliji z avstralskim državljanstvom, za katerega je zaprosil v Avstraliji.
- Bojana, 32 let, je diplomirala je na Fakulteti za družbene vede v Sloveniji. Dve leti sta minili od njenega prvega obiska, ki je pravzaprav bil namenjen selitvi v Avstralijo. Še vedno ji bivanje omogoča študentska viza. Upa, da bo dobila po koncu študija sponzorja, ki ji bo omogočil stalno bivališče v Avstraliji. Prihaja iz okolice Slovenske Bistrice.
- Bojan, 46 let, je dokončal srednjo gostinsko šolo. Pred 20 leti je prvič prestopil avstralska tla in se od takrat redno vračal, vsaki dve leti, kot turist, dokler se ni leta 1998 odločil ostati. Tam biva že 14 let in ima državljanstvo, za katerega je zaprosil iz Avstralije. Prihaja iz okolice Bleda.
- Srečo, ki ima 38 let, je dokončal srednjo strojno šolo v Sloveniji. Pred tremi leti je načrtno prvič prišel v Avstralijo z že urejenim stalnim bivališčem z namenom, da ostane. Prihaja iz okolice Maribora. Papirje za selitev je štiri leta urejal v Sloveniji.

3.2 Razlogi za odhod iz Slovenije

Pri Urošu lahko razberemo samo en negativen razlog, zakaj je zapustil Slovenijo, in sicer je izjavil: »Moj prvotni razlog je bil popolnoma banalen. Ne prenesem zima, zato sem želel pobegniti pred njo, kar se je zgodilo prvič 2004 /.../«, nato pa najdemo več pozitivnih vzrokov glede privlačnosti Avstralije, toplih zim in poceni letalske karte.

V Simoninem odgovoru ni nobenega odbijajočega razloga za njen odhod iz Slovenije. Povedala je, kaj jo je privlačilo v Avstraliji, in sicer: »/.../ odšla sem turistično. Moj obisk je trajal leto dni. Zmeraj sem rada potovala in vedno sem imela željo obiskati Avstralijo. Že ko sem prvič stopila na Avstralska tla, me je pritegnila, zaljubila sem se /.../« Njeno hrepenenje po svetu, raziskovanju in potovanju.

Aleš je v Sloveniji videl stvari, ki so ga odbijale od življenja v državi, in zaznal veliko negativnih stvari, zaradi katerih se je odločil zapustiti domovino. To je pojasnil s sledečimi besedami: »V Avstralijo sem prišel zaradi ljudi v Sloveniji, načina življenja. Vse je majhno, malomeščansko, pika na i pa je bila punca, ki me je razočarala. V Sloveniji te vsi podcenjujejo in te sodijo po tem, kako si oblečen, kateri avto voziš, koliko zaslužiš, ni pristnosti /.../ Prvič sem prišel leta 2000. Zakaj sem prišel: da vidim Avstralijo, da si najdem službo, da nekaj zaslužim in lahko s tem denarjem potujem.« V Avstraliji pa je videl pozitivne stvari, ki so ga prepričale, da jo je izbral.

Bojana je pri odgovoru o odhodu iz Slovenije navedla negativne lastnosti, ki so jo v Sloveniji omejevale in ji pomagale pri odločitvi, da zapusti svojo državo. »V Sloveniji nisem živela že 10 let zaradi službenih razlogov, kjer sem tudi spoznala svojega partnerja, ki je Egipčan. Slovenija je po mojem mnenju preveč zaprta za tujce, zato sva se odločila poiskati državo, ki bo dovolj odprta za tuje državljane in je hkrati angleško govoreča, da bi lahko začela skupno življenje.« Odprtost države je bil razlog, ki jo je pripeljal v Avstralijo zaradi skupnega življenja z njenim partnerjem.

Pri Bojanu se je pojavil razlog o zapustitvi domovine zaradi ekonomskih razlogov. V Avstraliji je videl boljše možnosti za boljše in bolj kvalitetno življenje.

Srečo je rekel: »/.../ če človek pošteno dela, naj tudi pošteno živi. In tega zadnjega v Sloveniji nisva videla več. Prav tako se je ta politični sistem vmešaval v življenje posameznika, da to ni res. Zaradi opisanega sva se odločila, da greva poskusiti najino srečo v tujino.« Odboji iz domovine zaradi ekonomskih razlogov in želja po Avstraliji zaradi boljšega načina življenja.

Po pregledu vseh odgovorov je iz tabele razvidno, da jih je v Sloveniji marsikaj zatiralo, odvrčalo in so se zato odločili, da državo zapustijo. Avstralijo so videli kot državo »priložnosti«, v kateri se cedita med in mleko.

3.3 Razlogi za dokončno selitev v Avstralijo

Uroš je pojasnil, da ni videl pozitivnih razlogov na strani Avstralije za svojo dokončno selitev: »Ostal sem z razloga, ker sem se zapletel v neumen sodni proces ... in dobil sem sina z Avstralko, s katero sva ločena.«

Simona je videla v Avstraliji pozitivne stvari, ki so jo pripeljale do njene dokončne selitve iz države, in spodbuda partnerja pri novem življenju v Avstraliji, katerega si je želela, ko je prvič prestopila avstralska tla.

Aleš je videl v tem, da ostane v Avstraliji, same pozitivne stvari: »Odločil sem se, da ostanem, ker je bilo boljše za živeti, nihče me ni podcenjeval, ocenjevanje /.../«

Bojana je videla Avstralijo kot pozitivno, saj ji je omogočila življenje z njenim partnerjem, brez ocenjevanj in z enakimi možnostmi za vse. Bojani pravi: »/.../ najboljši način, da sva lahko začela skupaj ustvarjati življenje. Avstralija je država, kjer imajo vsi enake možnosti, ne glede na to od kot prihajaš, saj temelji na priseljencih.«

Tudi Bojan ni ostal v Avstraliji zaradi kakšnega negativnega razloga. Sam izjavlja: »Tukaj so definitivno boljši pogoji za življenje. Ko sem takrat naredil na hitro razpredelnico plusov in minusov, kaj je pozitivnega, če ostanem v zeleni deželi, in kaj je negativnega, sem dobil rezultat, da je edino, kar me bi lahko zadržalo v Sloveniji,

to, da imamo čudovite Alpe in hribe, ki jih obožujem, ampak to je tudi vse. Vse ostalo je bilo na strani Avstralije.« Več privlačnosti v Avstraliji, manj v Sloveniji.

Srečo vidi boljše življenje na vseh področjih v Avstraliji, kar je podkrepil z dejstvi: »Mogoče je malo pregrobo povedano, ampak tukaj človek še nekaj velja in ima tudi nekaj pravic. Če si priden oziroma imaš službo s polnim delovnim časom, lahko zelo lepo živiš in predvsem zelo kvalitetno.«

Iz odgovorov, ki so jih podali vprašani, so povedali, da so ostali oziroma se odločili za preselitev v Avstralijo. Več je stvari, ki jih privlačijo in jim omogočajo boljše življenje. V Sloveniji najdejo pozitivne stvari, ampak ne dovolj, da bi ustavile njihov odhod. Razen Uroša, ki v Sloveniji vidi pozitivne stvari in se je odločil ostati v Avstraliji zaradi svojega sina, nad katerim ni dobil skrbništva.

3.4 Trenutna viza

Uroš ima avstralsko državljanstvo, za katerega se mu ni bilo treba boriti, tako kot večina intervjuvanih. Pri njem je postopek potek drugače, saj se je poročil z Avstralko in so mu bile nekatere muke prihranjene.

Tudi Simona je imela srečo, saj se je poročila s Slovencem, ki je že imel avstralsko državljanstvo in je sama posledično dobila stalno bivališče v Avstraliji, ne pa tudi državljanstva.

Aleš že ima avstralsko državljanstvo, ki ga je dobil šele po bojih in ga je stalo precej denarja. Postopek pridobivanja je opisal takole: »Težko, zelo težko. Prišel sem s turistično službo, prvo službo sem dobil pri Libanoncih, kjer sem delal za 6 dolarjev na uro, ker sem bil brez vize, tedenska najemnina je bila 150 dolarjev. Ker sem se odločil ostati, sem moral varčevati za vse stroške, za vse odvetnike, za vizo; sicer me je sponzor sponzoriral, ampak sem se obvezal, da bom 4 leta delal pri njem in ta 4 leta so bila pekel: če je on rekel 'pridi ob 1h zjutraj v službo' sem moral iti, saj sem bil od njega odvisen. Plača je bila minimalna, ničesar nisem smel reči, odvisen sem bil od njega, saj če on prekine pogodbo, lahko greš samo domov. Za pridobitev »stalne«

vize sem porabil 20000 dolarjev, moja tedenska plača je bila 520 AUD ... če si to preračunaš ... in še hrana, najemnina ... Prisiljen sem bil opravljati dve službi. Priznam, večkrat sem bil lačen ... Včasih sem komaj čakal, da sem začel delati, saj sem tam dobil zastoj hrano. Leta 2005 sem dobila »stalno bivališče« vizo, nato sem pa šel v stran od tega človeka. Dobil sem svobodo dela, ki je prej nikoli nisem razumel, začel sem pa še delati po svoje. Dokler si na delovni vizi, tega ne moreš, saj si odvisen od sponzorja. Popolnoma iskreno povedano, če bi mogel še enkrat skozi vse to, bi prej odnehal. Ne bi ostal tukaj. Leta 2006 sem dobila državljanstvo in stalo me je samo 300 AUD.«

Bojana je edina izmed intervjuvanih, ki ji bivanje v Avstraliji omogoča študentska viza. Žal druge vize ni mogla pridobiti v tako kratkem obdobju, ko se je odločila za selitev v Avstralijo. Edin način je bil študij.

Bojan ima Avstralsko državljanstvo, ki ga je dobil po dokaj lahki poti, ki jo je opisal tako: »Leta 2003 sem dobil avstralsko državljanstvo, lahko bi ga dobil tudi prej, če bi prej zaprosil. Pri meni je vse potekalo lahko, ker je bil moj poklic na listi zelenih poklicev. Po poklicu sem kuhar in to so takrat potrebovali. Mislim, da je ta poklic še vedno na listi zelenih poklicev.«

Srečo se je samega postopka pridobivanja vize lotil iz Slovenije. Urejanje vseh papirjev je trajalo približno štiri leta, na kar so njemu in partnerki odobrili stalno bivališče v Avstraliji; na državljanstvo še čakata.

3.5 Domotožje

Uroš čuti domotožje po Sloveniji. Izjavlja: »Slovenijo pogrešam vsak dan bolj ... Dom je v Sloveniji, tukaj so le začasna bivališča in kosi materializma, ki ti služijo naslednjih nekaj let!«

Simona ne čuti domotožja, se pa kljub temu pojavljajo stvari, ki jih tukaj nima, pa bi si jih želela. Izjavlja: »Privadila sem se že prvič. Edino, kar tukaj pogrešam, so hribi.

Zlagala bi se, če bi dejala, da imam domotožje, ker ga nimam. Zmeraj sem potovala sama in nisem tako navezana na družino.«

Aleš nima nikakršnega domotožja, kar je vidno iz njegovih besed: »Slovenije ne pogrešam. To je moj dom. V Sloveniji sem se pred dvema letoma počutil kot tujec ...«.

Bojana ne čuti domotožja pa Sloveniji, razen po nekaterih stvareh, ki so v Evropi lahko dostopne, v Avstraliji pa niso. Povedala je: »Slovenijo pogrešam samo v zimskih mesecih, ker je takrat v Sloveniji poletje in pogrešam slovensko hrano. Pogrešam, da je v Sloveniji cela Evropa blizu, da je morje modro in da imajo centralno kurjavo, seveda pogrešam starše in prijatelje, ampak imamo redne stike preko internetne povezave, ki obkroža dan danes že cel svet: skype, facebook ... smo v rednih stikih ... Melbourne je zelo evropsko mesto. Avstralija je zelo »poevropizirana« in se ne razlikuje veliko. Hrana je podobna, pijača je podobna, razen to, da najdeš več raznolikih stvari, sploh azijskih /.../«

Bojan nima domotožja in Slovenije sploh ne pogreša. Do Slovenije čuti odpor.

Srečo nima domotožja. Prisotno je bilo prvo leto in je počasi ugasnilo. V Slovenijo se bo vračal samo še na počitnice, živel pa tukaj »/.../ ko me zdaj nekdo vpraša, če pogrešam Slovenijo in ali bi se vrnil nazaj, bi mu mirno odgovoril NE, ker je tu preveč enostavno in preveč lahko za živeti.«

Pri povzemanju vseh odgovorov moji intervjuvanci ne čutijo domotožja, razen Uroša, ki ga spremlja vsak dan; V Avstraliji so žal druge stvari, ki ga zadržujejo.

3.6 Prilagoditev oziroma asimilacija življenja v novi državi

Uroš odklanja prilagajanje v novi državi in novemu načinu življenja. »Tukaj sem pa še vedno z vsemi svojimi navadami, vztrajam in trmasto želim ohraniti to, kar sem. Lahko bi rekel, naj se še drugi učijo, tako je preveč angleščine. Lahko bi rekel, da so me določeni sprejeli, drugi zopet ne. Tako kot povsod na svetu. Tudi v Sloveniji nekateri Slovenci ne sprejmejo moje 'slovenskosti'.«

Simona izjavlja: »/.../ laž bi bila, če bi dejala, da mi ni bilo potrebno ničesar prilagoditi, ogromno sem morala prilagoditi.«

Aleš se je moral prilagoditi, kar je označil kot prisilno prilagajanje »ker so vsi govorili tuj, angleški jezik, zato sem se bolj družil z Avstralci, da sem se naučil avstralske angleščine. Prilagodil sem se na njihov sistem življenja. Ena stvar, ki sem se je naučil, je pa bila ta, da sem se jaz prilagodil, veliko Slovencev, ki sem jih spoznal, sem pa ugotovil, da hočejo vriniti Avstralcem svoje znanje /.../ Mislim, da si ti tisti, ki se moreš prilagoditi, ko prideš v nek novi svet /.../«

Bojana je imela nekaj težav pri prilagajanju, ki ga je bilo precej. Težave so se pojavile pri prilagajanju na veliko višji standard in gromozanske cene. »Zelo sem se morala prilagoditi na avstralske cene, saj je Melbourne eno najdražjih mest za živeti na svetu.«

Bojan se je prilagodil in pravi: »/.../ sem prilagodljiv človek. Hitro sprejemem novo okolje in ljudi, kjer koli sem, sem kot kamela.«

Srečo ni imel težav s prilagajanjem, ki ga je bilo sicer kar nekaj, ampak ga je sprejel z lahkoto. »Moral sem se precej prilagoditi, da so me sprejeli in tudi marsikaj spremeniti, sicer pa ti to nikakor ni v breme, ampak postane del tebe.«

Vsi intervjuvanci so se prilagodili. Le prvi intervjuvanec se ni prilagodil in pravi, da se lahko tudi drugi prilagodijo njemu.

3.7 Stiki s Slovenci, živečimi v Melbourneu

Nihče od intervjuvanih nima stikov s Slovenci. Če jih imajo, so ti zelo slabi. Uroš pravi, da je teh zagotovo premalo, ker njegov krog ljudi trenutno sestavljajo samo »Avstralci«.

Simona sicer ve za povezave s Slovenci, ampak se srečanj ne uspe udeleževati, saj ji služba ne omogoča veliko prostega časa. Teh srečanj se udeležujejo starejše

generacije Slovencev, ki po večini balinajo in se dobivajo v cerkvi, kjer se sama ne vidi. Nima velikega interesa po bolj intenzivnih stikih s Slovenci.

Aleš nima stikov s Slovenci. Ne shaja z njimi, razen s tistimi, ki so prišli istočasno z njim v Melbourne. »/.../ a na koncu gre vsak po svoje. Naučiš se ogromno samostojnosti, ko si lačen, ni nikogar /.../« Ni v bližnjem kontaktu s Slovenci, živečimi v Melbournu, tudi od njih ni dobil nobene podpore.

Bojana ima občasne stike s Slovenci, živečimi v Melbournu. Večinoma s svojo generacijo, saj se starejša večinoma srečuje pri maši, katerih se ne udeležuje.

Bojan imam občasne stike s Slovenci, kot Bojana. Vendar ne s starejšimi, ki so bili tukaj že pred njegovim prihodom.

Srečo je imel težnjo po druženju in povezanosti s sonarodnjaki in pravi, da se je na začetku veliko bolj družil s Slovenci, saj »/.../ od začetka spoznavaš po večini Slovence in se z njimi spoprijateljiš, ker pač nekako nagonso iščeš, da bi se z nekom pomenil v domačem jeziku /.../«. Sedaj pa je slovenskih prijateljev manj.

Stiki med Slovenci v Melbournu so zelo slabi. Tega seveda ne moremo posplošiti na celotno populacijo, ampak le na intervjuvane.

3.8 Družabno življenje in krog ljudi, ki me obkrožajo v imigrantskem okolju

Dva sogovornika imata veliko družabnega življenja in krog ljudi, ki je odvisen predvsem od posameznika in njegovega interesa. »Družabno življenje je tukaj takšno, kakršnega si posameznik ustvari. Nekateri se "zapirajo" v hiše in ne poznajo niti svoje okolice. Midva z ženo že nisva za takšne. Družabnega življenja je za naju na pretek, tako da si včasih prav želiva malo spočiti se.« (Srečo), »V Avstraliji imam zelo pestro življenje. Moj krog prijateljev večinoma obkrožajo hipiji, ki sem jih spoznal na festivalih v zadnjih dveh letih.« (Uroš)

Dva intervjuvanca družabnega življenja nimata zaradi pomanjkanja časa, saj večino tega preživita na delovnem mestu; Bojana tudi v šoli in za knjigami. Čeprav si oba

želita izboljšati svoje družabno življenje, sta trenutno zelo omejena. »Glede na to da moram plačevati izredno visoko šolnino in da po zakonu študentje naj ne bi delali več kot 20 h na teden, si vsak poišče še dodatno zaposlitev oziroma neuradno službo. Preostanek časa pa preživim ob učenju in v šoli, tako da mi ostane resnično malo časa za druženje in prosti čas.« (Bojana) »Družabnega življenja sedaj dve leti nisem imel. Edina družba so bili ljudje, ki so bili gostje v naši restavraciji in ljudje, ki so naju prišli tja obiskat /.../« (Aleš)

Simona in Bojan pravita, da njuno družabno življenje prav tako trpi zaradi pomanjkanja časa in prezaposlenosti, vendar si kljub temu utrgata kanček časa za družabno življenje. »Ljudi, ki jih poznam in se trenutno gibljejo v mojem krogu prijateljev, sem spoznala preko moža. Nekaj časa preživim tudi s puncami iz »Mothers group«, ki sem jo obiskovala v času nosečnosti, nato si tukaj ti in Bojana /.../ Za kaj več pa tako nimam časa, dejansko nama je z možem restavracija vzela ogromno časa in družabnega življenja nisva mogla prakticirati.« (Simona) »Trenutno je moje družabno življenje služba, saj kot kuhar delam ogromno. Naredim tudi po 70 ur tedensko, veliko časa preživim na delovnem mestu, ki tudi predstavlja moje družabno življenje trenutno. Drugače pa si seveda vzamem čas za moje prijatelje. Seveda moram pod moje družabno življenje šteti vse športne dogodke in prireditve v Melbournu, kar pomeni od konjskih dirk do Formule 1 in tenisa /.../« (Bojan)

3.9 Vzdrževanje slovenske kulture

Iz pogovora o vzdrževanju slovenske kulture smo izvedeli, da se vsi razen enega intervjuvanca trudijo obdržati in vzdrževati slovensko kulturo na različne načine. »Še vedno sem Slovenec. Moj rek je: 'Kar se Janezek nauči, to Janezek zna!' Imam sina in z njim vedno govoriva samo slovensko /.../«, »Z Jjem, mojim sinom, igrava kitaro in pojeva slovenske pesmi. Moja mami mi redno pošilja zaloge otroških slovenskih knjig in gledava slovensko sinhronizirane risanke.« (Uroš) »Kuhamo slovensko hrano, pogovarjamo se slovensko, beremo slovenske pravljice. Kulturo se resnično trudimo vzdrževati.« (Simona) – Pri čemer Simona tudi navaja, kako je razočarana nad slovensko vlado, ki ne skrbi za Slovence v izseljenstvu. »Kuhamo ... slovensko

juhico, čevapčiče /.../ Imam sina in tudi z njim govorim samo in zgolj slovensko. Ne poslušam slovenske glasbe. Sinu berem slovenske pravljice.« (Aleš) »Kuhamo slovensko hrano. Sicer moj partner pripravi tudi kaj egipčanskega, ampak mi ne diši preveč. Otrok sicer še nimava, ampak absolutno želim, da moji otroci govorijo vse tri jezike. Prav tako bomo jedli slovensko hrano in brali pravljice v vseh jezikih in spraševali stare mame za nasvete, kako vzgajati otroke. Slovensko glasbo poslušam na youtubeu /.../« (Bojana)

Srečo je zmanjšal vzdrževanje slovenske kulture. Še vedno se trudi ohranjati po svojih najboljših močeh tisto, kar mu okolje dopušča. »Odkrito in povedano je, da smo od začetka še praznovali slovenske praznike, kot so Prešernov dan, ustanovitev države Slovenije ... Seveda sva oba tukaj v Avstraliji zaposlena in imava dela prost dan takrat, ko imajo Avstralci svoje praznike. Tako sva tudi začela praznovati njihove in sva na slovenske nekako pozabila. Ja, seveda praznujemo praznike, kot so velika noč, božic, ker sovpadajo in so skoraj po celem svetu na isti dan. Otrok še nimava, tako da se zaenkrat ne pogovarjava z njimi. Se pa doma pogovarjava izključno slovensko, ker to hočem, da nama ostane in se ohrani. Otrok je na poti in tudi on bo govoril slovensko in se bomo doma pogovarjali slovensko. Saj mislim, če otrok zna materni jezik, je to nekaj najlepšega in tudi ne bo pozabil, od kod izhaja. Vseeno je Slovenija ena lepa in prečudovita država na tem svetu. Z glasbo pa je tako, da ko imamo pač neko veselico ali zabavo, to je po navadi za rojstne dneve, novo leto, in takrat se zavrti tudi kakšna domača slovenska pesem. In ko slišiš tukaj domačo pesem, je občutek neverjeten.« Tudi Srečo je razočaran nad slovensko vlado, ki zelo slabo poskrbi za Slovence v Avstraliji. »Slovenskih časopisov tukaj ni, lahko pa kupiš hrvaškega, bosanskega, srbskega ... Toliko o slovenski vladi oziroma Ustanovi, katera lahko to spremeni.« Opazimo tudi, da si želi ostati v stiku s svojo domovino: »Velikokrat pa grem na internet in malo pogledam, kaj je novega v Večer in naši deželi, knjige pa beremo v angleščini, če pa slučajno dobimo kakšno iz Slovenije, jo z veseljem preberem, pa ni važno, kakršna je.«

Bojan je edini izmed mojih sogovornikov, ki ne vzdržuje slovenske kulture. »Ne vzdržujem slovenske kulture. Imam svojo lastno kulturo. Občasno se srečam s Slovenci po »kafičih«, da malo »počvekamo«, kaj se nam dogaja. Nisem družinski človek. Ne prebiram slovenskih novic, časopisov, ne kontaktiram s Slovenci. Razen,

če grem na dopust v Slovenijo /.../ Če sem odkrit, ne vem, kaj se dogaja v Sloveniji. Jaz sem tukaj, živim tukaj, trenutno me zanimajo stvari, ki se dogajajo v okolju, v katerem se gibljam. Tam, kjer sem, to me zanima /.../«

3.10 Zaposlitev

Vsi moji intervjuvanci pravijo, da je lahko dobiti zaposlitev, če imaš delovno vizo, ki jo je pa težko dobiti. Prav tako te včasih okoliščine prisilijo, da si poiščeš delo na črno, saj drugače ne moreš preživeti. Kljub tveganju mnogi to počno. Poiskati si sponzorja v Avstraliji predstavlja velik izziv, saj se temu vsi delodajalci upirajo zaradi pogojev, ki jih morajo izpolnjevati. »Celih osem mesecev sem iskal sponzorja. Sponzorirali so me kot kuharja, ker je tako bilo lahko dobit vizo oziroma sponzorstvo, saj so jih potrebovali; sedaj teh sploh več ni na seznamu. Zelo težko je dobiti sponzorja, saj se vsi delodajalci temu upirajo, ker mora ta pokazati vse papirje za pet let nazaj davkarji. Temu se vsi upirajo, saj vemo, da na skrivaj vsi skrivajo denar in šušmarijo s papirji in prikazanim denarjem, da plačujejo manj davkov.« (Aleš) »Delo dobiš, odvisno, kako si trmast. Če je poletni čas, je veliko lažje. Tudi brez delovne vize se da dobiti službo »under table«. (Uroš) Simona je tudi opisala, kako te izkoriščajo, če delaš na črno. »Vsak, ki ve, da nimaš vize, te bo izkoristil, ker ve, da potrebuješ službo in ti bo plačal veliko manj. Delovno vizo je tako rekoč nemogoče dobiti, razen če imaš narejene kakšne doktorske študije, to je edini garant za službo, ali če imaš kak poklic, ki je na listi iskanih poklicev /.../ Ljudje te izkoristijo, ker vedo, da rabiš delovno vizo, ti ponudijo sponzorstvo in nato si dejansko njihov suženj /.../« Iz njenih besed lahko ugotovimo, da položaj v Avstraliji ni tako rožnata, kot si mnogi zamišljajo. »Midva sva tukaj kot študenta in kot študent lahko legalno delaš 20 ur tedensko, moj partner pa lahko dela polni delovni čas, saj ne študira in je tukaj preko moje vize. Ker sem jaz vpisala magisterij, mu je to dovoljeno. Nihče ne želi vzeti v službo mednarodnih študentov, verjetno zaradi omejitve delovnega časa.« In dodaja: »Za nas je najlažje dobiti poklice v gostinstvu. Nisem dobila sponzorja, ki bi mi garantiral službo in posledično pridobitev vize.« (Bojana) »Brez delovne vize ne moreš dobiti zaposlitve. Jaz sem dobil z lahkoto zaposlitev, sponzorja sem spoznal, ko sem prišel. Potrebovali so kuharja in odločili so se, da me sponzorirajo.« (Bojan)

Tudi Srečo je povedal, da je težko dobiti zaposlitev, kljub temu, da je vizo že imel pred prihodom v Avstralijo. »Z zaposlitvijo je enostavno, če je tvoj poklic iskan, boš takoj dobil službo. Prav tako moraš obvladati jezik in vse ostalo. Če pa ni iskan oziroma kot v mojem primeru, ker sem v mestu, kjer ni veliko »steel industry«, zna biti mala težava. Bojana je dobila službo že po dveh mesecih, jaz pa sem čakal na službo 6 mesecev. Včasih je malo težje najti službo, kot si misliš. Poznam pa ljudi, ki so si službo uredili kar iz Slovenije. Jaz pravim, da neke srednje črte ne moremo tukaj potegniti, saj se stvari od primera do primera razlikujejo. Eni še zdaj ne delajo, pa so tukaj tri ali pa več let. Dela brez delovne vize, koliko je meni poznano, ni mogoče dobiti. Moraš vsaj imeti neko vizo, ki ti dovoljuje bivanje in delo v Avstraliji. Lahko je tudi študentska viza, ki dovoljuje 20 ur na teden dela.«

3.11 Občutek tujca ali domačina

Trije sogovorniki imajo v Avstraliji občutek tujca. Za to imajo več razlogov: to so občutki manjvrednosti, drugačno okolje, ljudje, ki jih obkrožajo, so tujci. »Počutim se kot tujka, ker te vsak po 5 sekundah, že zaradi naglasa, vpraša, od kod si, in ker imajo Azijci privilegije pri zaposlitvi. Za Avstralce so bolj pomembni kot Evropejci. Ker sem v šoli edina Evropejka, večinoma imam sošolce, ki so iz Filipinov, Indije, Kolumbije /.../« (Bojana) »Zmeraj se bom počutila kot tujec. Za enkrat se še počutim kot tujec, ni isto kot doma, doma so ljudje, s katerimi sem odraščala, življenje je popolnoma drugačno, a sem takšen človek, ki se hitro privadi na drugačno življenje in na drugo okolje.« (Simona) Pri Urošu pa se zazna močna pripadnost domovini. »Moj dom je samo eden, kozolec v Poljčanah na Stanovskem! Za avstralsko rezidenco pa bi postavil Byron Bay.«

Ostali trije se počutijo v Avstraliji doma. »To je najboljše vprašanje. Nikoli od samega začetka se nisem počutil kot tujec v Avstraliji /.../ Tako da z mirno vestjo lahko rečem: 'JAZ SEM ZDAJ TU DOMA'.« (Srečo) »Tukaj sem doma. To je moj dom. Trenutno je to moj dom, ampak jaz potrebujem svetovni potni list.« (Bojan) Tudi pri Alešu lahko začutimo resnično pripadnost Avstraliji in nastrojenost proti prejšnji

domovini: »Tukaj sem doma, tujec sem v Sloveniji. Mislim ostati tukaj. Kaj pa imam v Sloveniji?«

4 RAZPRAVA

»/.../ pri posameznikih, ki so se izselili, na odločitev vpliva splet različnih dejavnikov, lahko je eden od njih prevladoval, prav gotovo pa so se vzajemno dopolnjevali /.../« (Lušič Hacin, 1995: 53.) Iz vseh odgovorov, ki sem jih dobila od svojih intervjuvancev, je bilo razvidno to, kar je povedala Lukšičeva: da obstaja veliko razlogov, ki pripeljejo posameznika do te odločitve. Jasno je bilo vidno, da so moji sogovorniki bili v Sloveniji zatirani, marsikaj jih je odvrčalo, svetlih točk, ki jo jih držale v domovini, je bilo premalo. Zato so se odločili za selitev. Avstralija je bila za njih država, polna priložnosti in boljših možnosti za boljše in bolj kvalitetno življenje. Eni so odšli zaradi želje po potovanju, ker jih je država privlačila že od nekdaj, ene je pritegnila, ko prišli, in so se odločili za vedno preseliti. Predvsem pa so emigrirali zaradi boljše možnosti zaposlitve, ekonomskih razlogov, mentalitete ljudi in večje možnosti za uspeh ter ustvarjanje kariere. To so bile predstave o Avstraliji že zaradi samega predhodnega stika z državo, seveda pa so k tej ideji veliko prispevali tudi mediji in globalizacija.

Vsi moji sogovorniki so z lahkoto pridobili turistično vizo, tudi študentsko vizo, saj je za njo potrebno odšteti veliko denarja, od tega pa ima velik dobiček država. Ta ti še vedno ne zagotavlja, da boš nekoč lahko dobil stalno bivališče v Avstraliji, saj za to ni zagotovila, sploh če je tvoj poklic, ki ga boš dobil v času študija, padel z liste zelenih poklicev. Borba za stalno bivališče oziroma posledično s tem pridobljen delovni vizum, ki ti ga seveda omogoča tudi študentka viza, le da ta omejuje delovne ure (20 ur tedensko), je pa težko dobiti. Večina mojih intervjuvanih je le-tega po dolgem čakanju tudi dobila, samo ena ima še vedno študentsko vizo. Avstralci se seveda priseljencev otepajo, saj je teh že preveč, zato vsako leto zastrujejo pravila za pridobitev stalnega bivališča.

Ko sem s svojimi intervjuvanci spregovorila o domotožju, so vsi razen enega odgovorili, da ga nimajo. Morda je bilo to vidno samo na začetku, ko so se še privajali na nov način življenja, nov prostor in podnebje.

»Nov prostor in podnebje. Drugačen način prehranjevanja in oblačenja. Povsem tuj, velikokrat nerazumljiv jezik. Bilo je, kot da govori v jeziku, ki ga dotlej nisem še nikoli slišal. Šele polagoma sem iz tujih zvokov razbral nekaj angleških besed. Avstralska angleščina je namreč nekaj posebnega. Besede po svoje zgošča in skrajšuje, samoglasnike pa izgovarja kar po svoje. Nekaj posebnega je bila tudi slovenščina avstralskih rojakov, ki se je navzela te melodije in jo je bilo slišati kot nov slovenski dialekt.« Lukšič Hacin (v Zalokar, 1991: 16) navaja, da se večina ljudi uspešno resocializira v novem okolju, le nekateri se zaprejo, kar kasneje vodi tudi v osamljenost. Pri mojem edinem intervjuvancu, ki je jasno povedal, da se ne prilagaja in se je brez težav spojil z okoljem, bi povedala, da je nekatere prilagoditve vseeno opravil: najprej angleški jezik, v katerem komunicira z ljudmi. Torej je vidno zavračanje nove kulture, navad in drugačnega sistema države, kljub temu pa je zmožen funkcionirati. Vsi ostali so povedali, da je ogromno prilagajanja in da so imeli tudi težave. Nekdo je celo pripomnil, da gre za prisilno prilagajanje – če želiš »preživeti«, nimaš druge izbire.

Stikov med Slovenci, živečimi v Melbourne, skoraj ni. Največkrat je bil razlog čas ali da nimajo interesa. Čeprav gre za Slovence v Melbournu, se moramo zavedati, da so razdalje malce večje, kot si jih predstavljamo, saj tukaj ne gre za Ljubljano. »Tesno sodelovanje med slovenskimi društvi v Avstraliji je skoraj nemogoče, ne samo zaradi razdalj, ampak tudi zaradi različnih zakonov v posameznih avstralskih državah, ki predvsem na šolskem področju in strokovni izobrazbi ločujejo našo zeleno enotnost.« (Lukšič Hacin, 1995: 178; v Čuješ, 1979: 276.)

Skoraj vsi vprašani so o družabnem življenju, ki ga trenutno imajo v Melbournu, odgovorili, da zanj skoraj ni časa. Večino tega preživijo iz takšnih in drugačnih razlogov na delovnem mestu, in so torej ljudje, ki jih obkrožajo, njihovo družabno življenje. Drugim predstavljajo to sošolci, saj jim za kaj drugega kot za študij in delo, da se lahko preživijo in plačajo šolnino, ne ostane časa. Iz odgovorov je bilo večinoma zaznati samo garanje in garanje.

Lukšič Hacin (1995: 176) pravi, da je ohranjanje etnične identitete, njeno utrjevanje in kontinuiteta vezano na skupnost in mehanizme, ki jih ustvarjajo za lastno reprodukcijo in obstoj. »Preko njih se zagotavlja kontinuiteta obstajajočega sistema vrednot, skupinske (etične) identitete in lojalnosti. Pri tem imajo velik pomen simboli, rituali (obredi in ceremoniali), miti, legende in idoli. Poznani simboli vzdrževanja npr. Državlanske lojalnosti so zastave, grbi in himne, lahko tudi posameznik ki je razglašen npr. »očeta naroda«. Na to se kaže pojav karizmatične osebnosti. Pri izseljenskih skupnostih dobijo simbolično funkcijo tudi hrana, pijača, petje, ples, glasba, obleka, cvetje in dišave.« (Prav tam 167.) Moji intervjuvanci se trudijo ohraniti slovensko kulturo, govoriti slovenski jezik, poslušati slovenske pesmi, kuhati slovensko hrano, praznovati slovenske praznike itd., ampak nekatere navade začnejo počasi izginjati, pozabljati se začnejo tudi slovenski prazniki, saj jih tukaj ne praznuje nihče, sploh če ni povezanosti med Slovenci.

Zaposlitve brez vize ni mogoče dobiti, razen če tvegaš z delom na »črnem trgu« – tako so dejali moji sogovorniki. Ko imaš delovno dovoljenje in stalno bivališče v Avstraliji, je zaposlitev spet odvisna od tega, ali je tvoj poklic zelen; takrat seveda ni problema dobiti službe. Tudi tukaj poteka boj za dobre službe, sploh ker je priseljencev ogromno, predvsem Azijcev, ki so trenutno za Avstralce veliko večja naložba kot Evropejci. Vsekakor pa tudi tukaj služb ne poklanjajo na cesti, ampak jo je potrebno poiskati. Kar se tiče delovnih pogojev in spoštljivosti delodajalca do delavca, ima pa sama država velik plus. Tudi plačilo je primerno in seveda je tudi služb neprimerljivo več kot v Sloveniji, sploh ker trenutno še v Avstraliji ni čutiti takšne gospodarske krize, kot jo imamo v Evropi.

Na vprašanje o počutju tujca ali domačina v državi, ki ni tvoja domovina, jih je polovica odgovorila, da so kljub vsemu še vedno tujci v Avstraliji, druga polovica pa je dejala, da je tukaj njihov dom, da se večji tujci počutijo v Sloveniji.

Sklepna tabela iz obdelave intervjujev

OSEBE	Uroš	Simona	Aleš	Bojana	Bojan	Srečo
PODROČJA						
Razlog za odhod	A+ S- A+	A+ A++	S--- S--- A++	S--- S-	S- A+	S- A++
Razlogi za dokončno selitev	A- A-	A+	A+++	A++ A++	A+++ S+	A++ A++ A+++
Trenutna viza	Državljanstvo	Stalno bivališče	Državljanstvo	Študentska viza	Državljanstvo	Stalno bivališče
Domotožje	Domotožje	Delno domotožje	Nima domotožja	Delno domotožje	Nima domotožja	Nima domotožja
Prilagoditev v novi državi	Se ne prilagaja	Ogromna prilagajanja, brez težav	Prisiljena prilagoditev, brez težav	Ogromna prilagajanja, nekaj težav	Prilagajanje, brez težav	Ogromno prilagajanje, brez težav
Stiki s Slovenci	Premalo	Jih ni	Jih ni	Občasno	Občasno	Skoraj nič
Družabno življenje in krog ljudi, ki me obkrožajo	Velika družabnost	Majhna družabnost	Brez družabnosti	Brez družabnosti	Majhna družabnost	Velika družabnost
Vzdrževanje kulture	Vzdrževanje	Vzdrževanje	Vzdrževanje	Vzdrževanje	Ne vzdržuje	Vzdrževanje, na začetku bolj
Zaposlitev	Lahko dobiš zaposlitev	Lahko dobiš zaposlitev z delovno vizo	Lahko dobiš zaposlitev z delovno vizo	Lahko dobiš zaposlitev z delovno vizo	Lahko dobiš zaposlitev z delovno vizo	Lahko dobiš zaposlitev z delovno vizo

Tujec ali domačin	Sem tujec	Sem tujec	Nisem tujec	Sem tujec	Nisem tujec	Nisem tujec
----------------------	--------------	-----------	-------------	-----------	----------------	----------------

5 SKLEPI

- Glavni razlog, zakaj so moji intervjuvanci zapustili Slovenijo, je bil, da v svoji domovini niso videli več nobene svetle točke, ki bi jih zadrževala ali pa je bilo teh resnično malo. Videli so jo kot državo, ki jim ne daje priložnosti za uspeh in kvalitetnega življenja, kakšnega bi si naj zaslužili. Nimajo priložnosti, da bi uresničili svoje sanje. Splošno krizno stanje v Sloveniji je situacijo samo še podkrepilo in ljudje so v državi videli več dejavnikov odbijanja, če se naslonimo na »push-pull« teorijo, kot dejavnikov privlačevanja. Avstralija pa je v njihovih očeh predstavljala državo priložnosti, upanja, enakih možnosti ... Seveda se profili posameznikov razlikujejo in prav tako dejavniki, ki jih odbijajo in privlačijo, vendar vsi vodijo k istemu zaključku, tj. migracija.
- Ko sem na podlagi vseh odgovorov iskala razloge za dokončno odselitev v Avstralijo, se odgovori niso tako razlikovali. Vsi so jo videli kot pozitivno državo, privlačilo jih je ogromno motivacijskih dejavnikov, ki se razlikujejo glede na posameznika, nanje so večinoma vplivale pretekle izkušnje, saj so državo že predhodno obiskali. Motivacijske dejavnike bi lahko razdelila na osebne, družbene in skupinske, ki so prinesli dokončno selitev v Avstralijo. Velik vpliv o »pozitivni predstavi Avstralije« pa so seveda prinesli mediji in globalizacija.
- Iz tabel c in d, v katerih so analizirani odgovori o prvem obisku in dokončni preselitvi v Avstralijo se jasno vidi, kako se je spremenil odnos do države. Pred dokončno odselitvijo iz Slovenije so v njej zaznali samo dejavnike odbijanja in v Avstraliji dejavnike privlake. Po dokončni preselitvi pa se pri intervjuvanih pojavijo dejavniki odbijanja v Avstraliji in dejavniki privlake v Sloveniji. Šele po določenem času bivanja v migracijski državi vidimo realno

sliko življenja tam in začnemo kritično soditi, saj se naše iluzije razbijejo. Nismo več popotniki, ampak smo migranti.

- Iz besed vseh intervjuvanih je bilo zaznati, da ni lahko dobiti avstralskega stalnega bivališča oziroma vizuma. V to je potrebno vložiti veliko truda in denarja. Z leti in rastjo priseljencev so se poosttrili pogoji za pridobitev vizuma. Prav tako je ljudem dostopno vse več informacij in v javnost ne prihajajo več samo prirejene zgodbe o tem, kako je v državi, imenovani »down under«, kot v raju.
- Samo eden od vprašanih čuti domotožje, ostali pa ne. V Sloveniji ni ničesar, brez česa se ne bi dalo živeti, tudi s starši in družino so zaradi vse bolj sodobne tehnologije v stikih. Na družino že od začetka niso bili tako navezani, sicer si pa tukaj ustvarjajo svojo in novo.
- Vsi so se morali veliko prilagajati in sprejeti drugačen način življenja, ki se je razlikoval od prejšnjega. Ogromno je bilo novosti in kulturnih razlik, ki so jih intervjuvanci po večini vzeli kot izziv in tudi pozitivno sprejeli. V enem izmed odgovorov je bilo jasno povedano, da so jih bili »prisiljeni« sprejeti.
- Vsi so dejali, da imajo zelo malo stikov s Slovenci, živečimi v Melbournu. Stikov pravzaprav sploh ni, če pa so že, so ti resnično šibki. Pri enih je želja po stikih, ampak je preprosto ritem življenja, ki ga živijo, tako hiter, zaposlitev in tudi razdalje med stanujočimi niso ravno takšne, kot smo jih vajeni iz Slovenije, zato je stike težje ohranjati. Pri nekaterih pa niti ni interesa po slovenski družbi in le-te sploh ne pogrešajo. Iz vseh odgovorov lahko sklepamo, da so stiki med Slovenci v Melbournu zelo slabi. Tega seveda ne moremo posplošiti na celotno populacijo, ampak le na intervjuvane.
- Če bi posplošili odgovore mojih intervjuvanih o njihovem družabnem življenju, bi dejala, da imajo slabo družabno življenje, saj jim primanjkuje časa, večinoma zaradi službe. Pravijo, da je družabno življenje odvisno od posameznika, da je takšno, kakršnega si posameznik naredi sam. Seveda je to odvisno tudi od tempa, ki jim ga naroča mestno življenje v Melbournu. Za preživetje, sploh, če si pod študentsko vizo in obiskuješ še fakulteto in plačuješ šolnino, ti resnično ne ostane nič časa.
- V pogovoru o slovenski kulturi smo izvedeli, da se skoraj vsi razen enega intervjuvanca trudijo obdržati slovensko kulturo. Še vedno poslušajo slovenske

pesmi, berejo slovenske knjige in pravljice svojim otrokom, kuhajo slovensko hrano, govorijo slovensko ...

- Zaposlitve ni ravno lahko dobiti, tako kot si večina ljudi predstavlja. Obstaja enak postopek ali pa še bolj zahteven kot pri nas, o tem se strinjajo vsi intervjuvani. Službo je, če nimaš delovne vize, nemogoče dobiti oziroma je nekaj dela na črno, ki je izkoriščano in veliko manj plačano. Po večini ga upravljajo priseljenci, ki potrebujejo poleg svoje zaposlitve še dodaten denar ali pa več delovnih ur, ki jim jih dovoljuje vlada, sploh tisti, ki imajo študentsko vizo (omejeno na 20 ur tedensko).
- Polovica mojih sogovornikov se v Avstraliji počuti tujce, druga polovica jih pravi, da je tukaj njihov dom. Razlogi za občutek tujca in domačina se od vsakega posameznika razlikujejo, saj ima vsak od njih svojo zgodbo in drugačen profil. Pa vendar je vsem skupno, da ostajajo v Avstraliji.

6 PREDLOGI

- Večja osveščenost o življenju v Avstraliji in postopih za pridobitev vizuma. Javno spregovoriti o realnem stanju z ljudmi, ki imajo izkušnjo ali pa so šli skozi več prijetnosti in neprijetnosti pri selitvi v Avstralijo oziroma konkretno v Melbourne.
- Ustanavljanje več slovenskih skupnosti in poskusiti povezati Slovence v Melbournu ter ohranjati matično kulturo. S tem je mišljeno, da se ne pozabijo nekateri državni prazniki, ki jih Avstralci ne praznujejo. Predvsem pa, da bo druga generacija te nove, mlade generacije priseljencev še vedno znala uporabljati slovenski jezik.
- Boljši razvoj skupinske identitete.
- Boljše razumevanje in zavedanje socialne problematike, zaradi katere je do migracij sploh prišlo.

7 LITERATURA IN VIRI

- Klinar, P. (1975), *Mednarodne migracije*, Maribor: Založba Obzorja.
- Klinar, P. (1985), *Mednarodne migracije v kriznih razmerah*, Maribor: Založba Obzorja.
- Kraj, Ana (2008), *Nepovabljeni: globalizacija, nacionalizem in migracije*, Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Založba Annales: Zgodovinsko društvo za južno Primorsko.
- Kymlicka, Will (2005), *Sodobna politična filozofija: uvod*, Ljubljana: Krtina.
- Lapuh, L. (2011), *Sodobno izsiljevanje iz Slovenije*, Ljubljana: Salve d. o. o.
- Lukšič Hacin, M. (1995), *Ko tujina postane dom*, Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Lukšič Hacin, M. (1999), *Multikulturalizem in migracije*, Ljubljana: ZRC SAZU, Založba ZRC.
- Trebše-Štolfa, Milica (ur.) (2001), *Slovensko izseljenstvo*, Zbornik ob 50-letnici Slovenske izseljenske matice, Ljubljana, Združenje Slovenska izseljenska matica.
- Vertot, Nelka (2009), *Medkulturni dialog v Sloveniji*, Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
- Žigon, Ivan (1994), *Življenjski izzivi: pod Velikim vozom in Južnim križem*, Ljubljana: samozaložba.

Internetni viri:

- Čebulj Maja, »V Avstraliji se razmišlja v drugih dimenzijah«, Bonbon: tedenska priloga Večer (7. September 2009). Dostopno na <http://www.bonbon.si/default.asp?kaj=1&id=5572815>. (Pridobljeno 27. maj 2012).
- Švab Natalija, »Adijo, Slovenija! Avstralija išče 185.000 priseljencev, ponujajo službo in stanovanje!«, Cekin (10. januar 2012). Dostopno na http://cekin.si/clanek/kariera_in_izobrazevanje/slovinci-pakirajo-kovcke-in-bezijo-poglejte-kam-in-kako.html. (Pridobljeno 25. maj 2012).

- Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve: Strategija ekonomskih migracij za obdobje od 2010 do 2020 (november 2010). Dostopno na http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti_pdf/Strategija_ekonomskih_migracij-2010-2020.pdf (Pridobljeno 25. maj 2012)
- Strniša Erna, »Kaj za Slovenijo pomeni "beg možganov"?«, MMC RTV Slovenija (27. april 2009). Dostopno na <http://www.rtvlo.si/slovenija/kaj-za-slovenijo-pomeni-beg-mozganov/99476>. (Pridobljeno 23. maj 2012).
- Resolucija o migracijski politiki Republike Slovenije (ReMPRS). V: Uradni list RS, št. 106/2002 (6. december 2002). Dostopno na <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=2002106&stevilka=5265>. (Pridobljeno 22. maj 2012).
- Gregorič Stanka: »Avstralija ni (več) raj za priseljence, posredniki za emigracijo zavajajo Slovence«, Večer: pisma bralcev (22. julij 2009). Dostopno na <http://web.vecer.com/portali/vecer/v1/default.asp?kaj=3&id=2009072205453282>. (Pridobljeno 27. maj 2012).
- Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (ZRSZ) (2010), Zaposlitev v tujini. Dostopno na http://www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/zaposlitev_v_tujini. (Pridobljeno 23. maj 2012).
- Migracije. Wikipedija. 2009. <http://sl.wikipedia.org/wiki/Migracije>. (Pridobljeno 22. maj 2012).

8 POVZETEK

V svoji diplomski nalogi sem želela izvedeti konkretne razloge odhoda državljanov iz Slovenije ter razloge, zakaj so izbrali ravno Avstralijo kot migracijsko državo. Vzroki in motivi za trajno izselitev so glede na posameznika različni: kot se razlikujejo tudi posameznikove potrebe in pričakovanja. To lahko razložimo s teorijo »push-pull«, ki razlaga in utemeljuje vzroke, smer toka in obseg migracijski gibanj z negativnimi dejavniki, ki odbijajo iz starega okolja, in pozitivnih dejavnikov, ki privlačijo v novo okolje (torej Avstralijo). V Sloveniji so moji intervjuvanci zaznali dejavnike, ki so spodbudili njihovo migracijo. V Avstraliji so videli več privlačnosti kot v Sloveniji, zato so jo tudi zapustili. Razlogi so bili: boljše življenje, višji standard, večja enakopravnost, boljši sistem, boljši dohodek (ekonomski razlogi) itn. V Sloveniji jih je odbijala neenakopravnost, nepravičen sistem, korupcija, družbena miselnost, mentaliteta večinskega prebivalstva, slabo plačilo za opravljeno delo itn.

Vsi intervjuvani so že prej veliko potovali (turizem), raziskovali svet. Nimajo strahu pred novim in neznanim. Polovica jih je že predhodno obiskala Avstralijo in jih je ta prepričala v migracijo. Ostale so prepričali mediji in globalizacija. Tako je Avstralija v zadnjih nekaj letih postala »trend« ravno zaradi gospodarske krize, ki je napadla Evropo. Mediji so začeli oglaševati in spodbujati možnosti migracij v Avstralijo, ki je bila že od nekdaj privlačna (zaradi drugačnosti) in znana kot država »priložnosti« z velikimi možnostmi zaposlitve.

Vprašani so povedali, da stikov s Slovenci, ki živijo v Melbournu, skoraj nimajo. Njihovo socialno življenje predstavljajo bolj sodelavci, sošolci oziroma ljudje, ki se gibljejo dnevno okoli njih. Primanjkuje jim prostega časa in s tem tudi časa za udeleževanje »slovenskih« srečanj, za katere sicer pravijo, da se tam srečujejo starejše generacije. Prav tako srečanja potekajo v cerkveni ustanovi, kar nekatere odbija. Torej slovenske migrante v Melbournu družijo le versko pogojena srečanja? Seveda se zaradi šibkih stikov tudi težje ohranja slovenska kultura in se počasi izgublja, čeprav se jo posamezniki trudijo ohraniti.

Iz pogovora z intervjuvanimi sem razbrala, da so se »v novem okolju morali spopasti in soočiti z novimi razmerami in procesi prilagajanja nanje.« (Lukšič – Hacin 1999:

146.) Ravno za ta proces sem v teoriji že omenila pojem asimilacija. Omenjeno je bilo tudi, da se moraš prilagoditi, če želiš čim lažje preživeti v novem kulturnem in družbenem okolju. Hkrati pa intervjuvani skušajo ohraniti slovensko kulturo in govoriti slovenski jezik, vendar se sčasoma od vsega oddaljiš.

Nekateri mediji trdijo, da je avstralsko vizo dobiti z lahkoto, iz pogovora s svojimi sogovorniki pa sem izvedela, da temu ni ravno tako. Viza te stane ogromno časa in predvsem denarja, saj je Avstralija nasičena s priseljenci, sploh s tistimi, ki prihajajo iz Azije. Teh se ravno ne otepajo, pač pa vsako leto postavljajo nove in drugačne zahteve za pridobitev stalnega bivališča, s čimer dobijo tudi ogromno denarja od željnih migrantov.

Polovica mojih sogovornikov se v Melbournu počuti kot doma. Pravijo, da niso tujci, ampak se tujce počutijo v Sloveniji. Polovica se bo vedno počutila tujce, saj že jezik, ki ga uporabljajo, ni materni, ampak gre za avstralsko angleščino.

Vse skupaj sem povezala in predstavila teorijo, da bi lažje razumeli mojo diplomsko delo. Skušala sem približati tematiko in opozoriti vse, ki so željni selitve v Melbourne (Avstralijo), da ni vse tako »rožnato«, kot to prikazujejo mediji.

Menim, da je Melbourne mesto, ki je zelo multikulturno, s svojimi besedami bi mu rekla »Evropa«

Moji predlogi v nalogi so: odpreti informacijski center, ki bi podal resnične informacije tistim, ki se želijo preseliti in jim tudi pomagal pri tem, jih informiral o vseh potrebnih posledicah in jih pripravil na kulturni šok, asimilacijo itn. Prav tako bi imel več povezave s Slovenci, živečimi v Melbournu, in jim stal ob strani, jih bolj povezal in se trudil ohranjati slovensko kulturo in jezik.

9 PRILOGE

9.1 Obdelava intervjujev

Svojim intervjuvancem sem skrbno pojasnila namen pogovora in jim zagotovila, da bom podatke uporabila izključno za potrebe svoje diplomske naloge. Pred začetkom pogovora sem jih vprašala, ali lahko intervju sproti zapisujem. V diplomski nalogi so zapisana spremenjena imena.

Intervjuji so se med seboj razlikovali po času. V povprečju so trajali od ene do dveh ur. Sogovorniki so se razgovorili o svojih izkušnjah.

Legenda

- Z rumenim poudarkom označujem razloge za odhod iz Slovenije.
- Z rdečim poudarkom označujem razloge za dokončno selitev.
- Z bleščeče zelenim poudarkom označujem vrste viz priseljencev.
- Z roza poudarkom označujem občutke domotožja.
- S turkiznim poudarkom označujem stopnjo prilagoditve življenja v novi državi.
- S sivim poudarkom označujem stike s Slovenci v Melbourneu.
- S temno rumenim poudarkom označujem družabno življenje in krog ljudi, ki obkrožajo priseljence.
- Z modrim poudarkom označujem vzdrževanje slovenske kulture pri slovenskih priseljencih.
- S temno rdečim poudarkom označujem zaposljivost v Avstraliji.
- S temno sivim poudarkom je označen občutek tujca ali domačina pri priseljenih Slovencih.

9.2 Intervjuji z osebami, ki so emigrirali v Melbourne

1. intervju: Uroš, 32 let, gimnazijski maturant

Z Urošem sva se že predhodno poznala. Za intervju sva se dogovorila v času mojega bivanja v Avstraliji. Le-ta je potekal v parku Carlton Garden v Melbourne, 30. 3. 2012, ob 15h. Pogovor je bil sproščen, brez kakšnih posebnosti.

1. *Kaj vas je privedlo do odločitve, da zapustite svojo domovino Slovenijo? Kdaj in s kakšnim namenom ste prišli v Avstralijo? Kaj vas je privedlo do tega, da ste ostali?*

Moj prvotni razlog je bil popolnoma banalen. *Ne prenesem zim, zato sem želel pobegniti pred njo, kar se je zgodilo prvič 2004. Moja letalska karta se cenovno ni razlikovala od letalske karte do Balijsa.* *Ostal sem iz razloga, ker sem se zapletel v neumen sodni proces ... in dobil sem sina z Avstralko, s katero sva ločena.*

Neumen sodni proces? Mi lahko poveš več o tem?

Poročil sem se z Avstralko, s katero se nama je rodil čudovit sin. Na žalost najina veza ni bila uspešna in sva se tudi ločila, nakar me je čakala težka borba za mojega sina.

2. *Vsi vemo, da je danes zelo težko dobiti avstralsko vizo; kako je proces potekal pri vas?*

Sploh ni težko. Mnogo lažje kot slovensko z vsemi nujnimi bonitetami (zdravstvo, dokumenti, Zavod za zaposlovanje ...). Meni ni bilo potrebno iti čez težke postopke, saj sem se poročil z Avstralko in je vse izgledalo malce drugače. *Imam avstralsko državljanstvo od leta 2009.*

3. *Po letih/mesecih, preživetih tukaj, ste se lahko spojili z okoljem? Pogrešate Slovenijo? Ste morali kakšne svoje navade spremeniti, prilagoditi avstralski družbi ali je le-ta sprejela »slovenske«?*

Lahko bi rekel, da sem se našel v Byron Bayu, ampak *Slovenijo pogrešam vsak dan bolj.*

Kaj vas torej zadržuje v Avstraliji?

V Avstraliji me v največji meri zadržuje moj sin. *Tukaj sem pa še vedno z vsemi svojimi navadami, vztrajam in trmasto želim ohraniti to, kar sem. Lahko bi rekel, naj se še drugi učijo, tako je preveč angleščine. Lahko bi rekel, da določeni so me sprejeli, drugi zopet ne. Tako kot povsod na svetu. Tudi v Sloveniji nekateri Slovenci ne sprejmejo moje »slovenskosti«. Različni smo si in mislim, da je v tem čar sveta.*

4. *Kakšno je vaše družabno življenje? Kdo se giblje v vašem krogu »prijateljev«? Se družite s Slovenci?*

V Avstraliji imam zelo pestro življenje. Moj krog prijateljev večinoma obkrožajo hipiji, ki sem jih spoznal na festivalih v zadnjih dveh letih. Zase bi rekel, da se s Slovenci družim premalo.

Zakaj tako mislite? Pogrešate slovensko družbo?

Družim se z ljudmi, ki me obkrožajo. Trenutno v mojem krogu ni Slovencev.

5. *Vzdržujete slovensko kulturo? Kuhate slovensko hrano? Se doma pogovarjate slovensko? Če imate otroka, v kakšnem jeziku se pogovarjate z njim? Poslušate slovensko glasbo? Berete slovenske pravljice, knjige, časopise?*

Še vedno sem Slovenec. Moj rek je: »Kar se Janezek nauči, to Janezek zna!« Imam sina in z njim vedno govoriva samo slovensko.

Vaš sin je bil rojen v Sloveniji ali v Avstraliji? Mama vašega sina je državljanica?

Sine je rojen v Avstraliji in tudi njegova mama je Avstralka. Z Jjem, mojim sinom, igrava kitaro in pojeva slovenske pesmi. Moja mami mi redno pošilja zaloge otroških slovenskih knjig in gledava slovenske sinhronizirane risanke.

Kako dobra je angleščina vašega sina v primerjavi s slovenskim jezikom?

Moji sin govori oba jezika, sicer je trenutno v obdobju, ko se izraža v angleškem jeziku, čeprav razume vse slovenske izraze.

6. *Kako se oblačiti? Je avstralska moda podobna slovenski?*

Nikoli nisem bil vzporeden z modo. Mi je vseeno.

7. *Torej, ko se sam znajdeš na novem kontinentu, moraš poiskati prostor, v katerem boš bival. Kakšen je proces pri iskanju stanovanja? Poteka na enak način kot v Sloveniji?*

Dom je v Sloveniji, tukaj so le začasna bivališča in kosi materializma, ki ti služijo naslednjih nekaj let!

8. *Zanima me še, kako je z zaposlitvijo. Je brez delovne vize mogoče dobiti zaposlitev? Kakšni so pogoji za pridobitev delovne vize?*

Delo dobiš, odvisno, kako si trmast, če je poletni čas, je veliko lažje. Tudi brez delovne vize se da dobiti službo »under table«.

9. *Se počutite kot tujec v državi ali ste tukaj doma?*

Moj dom je samo eden, kozolec v Poljčanah na Stanovskem! Za avstralsko rezidenco pa bi postavil Byron Bay.

2. intervju: Simona, 34 let, srednja gostinska šola

S Simono sva se spoznali v času mojega bivanja v Melbourneu. Tako sva se tudi dogovorili za intervju, ki je potekal v njenem domu 13. 2. 2012 ob 9 h. Intervju je potekal brez posebnosti.

1. *Kaj vas je privedlo do odločitve, da zapustite svojo domovino Slovenijo? Kdaj in s kakšnim namenom ste prišli v Avstralijo? Kaj vas je privedlo do tega, da ste ostali?*

Prvi obisk Avstralije je bil pred 11 leti, odšla sem turistično. Moj obisk je trajal leto dni. Zmeraj sem rada potovala in vedno sem imela željo obiskati Avstralijo. Že, ko sem prvič stopila na Avstralska tla, me je pritegnila, zaljubila sem se. Nisem je morala preboleti, zato sem se vrnila leta 2006 za tri mesece. Takrat sem prvič srečala svojega bodočega moža in oba sva imela še druga partnerja. Kasneje se je izteklo tako, da sva pristala skupaj in on je bil eden izmed razlogov, da sem še zmeraj v Avstraliji. Pustila sem svojega partnerja in on svojo partnerico. Lahko bi dejala, da naju je dokončno združil facebook – tako sva začela redno komunikacijo, saj sem jaz bila v Sloveniji. Slišala sva se vsak dan preko Skypa in veliko časa preživela na internetu. Bodoči mož je kmalu zatem prišel na obisk v Slovenijo, 2010, in čez dva meseca sva odšla skupaj v Avstralijo.

2. *Vsi vemo, da je danes zelo težko dobiti avstralsko vizo. Kako je proces potekal pri vas?*

Mož je že imel državljanstvo, zato sem po najini poroki tukaj lahko zaprosila za stalno bivališče in zdaj še vedno čakam na stalno vizo, ki je podobna kot državljanstvo. Imela sem zelo veliko srečo, da je celoten postopek šel tako hitro in mi ni bilo potrebno preživeti veliko časa na uradu za priseljevanje.

3. *Ste se lahko po vseh letih/mesecih, preživetih tukaj, spojili z okoljem? Pogrešate Slovenijo? Ste morali kakšne svoje navade spremeniti, prilagoditi avstralski družbi ali vas je ta sprejela »slovenske«?*

Privadila sem se se že prvič. Edino, kar tukaj pogrešam, so hribi. Zlagala bi se, če bi dejala, da imam domotožje, ker ga nimam. Zmeraj sem potovala sama in nisem tako navezana nad družino. Druga laž bi bila, če bi dejala, da mi ni bilo potrebno ničesar prilagoditi; ogromno sem morala prilagoditi. Tukaj živim v mestu, doma pa v čisti naravi ... Bila sem jamarka, ogromno sem hodila v hribe, obožujem prosto plezanje ... Tukaj pa imam samo park. Živim v Melbourneu. Veliko bolj se sedaj občuti nestrpnosti do tujcev, saj državljani težje pridejo do služb, ker je toliko nas,

priseljencev. Kljub vsemu so še prijazni, ampak se nestrpnost prepozna že po tem, da nas kličejo Wog, kot mi v Sloveniji pravimo Bosancem čefurji.

Malo sem že stara, da bi hodila ven v družbo. Ko sem bila še 21 letnica, to je bilo takrat, ko sem prišla sem, takrat sem »žurala«. Ljudi, ki jih poznam in se trenutno gibljejo v mojem krogu prijateljev, sem spoznala preko moža. Nekaj časa preživim tudi s puncami iz »Mothers group«, ki sem jo obiskovala v času nosečnosti, nato si tukaj ti in Bojana ... Za kaj več pa tako nimam časa, dejansko nama je z možem restavracija vzela ogromno časa in družabnega življenja nisva mogla prakticirati.

4. *Kakšno je vaše družabno življenje? Kdo se giblje v vašem krogu »prijateljev«? Se družite s Slovenci?*

Malo se družim s Slovenci, drugače pa čisto mešano. Od črncev, Srbov, Grkov, Škotov, Ozzijev, Kitajci ni da ni ... Pakistanci ...

5. *Vzdržujete slovensko kulturo? Kuhate slovensko hrano? Se doma pogovarjate slovensko? Če imate otroka, v kakšnem jeziku se pogovarjate z njim? Poslušate slovensko glasbo? Berete slovenske pravljice, knjige, časopise?*

Kuhamo slovensko hrano, pogovarjamo se slovensko, beremo slovenske pravljice. Kulturo se resnično trudimo vzdrževati.

Eva, saj veš, da želim svojemu otroku pokazati, od kot izhaja. Beremo pravljice v slovenščini. Dogodkom v Sloveniji sledimo preko facebooka in kar starši povedo. Moram pa dejati, kako sem razočarana nad slovensko vlado, ki niti približno ne poskrbi za Slovence v zamejstvu.

Sicer je sedaj ena punca, ki je bila prej na Novi Zelandiji, sedaj pa živi tukaj v Melbournu, naredila facebook stran za Slovence, ki bivajo tukaj. Tako da se dobivajo in imajo piknike. Nama še žal ni uspelo, da bi se česarkoli udeležila, ker sva zelo zasedena. Starejše generacije, verjetno tistih privih Slovincih, ki so ostali na avstralskih tleh, se dobivajo, hodijo v cerkve in balinajo. To so tisti, ki menijo, da imamo v Sloveniji še vedno makadamske ceste in nimamo barvnih televizorjev. Mladina ni za takšna srečanja. Sicer pa Slovenci imamo en do drugega zadržan odnos, nihče nikomur nič ne privošči. Sloveni si med sabo ne znajo pomagati; mogoče ta mladina veliko bolj drži skupaj. Če primerjaš Srbe, Kitajce, »šiptarje«, ti veliko bolj držijo skupaj.

6. *Kako se oblačiti? Je avstralska moda podobna slovenski?*

Še vedno se oblačim po domače, mene moda ni pritegnila. Doma sem veliko bolj gledala, kaj bom oblekla, tukaj lahko greš ven v pidžami in te nihče ne bo pogledal, nihče se ne sekira, kaj kdo obleče. Lahko daš na sebe kar koli ...

7. *Torej, ko se sam znajdeš na novem kontinentu, moraš poiskati prostor, v katerem boš bival. Kakšen je proces pri iskanju stanovanja? Poteka na enak način kot v Sloveniji?*

Iskanje stanovanja ne poteka na enak način. Tukaj stanovanje zelo težko najameš, če nimaš nobenih papirjev. Vedno moraš dati »deposit« za en mesec in pogodbe so najmanj za eno leto. Stanovanja so veliko dražja, najemnina se plačuje načeloma tedensko. Tukaj stane tedenska najemnina stanovanja toliko, kot pri nas mesečna. Sploh v mestu, saj če greš iz centra, se lahko najde kaj cenejšega ... Ogromno je Indijcev, Kitajcev – študentov, ki zasedejo veliko stanovanj, saj vsi pridejo sem s študentsko vizo ... Ko najdeš stanovanje, ki bi ga želel najeti, moraš seveda poklicati agencijo in oni te obvestijo, kdaj je možno priti na ogled. Na ogled pride seveda ogromno ljudi in nato, če imaš srečo in se lastnik odloči zate, lahko najameš stanovanje.

8. *Zanima me še, kako je z zaposlitvijo. Je brez delovne vize mogoče dobiti zaposlitev? Kakšni so pogoji za pridobitev delovne vize?*

»Zaposlitev lahko dobiš, če delaš na črno in »keš« na roke. Vsak, ki ve, da nimaš vize, te bo izkoristil, ker ve, da potrebuješ službo in ti bo plačal veliko manj. Delovno vizo je tako rekoč nemogoče dobiti, razen če imaš narejene kakšne doktorske študije, to je edin garant za službo, ali pa če imaš kak poklic, ki je na listi iskanih poklicev ... Ljudje te izkoristijo, ker vedo, da potrebuješ delovno vizo, ti ponudijo sponzorstvo in nato si dejansko njihov suženj ... Poostrili so pogoje takrat, ko je ministrica prišla na položaj. Ukinili in spremenili so sezname poklicne liste, še tisti, ki so imeli vize na čakanju so jim jih odvzeli.

9. *Se počutite kot tujec v državi ali ste tukaj doma?*

Zmerjam se bom počutila kot tujec. Za enkrat se še počutim kot tujec, ni isto kot doma. Doma so ljudje, s katerimi sem odraščala, življenje je popolnoma drugačno, a sem takšen človek, ki se hitro privadi na drugačno življenje in okolje. Pred kratkim pa sem dobila eno stvar, ki mi je najbolj pomembna v življenju, in to je moj sin. Mislim, da je trenutno za njega veliko bolje, da je tukaj, vsaj gledano s finančnega vidika, čeprav bi doma imel več narave ... ampak tukaj je pa vse bolj pri roki.

3. intervju: Aleš, 36 let, srednja gostinska šola

Aleša sem prav tako spoznala v času mojega bivanja v Avstraliji. Privolil je pomagati pri mojem diplomskem delu in opraviti intervju, ki je potekal v njegovi restavraciji, 9. 2. 2012 ob 10 h.

1. *Kaj vas je privedlo do odločitve, da zapustite svojo domovino Slovenijo? Kdaj in s kakšnim namenom ste prišli v Avstralijo? Kaj vas je privedlo do tega, da ste ostali?*

V Avstralijo sem prišel zaradi ljudi v Sloveniji, načina življenja. Vse je majhno, malomeščansko, pika na i pa je bila punca, ki me je razočarala. V Sloveniji te vsi podcenjujejo in te sodijo po tem, kako si oblečen, kateri avto voziš, kolik zaslužiš, ni pristnosti ... Prvič sem prišel sem leta 2000. Zakaj sem prišel? Da vidim Avstralijo, da si najdem službo, da nekaj zaslužim in lahko s tem denarjem potujem. Odločil sem se, da ostanem, ker je bilo bolje za živeti, nihče me ni podcenjeval, ocenjevanje

... Avstralija mi je bila zanimiva. Rekel sem, da bom ostal tako dolgo, kolikor se bo dalo ...

2. Vsi vemo, da je danes zelo težko dobiti avstralsko vizo. Kako je proces potekal pri vas?

Težko, zelo težko. Prišel sem s turistično službo in sem prvo službo dobil pri Libanoncih, kjer sem delal za 6 dolarjev na uro, ker sem bil brez vize. Tedenska najemnina je bila 150 dolarjev in ko sem se odločil ostati, sem moral varčevati za vse stroške, za vse odvetnike, za vizo. Sicer me je sponzor sponzoriral, ampak sem se obvezal, da bom 4 leta delal pri njem in ta 4 leta so bila pekel: če je rekel, pridi ob 1 h zjutraj v službo, sem moral iti, saj sem bil od njega odvisen. Plača je bila minimalna, ničesar nisem smel reči, odvisen sem od njega, saj če on prekine pogodbo, lahko greš samo domov. Za pridobitev »stalne« vize sem porabil 20000 dolarjev, moja tedenska plača je bila 520 AUD ... če si to preračunaš ... in še hrana, najemnina ... Prisiljen sem bil opravljati dve službi. Priznam, velikokrat sem bil lačen ... Včasih sem komaj čakal, da sem začel delati, saj sem tam dobil hrano zastonj. Leta 2005 sem dobil »stalno bivališče« vizo, nato pa sem šel stran od tega človeka. Dobil sem svobodo dela, ki je prej nikoli nisem razumel, začel sem pa še delati po svoje. Dokler si na delovni vizi, tega ne moreš, saj si odvisen od sponzorja. Popolnoma iskreno povedano, če bi mogel še enkrat skozi vse to, bi prej odnehal. Ne bi ostal tukaj. Leta 2006 sem dobil državljanstvo, ki me je stalo samo 300 AUD.

3. Ste se lahko po vseh letih/mesecih, preživetih tukaj, spojili z okoljem? Pogrešate Slovenijo? Ste morali kakšne svoje navade spremeniti, prilagoditi avstralski družbi ali vas je le-ta sprejela »slovenske«?

Moral sem se prilagoditi. Prisiljen sem se bil prilagoditi. Prvič, ker so vsi govorili tuj, angleški jezik – zato sem se bolj družil z Avstralci, da sem se naučil avstralske angleščine. Prilagodil sem se njihovemu sistemu življenja. Ena stvar, ki sem se je naučil, je pa bila ta, da sem se jaz prilagodil, pri veliko Slovencih, ki sem jih spoznal, sem pa ugotovil, da hočejo vrniti Avstralcem svoje znanje ... Mislim, da si ti tisti, ki se moreš prilagoditi, ko prideš v nek novi svet ...

Slovenije ne pogrešam. To je moj dom. V Sloveniji sem se pred dvema letoma počutil kot tujec. Zgubil sem vse stike s svojimi prijatelji, vsi imajo svoje družine, svoje skrbi. Edina stvar, ki jo pogrešam, je moja družina. Meni Slovenija v življenju ni kaj preveč dala: rodil sem se tam, če sem pa kaj želel narediti, so te birokrati takoj zatrli, saj ti ne dajo nobene možnosti.

V Avstraliji ti jo dajo: če delaš kot normalen delavec, imaš možnost kupiti hišo. Zato pa mladi Slovenci še kar ostajajo pri starših, ker si ne morejo privoščiti tega ... »Aussie« mi je dala možnost, da sem po 6 letih garanja imel svoj »biznis«. Menjal sem ogromno služb, bil sem menedžer za melbournsko kuhinjo, bil sem obraz festivala, bil sem na plakatih po celem Melbourneu, delal sem, kar sem želel in nazadnje sem postal uspešen podjetnik, kar je v Sloveniji zelo težko in ti pri tem nihče ne pomaga. Sploh pa ne država.

4. *Kakšno je vaše družabno življenje? Kdo se giblje v vašem krogu »prijateljev«? Se družite s Slovenci?*

Družabnega življenja sedaj dve leti nisem imel. Edina družba so bili ljudje, ki so bili gostje v naši restavraciji in ljudje, ki so naju prišli tja obiskat. Tako da Slovenci ... no, imam par ljudi. Gogi, ki je prišel isto leto v »Aussie« kot jaz, Bojan je delal isto kot mi, a na koncu gre vsak po svoje. Naučiš se ogromno samostojnosti, ko si lačen, ni nikogar.

5. *Vzdržujete slovensko kulturo? Kuhate slovensko hrano? Se doma pogovarjate slovensko? Če imate otroka, v kakšnem jeziku se pogovarjate z njim? Poslušate slovensko glasbo? Berete slovenske pravljice, knjige, časopise?*

Kaj kuhamo ... Slovensko juhico, čevapčiče ... Imam sina in tudi z njim govorim samo in zgolj slovensko. Ne poslušam slovenske glasbe. Sinu berem slovenske pravljice.

6. *Kako se oblačiti? Je avstralska moda podobna slovenski?*

Ne, slovenska moda se popolnoma razlikuje od avstralske. Tukaj je vse bolj na »free«, vsak ima svoj stil. Tukaj poslovnež pride v raztrganih kavbojkah k meni na čevapčiče, zjutraj.

7. *Torej, ko se sam znajdeš na novem kontinentu, moraš poiskati prostor, v katerem boš bival. Kakšen je proces pri iskanju stanovanja? Poteka na enak način kot v Sloveniji?*

Prvo sem bival pri prijatelju iz Slovenije, ampak sem s prvim tednom moral plačati najemimo. Ko je odšel v Sydney, sem ostal sam in sem moral poiskati stanovanje. Tam, ko sem delal, tam sem stanoval. Iskal sem nekaj, kar bi bilo najbolj ugodno in najbližje službi, selil sem se. Nisem mogel uradno najeti stanovanja, ker nisem imel papirjev, delovne vize ali česa drugega. Večinoma hostli ali pa, če je kdo iskal kakšnega sostanovalca.

Ti konzulat za Slovence v zamejstvu ni nič pomagal?

...ne niso mi pomagali, v 12 letih kaj sem v Avstraliji sem bil 7 let na enem in istem naslovu in mi niti enkrat niso poslali niti enkrat papirjev za slovenske volitve. Nikoli nisem nič dobil, če jih pokličeš na konzulat jim je težko, da ti kaj pomagajo, če ne bi bilo patra Cirila v cerkvi ne vem, če bi v Sloveniji sploh vedeli za nas. On je edini, ki drži slovensko komuno skupaj, vlada je katastrofa. Lažejo, da nam pošiljajo glasovnice za volitve in da vedno prejmejo glasove iz Avstralije mi pa o tem ne vemo ničesar. Žalostno.

8. *Zanima me še kako je z zaposlitvijo? Brez delovne vize možno dobit zaposlitev? Kakšni so pogoji za pridobitev delovne vize?*

Uradno sem začel delati marca 2001. Celih osem mesecev sem iskal sponzorja. Sponzorirali so me kot kuharja, ker je tako bilo lahko dobit vizo oziroma sponzorstvo.

saj so jih potrebovali, sedaj teh sploh več ni na seznamu. Zelo težko je dobit sponzorja, saj se vi delodajalci temu upirajo, ker mora ta pokazat vse papirje za pet let nazaj davkarji, temu se vsi upirajo, daj vemo, da na skrivaj vsi skrivajo denar in šušmarijo s papirji in prikazanim denarjem, da plačujejo manj davkov.

9. *Se počutite kot tujec v državi ali ste tukaj doma?*

Tukaj sem doma, tujec sem v Sloveniji. Mislim ostati tukaj. Kaj pa imam v Sloveniji? Kdo pa mi bo pomagal v Sloveniji? Nočem nazaj, da me bo vlada zopet samo okradla in obrala...

4. intervju: Bojana, 32 let, diplomirala na Fakulteti za družbene vede

Intervju sva opravili v njenem domu, in sicer 20. 1. 2012, ob 19 h. Bojano sem poznala še iz časov, ko je živela v Sloveniji.

1. *Kaj vas je privedlo do odločitve, da zapustite svojo domovino Slovenijo? Kdaj in s kakšnim namenom ste prišli v Avstralijo? Kaj vas je privedlo do tega, da ste ostali?*

V Sloveniji nisem živela že 10 let zaradi službenih razlogov, kjer sem tudi spoznala svojega partnerja, ki je Egipčan. Slovenija je po moje mnenju preveč zaprta za tujce, zato sva se odločila poiskati državo, ki bo dovolj odprta za tuje državljane in je hkrati angleško govoreča, da bi lahko začela skupno življenje. V Avstralijo sva prispela 1. 1. 2010. S partnerjem sva skupaj živela že pred prihodom v Avstralijo – dve leti v Egiptu. V Avstraliji sva ostala, ker je to bila edina in najboljša možnost, saj v Egiptu nisem želela živeti, tam ni prihodnosti za evropsko žensko. Slovenija pa je preveč zaprta za tujce in to je najboljši način, da sva lahko začela skupaj ustvarjati življenje. Avstralija je država, kjer imajo vsi enake možnosti ne glede na to, od kod prihajaš, saj temelji na priseljencih. V Sloveniji bi moj partner kot Egipčan imel zelo velike ovire. Težko bi bilo dobiti zaposlitev. Prav tako ne zna jezika in Slovenija ni odprta za tujce.

2. *Vsi vemo, da je danes zelo težko dobiti avstralsko državljanstvo. Kako je proces potekal pri vas in kakšno vizo imate trenutno?*

Edini način za naju, da sva prišla v Avstralijo, je bil ta, da prideva preko študentske vize. Jaz kot študentka in moj fant je kot moj partner na moji vizi. Trenutno sva še vedno na študentski vizi. Na začetku sem študirala turizem, ker me je to veselilo in je bilo nadaljevanje moje kariere, vendar sem morala študij po enem letu opustiti, saj preko tega študija ni mogoče priti do državljanstva oziroma stalnega bivališča v Avstraliji. Ko prejmeš stalno bivališče, še traja pet let, da dobiš državljanstvo v državi. V Avstraliji imajo sistem liste poklicev, kjer so zapisani poklici, katerih v državi primanjkuje. Žal, turizma ni med njimi, zato sem izbrala študij oziroma magisterij iz računovodstva. Nato se pojavi še ena težava, da avstralska vlada vsako leto spremeni listo zelenih poklicev, študij pa po navadi traja več kot leto dni in je zelo drag. Zato mnogo ljudi začne študirati določeno smer in takrat, ko končajo študij, poklic ni več na listi in je denar in čas izgubljen. Trenutno sem na polovici magistrskega študija, ampak junija zopet spreminjajo celoten sistem, tako da ne vem kakšne bodo moje možnosti v prihodnosti. V primeru, da bo poklic odvzet iz liste,

lahko vseeno zaprosim za začasno bivališče, ki traja 18 mesecev, v tem času pa imaš možnost, da si najdeš sponzorstvo oziroma pridobiš delovne izkušnje.

Kaj to pomeni?

Delovne izkušnje ti lahko prinesejo dodatne točke za pridobitev stalnega bivališča in imaš večje možnosti za dobiček sponzorja, kar pomeni, da preko sponzorske vize preideš na stalno bivališče. V primeru sponzorske vize je treba najti delodajalca, ki ima dovolj veliko podjetje, dovolj prihodka, z dovolj zaposlenimi, ki ti je pripravljen plačati določeno vsoto in ki nudi izobraževanje svojih zaposlenih ter ima tudi sam zahtevane izkušnje in izobraževanja in s tem se tudi zavežeš, da boš pri tem delodajalcu delal najmanj dve leti ter šele nato lahko zaprosiš za stalno bivališče.

3. *Ste se lahko po letih/mesecih, preživetih tukaj, spojili z okoljem? Pogrešate Slovenijo? Ste morali kakšne svoje navade spremeniti, prilagoditi avstralski družbi ali vas je ta sprejela »slovenske«?*

Kljub temu da je Slovencev v Melbournu kar nekaj, sem prvega spoznala šele po osmih mesecih. Kasneje mi je ta oseba predstavila še ostale Slovence v bližnji okolici, s katerimi se sedaj občasno srečujemo. V Melbournu sicer obstajajo slovenska društva, katerih nisem obiskovala, saj naj bi bili člani tega društva starejše generacije Slovencev, ki se srečujejo tudi ob nedeljski mašah. Kar se tiče avstralske družbe in kulture bi zelo težko opredelila, kar naj bi avstralska družba in kultura sploh bili, saj je Melbourne ekstremno multinacionalno mesto in pravzaprav sploh ne srečaš oziroma težko je srečati pravega Avstralca.

Kdo je sploh pravi Avstalec?

Ali nehoti smatramo aborigine ali angleške potomce, ki so prišli sem kot zaporniki ali vsako osebo, ki je šele malo nazaj dobila državljanstvo. Ker gre za veliko mesto, se večinoma družiš s ljudmi, ki te obkrožajo oziroma se gibljejo v tvojem okolju, urniku in to so v mojem primeru študenti, sodelavci in sostanovalci, ki pa so večinoma priseljenci in v postopku pridobivanja državljanstva, kot ti sam.

Slovenijo pogrešam samo v zimskih mesecih, ker je takrat v Sloveniji poletje in pogrešam slovensko hrano. Pogrešam, da je v Sloveniji cela Evropa blizu, da je morje modro in da imajo centralno kurjavo, seveda pogrešam starše in prijatelje, ampak imamo redne stike preko internetne povezave, ki obkroža dan danes že cel svet: skype, facebooke ... Smo v rednih stikih.

Melbourne je zelo evropsko mesto. Avstralija je zelo »poevropizirana« in se ne razlikuje veliko. Hrana je podobna, pijača je podobna, razen tega, da najdeš več raznolikih stvari, sploh azijskih. Zakoni in pravila so veliko bolj strogi in skoraj ne da se preživeti leto dni brez policijske kazni, ki so veliko višje kot v Sloveniji. Zelo sem se morala prilagoditi na avstralske cene, saj je Melbourne eno najdražjih mest za živeti na svetu. Šolnina 30000 dolarjev za dve leti, stanovanje enosobno 1500 na mesec, stroški vode in elektrike, ki so vrtoglavo visoki. Avstralci imajo navado, da veliko jedo zunaj v restavracijah in cene so zelo visoke. Za navadno večerjo bi odšteli približno 30 dolarjev po osebi.

4. *Kakšno je vaše družabno življenje? Kdo se giblje v vašem krogu »prijateljev«? Se družite s Slovenci?*

Glede nato da moram plačevati izredno visoko šolnino in da po zakonu študentje naj ne bi delali več kot 20 h na teden, si vsak poišče še dodatno zaposlitev oziroma neuradno službo. Preostanek časa pa preživim ob učenju in šoli, tako da mi ostane resnično malo časa za druženje in prosti čas. Moje socialno življenje je omejeno na minimum, sploh še nisem imela možnosti uživati avstralskega življenja.

5. *Vzdržujete slovensko kulturo? Kuhate slovensko hrano? Se doma pogovarjate slovensko? Če imate otroka, v kakšnem jeziku se pogovarjate z njim? Poslušate slovensko glasbo? Berete slovenske pravljice, knjige, časopise?*

Kuhamo slovensko hrano. Sicer moj partner pripravi tudi kaj egipčanskega, ampak mi ne diši preveč. Otrok sicer še nimava, ampak absolutno želim, da moji otroci govorijo vse tri jezike, slovenskega, arabskega in angleškega. Prav tako bomo jedli slovensko hrano in brali pravljice v vseh jezikih in spraševali stare mame za nasvete, kako vzgajati otroke. Slovensko glasbo poslušam na youtubu, slovenskih filmov nisem gledala nikoli, razen Kekca in podobno, ko sem bila majhna. Knjige berem večinoma v angleščini in slovenskim novicam ne sledim, razen, kar mi povedo starši, ampak včasih poslušam slovenski radio preko interneta.

6. *Kako se oblačiti? Je avstralska moda podobna slovenski?*

Modo v Melbournu bi težko klicali moda, preveč je tukaj narodnosti in slojev prebivalstva, tako da si v tej množici neopazen in kot posameznik se v trenutku izgubiš. Saj vidiš poslovne ženske v kostimih in supergah, visoke pete pa imajo v torbici, kar je povsem normalno, razen če greš v poslovni del mesta, tam so pa vsi poslovno oblečeni. Drugače pa lahko daš nase prav vse, kar ti srce poželi in nihče te ne bo pogledal postrani. Od raztrganih nogavic, ki so pravzaprav prevzele modne smernice mesta, sploh pri mladih puncah, do modrih las, ki niso redkost.

7. *Torej, ko se sam znajdeš na novem kontinentu, moraš poiskati prostor, v katerem boš bival. Kakšen je proces pri iskanju stanovanja? Poteka na enak način kot v Sloveniji?*

Ko prideš kot tujec v Avstralijo in ne poznaš nikogar, ki bi ti lahko kakor koli pomagal, se je kar težko najti. Midva sva naprej šla v hostel in tam vprašala, kakšen je najboljši način pri iskanju stanovanja. Tukaj vsi uporabljajo internet pri iskanju stanovanja in kupovanju, plačevanju vsega nasploh. Vse se opravlja preko telefona in interneta. Prav tako obstaja posebna internetna stran, podobna slovenski Bolhi, imenovala Gumtree, kjer si lahko med drugim poiščeš oziroma je najlažje najti stanovanje kot sostanovalec. To je pravzaprav edina možnost na začetku, saj je drug način, da najdeš stanovanje preko agencije. Agencija pa od tebe zahteva bančni izpisek zadnjih treh mesecev, podatke tvojega zaposlovalca, višino tvojega dohodka in referenco tvojega zaposlovalca, ki ga povprašajo o tebi.

Začela sva kot sostanovalec, vendar sva se kasneje odločila oziroma takoj ko sva dobila možnost, da najameva stanovanje preko agencije in midva poišče

sostanovalce, saj imaš tako večje pravice. Svojega stanovanja si pa nisva mogla privoščiti, saj je tedenska najemnina minimalno 300 dolarjev, kar nama je bilo malo preveč. To pomeni, da na koncu delaš samo za stroške življenja.

8. *Zanima me še, kako je z zaposlitvijo. Je brez delovne vize mogoče dobiti zaposlitev? Kakšni so pogoji za pridobitev delovne vize?*

Midva sva tukaj kot študenta in kot študent lahko legalno delaš 20 ur tedensko, moj partner pa lahko dela polni delovni čas, saj ne študira je tukaj preko moje vize in ker jaz delam magisterij, mu je to dovoljeno.

Kaj je prava zaposlitev?

Nihče ne želi vzeti v službo mednarodnih študentov, verjetno zaradi omejitve delovnega časa. Sama sem 10 let delal v turizmu in v Sloveniji diplomirala iz marketinga in z nekaj izkušnjami iz tega nisem dobila takšne službe. To so vendar poklici, kjer je potrebno biti zmožen delati poln delavni čas oziroma so rezervirani za Avstralce. Za nas je najlažje dobiti poklice v gostinstvu. Nisem dobila sponzorja, ki bi mi garantiral službo in posledično pridobitev vize.

9. *Se počutite kot tujec v državi ali ste tukaj doma?*

Počutim se kot tujka, ker te vsak po 5 sekundah, že zaradi naglasa, vpraša, od kod si, in ker imajo Azijci privilegije pri zaposlitvi. Za Avstralce so bolj pomembni kot Evropejci, ker sem v šoli edina Evropejka. Večinoma imam sošolce, ki so iz Filipinov, Indije, Kolumbije ...

5. intervju: Bojan, 46 let, srednja gostinska šola

Intervju sva opravila 23. 2. 2012 ob 16 h v kavarni v bližini njegovega doma. Bojana sem poznala le bežno, saj sem ga srečala samo nekajkrat v slovenski restavraciji v Melbourneu.

1. *Kaj vas je privedlo do odločitve, da zapustite svojo domovino Slovenijo? Kdaj in s kakšnim namenom ste prišli v Avstralijo? Kaj vas je privedlo do tega, da ste ostali?*

Slovenjo sem zapustil zaradi ekonomskih razlogov. Nisem videl nobene perspektive za delo in zaslužek. Prvič sem prišel v »Aussie land« kot turist 1992, nato sem se vračal vsaki dve leti in leta 1998 sem se odločil začeti novo življenje v Avstraliji. Tukaj so definitivno boljši pogoji za življenje. Ko sem takrat naredil na hitro razpredelnico plusov in minusov, kaj je pozitivnega, če ostanem v zeleni deželi, in kaj je negativnega, sem dobil rezultat, da edino, kar bi me lahko zadržalo v Sloveniji to, da imamo čudovite Alpe in hribe, ki jih obožujem, ampak to je tudi vse. Vse ostalo je bilo na strani Avstralije.

2. Vsi vemo, da je danes zelo težko dobiti avstralsko vizo. Kako je proces potekal pri vas?

V državo sem najprej prišel kot turist, nato sem zaprosil leta 1998 za delovno vizo, ki sem jo tudi dobil v roku treh mesecev. Imel sem srečo, bi rekel. Za delovno vizo sem zaprosil iz Avstralije in dobil sem sponzorja, za katerega sem delal tudi dve leti. Nato sem zaprosil po enem letu za stalno bivališče, ki so mi ga tudi odobrili. Leta 2003 sem dobil avstralsko državljanstvo, lahko bi ga dobil tudi prej, če bi prej zaprosil. Pri meni je vse potekalo lahko, ker je bil moj poklic na listi zelenih poklicev. Sem kuhar po poklicu in to so takrat potrebovali. Mislim, da je ta poklic še vedno na listi zelenih poklicev.

3. Ste se po letih/mesecih, preživetih tukaj, lahko spojili z okoljem? Pogrešate Slovenijo? Ste morali kakšne svoje navade spremeniti, prilagoditi avstralski družbi ali vas je ta sprejela »slovenske«?

Po 14 letih življenja tukaj sem se prilagodil. Pravzaprav lažem, prilagodil sem se takoj, saj sem bil že prej tukaj kot turist in mi je bilo že takrat zelo všeč, ni se mi bilo težko privaditi na novo življenje v Avstraliji. Slovenije sploh ne pogrešam, ker sem prilagodljiv človek. Hitro sprejemem novo okolje in ljudi, kjer koli sem, sem kot kamela. Seveda moraš spoštovati zakone, ki so tukaj in pogoje, ki jih država določa, ti so seveda drugačni od slovenskih. Zase bi lahko rekel, da se nisem spremenil, razen tega, da sem se prilagodil družbi, kot se je treba.

4. Kakšno je vaše družabno življenje? Kdo se giblje v vašem krogu »prijateljev«? Se družite s Slovenci?

S Slovenci se družim občasno, čeprav jih je v Melbournu veliko, ne shajam z njimi, razen s temi mojimi prijatelji, ki so prišli z mano, s tistimi, ki so že bili prej tukaj, pa ne. Trenutno je moje družabno življenje služba, saj kot kuhar delam ogromno. Naredim tudi po 70 ur tedensko, veliko časa preživim na delovnem mestu, kar tudi predstavlja moje družabno življenje trenutno. Drugače pa si seveda vzamem čas za moje prijatelje. Seveda moram pod moje družabno življenje šteti vse športne dogodke in prireditve v Melbournu, kar pomeni od konjskih dirk do Formule 1 in tenisa ...

Kdo pa so tvoji sodelavci – da si znamo predstavljati družbo na delovnem mestu?

Večinoma so moji sodelavci iz celega sveta, pestro. Pisano tako kot je pisan Melbourne, poln priseljencev. Moj življenjski stil je takšen, da delam osem mesecev na leto, ostalo pa potujem po svetu. »Bluzim«. Sem svetovljan.

Zadnje potovanje?

Je bil Bali. Drugače pa to leto Kitajska, Slovenija in Bali, pravzaprav Lombok. Tam sem zaključil leto 2011. Ne maram turističnih in skomercializiranih krajev. »Volim da lutam.«

5. *Vzdržujete slovensko kulturo? Kuhate slovensko hrano? Se doma pogovarjate slovensko? Če imate otroka, v kakšnem jeziku se pogovarjate z njim? Poslušate slovensko glasbo? Berete slovenske pravljice, knjige, časopise?*

Ne vzdržujem slovenske kulture. Imam svojo lastno kulturo. Občasno se srečam s Slovenci po »kafičih«, da malo »počvekamo«, kaj se nam dogaja. Nisem družinski človek. Ne prebiram slovenskih novic, časopisov, ne kontaktiram s Slovenci. Razen če grem na dopust v Slovenijo ... Če sem odkrit, ne vem, kaj se dogaja v Sloveniji. Jaz sem tukaj, živim tukaj, trenutno me zanimajo stvari, ki se dogajajo v okolju, v katerem se gibljam. Tam, kjer sem, to me zanima. Svetovno politiko že preberem. Kaj pa se dogaja v Sloveniji, pa ne. Pomeni, da ne vem, kdo je predsednik, kakšno je vreme, kdo ima rojstni dan ... nimam pojma ... zanima me, kdaj ima moj prijatelj v Avstraliji rojstni dan. Nisem poročen in nimam otrok. Prav tako ne kuham doma, ker mi čas zaradi moje službe ne dopušča. Zraven tega pa so Avstralci navajeni veliko jesti po restavracijah, kar počnem tudi sam. In kuham cel dan v službi, zato je lepo, če kdo skuha kaj zate.

6. *Kako se oblačiti? Je avstralska moda podobna slovenski?*

Sledim trendom. Tukaj je zahodna moda in tudi v Sloveniji se ljudje oblačijo po zahodni modi, ne nosijo galabeje ali sarijev. Drugače pa sploh ne gledam, kako se ljudje oblačijo, me ne zanima ... Je pa res, da je tukaj veliko bolj »free stil«, lahko daš na sebe karkoli. Če greš na prireditve, imaš seveda določen »dress code«. Klasika pa je tukaj sproščena. Seveda je odvisna od okolja, če pa greš na nudistično plažo, ne boš šel oblečen.

7. *Torej, ko se sam znajdeš na novem kontinentu, moraš poiskati prostor v katerem boš bival. Kakšen je proces pri iskanju stanovanja? Poteka na enak način kot v Sloveniji?*

Najprej sem stanoval v »guest house«, nato sem pa po dveh letih kupil svoje stanovanje, kamor sem se preselil. Potrebuješ ogromno denarja za nakup, ampak te tudi država subvencionira, 7000 dolarjev, s čimer ti pomaga pri nakupu in to je nepovrnen denar. Nato ima tudi vsaka država znotraj Avstralije svoje ugodnosti in za nakup moraš imeti stalno bivališče. Iskanja stanovanja sem se lotil preko interneta in preko agenta, ki mi je pomagal poiskati to, kar sem želel. V Sloveniji ne bi mogel kupiti ničesar, saj ne bi nikoli privarčeval toliko denarja in tudi država mi ne bi nič pomagala, še kredita mi ne bi dali. Tukaj pa si lahko vsak delavec kupi stanovanje.

8. *Zanima me še, kako je z zaposlitvijo. Je brez delovne vize mogoče dobiti zaposlitev? Kakšni so pogoji za pridobitev delovne vize?*

Brez delovne vize ne moreš dobiti zaposlitve. Jaz sem dobil z lahkoto zaposlitev, sponzorja sem spoznal, ko sem prišel. Potrebovali so kuharja in odločili so se, da me sponzorirajo. Lastnik je bil Nemec in restavracija je bila z nemško hrano, kar je bila velika prednost in tudi zato se je odločil za sponzorja, saj je slovenska kuhinja zelo podobna nemški in me je potreboval, da sem učil Avstralce kuhat nemške jedi.

9. *Se počutite kot tujec v državi ali ste tukaj doma?*

Tukaj sem doma. To je moj dom. Trenutno je to moj dom, ampak jaz potrebujem svetovni potni list. Kjerkoli sem, tam se počutim doma, ampak še vedno sem Slovenec. Kjer koli v svetu sem, sprejemem njihovo kulturo, če je ne sprejmeš, ne moreš živeti v tistem okolju.

6. intervju: Srečo, 38 let, srednja strojna šola

Sreča sem poznala preko očeta še iz časov, ko je živel v Sloveniji. Srečala sva se v Melbournu, kjer sem ga prosila za intervju. Opravila sva ga pri njem doma, 12. 3. 2012, ob 14 h.

1. *Kaj vas je privedlo do odločitve, da zapustite svojo domovino Slovenijo? Kdaj in s kakšnim namenom ste prišli v Avstralijo? Kaj vas je privedlo do tega, da ste ostali?*

Do odločitve za odhod je bilo več razlogov. Kot prvo naj povem, da sva oba imela dobre službe in nama ni šlo slabo. Živela sva sicer v najemniškem stanovanju, vendar sva živela poprečno slovensko življenje. Vendar vedno, ko sva hotela kaj več, recimo nakup nepremičnine, ni bilo mogoče, ker takrat je bilo zelo težko dobiti kakršen koli kredit od bank, če pa si ga že dobil, si delal samo za njega. To naju je hudo motilo, kajti bila sva mnenja, če človek pošteno dela, naj tudi pošteno živi. In tega zadnjega v Sloveniji nisva videla več. Prav tako se je ta politični sistem vmešaval v življenje posameznika, da to ni res. Zaradi opisanega sva se odločila, da greva poskusit najino srečo v tujino.

Po vseh uradnih postopkih (urejanje vseh potrebnih stvari za vizo), ki so trajali 4 leta, sva končno pristala v Melbournu, in to je bilo 24. 3. 2009. Midva nisva kot nekateri, ki so tukaj in so prišli poskusit, če bo šlo. Midva sva prišla sem živeti.

Tukaj sva začela ustvarjati najino življenje, ki je, verjemite, popolnoma drugačno od tistega, kar imate v Sloveniji. Mogoče je malo pregrobo povedano, ampak tukaj človek še nekaj velja in tudi ima nekaj pravic. Če si priden oziroma imaš službo s polnim delovnim časom, lahko zelo lepo živiš in predvsem zelo kvalitetno. Od začetka nama ni bilo vse jasno, ampak se hitro navadiš njihovega sistema in ugotoviš, da je zelo enostaven. Ravno to, da lahko živiš bolj enostavno, brez nekaterih obremenitev in da z veseljem hodiš v službo, naju je tudi privedlo do tega, da sva ostala in se verjetno nikoli ne bova vrnila.

2. *Vsi vemo, da je danes zelo težko dobiti avstralsko vizo. Kako je proces potekal pri vas?*

Postopek vize je bil malo bolj zapleten, kot sem si sprva predstavljal. Resno sva se začela pogovarjati o življenju v tujini leta 2002, vlogo za vizo pa sva uradno podpisala leta 2004. Viza pa je bila odobrena 2009, torej status stalnega bivališče.

Štiri leta uradno je bil postopek, imela sva sicer nekaj zapletov, saj je Bojana (moja žena, takrat partnerka) še pisala diplomo. Pa tudi če bi jo že imela, bi se proces v najinem primeru mogoče skrajšal za pol leta ali manj. Vizo pa sva si urejala preko enega agenta iz Gold Coast-a oziroma »Active Migration«. Sicer sva ugotovila neke sredi procesa, da ravno ni bil odkrit do svojih strank, tako da sva začela tudi sama preverjati zadeve, kot so na primer, kdaj je vložil kakšen dokument na avstralsko vlado in če je res vložil. Ja, je bilo kar zanimivo. Toda na koncu sva dobila vizo in imela sva samo dva meseca časa, da jo aktivirava. To se pravi, da sva v dveh mesecih morala organizirati vse v Sloveniji: glede selitve, prodati avte, urediti vse uradne zadeve, ki sva jih pač lahko, ker nekaterih še zdaj ne moreva, ker slovenski sistem pač ni logičen.

3. *Ali ste se po letih/mesecih preživetih tukaj lahko spojili z okoljem? Pogrešate Slovenijo? Ste morali kakšne svoje navade spremeniti, prilagoditi avstralski družbi ali vas je ta sprejela »slovenske«?*

Domotožje je nekaj, kar je pri naju vsake toliko časa prisotno. Moram priznati, da je prvo leto bilo najhujše. Če bi vedel, da bova imela takšno domotožje pred odhodom, bi malo razmislil, če bi sploh šel. Toda po letu dni nekako tega domotožja ni več mogoče v takšni meri in prenehal sem premišljevali, kako je v Sloveniji in kaj se dogaja z mojim prijatelji. Tisti, ki mi želijo slediti, so tako v stiku z mano preko interneta. Ko me zdaj nekdo vpraša, če pogrešam Slovenijo in ali bi se vrnil nazaj, bi mu mirno odgovoril NE, ker je tu preveč enostavno in skoraj, kar ne bi smel reči, preveč lahko za živeti.

Moral sem se precej prilagoditi, da so me sprejeli, in tudi marsikaj spremeniti, sicer pa ti to nikakor ni v breme, ampak postane del tebe. S prijatelji pa je takole: seveda od začetka spoznaš po večini Slovence in se z njimi spoprijateljiš, ker pač nekako nagonsko iščeš, da bi se z nekom pomenil v domačem jeziku. In v tem »iskanju« tudi dejansko najdeš prijatelje, ki ti pomagajo, svetujejo ... Imajo več izkušenj kot ti, saj so tukaj že par let. Seveda pa z druge strani hodiš v službo in si ustvarjaš prijateljstva z angleško govorečimi ljudmi, ki te ravno ne sprejmejo takoj, kot smo to vajeni v Sloveniji.

Pri meni je trajalo vsaj pol leta, da so me videli, kako delam, da nisem nekakšen negativec in da sem prijazen do drugih. Ko greš skozi to, te sprejmejo in se ti potem odpirajo vrata v tej smeri, da ti znajo ti ljudje tudi postati pravi prijatelji, ki jih imam sedaj jaz. Moram pa povedati, da Avstralci, ki jih midva pozna, ne gledajo na to, kdo si, kaj si, od kod si, če imaš z njimi pošten odnos, ga imajo tudi oni s tabo.

4. *Kakšno je vaše družabno življenje? Kdo se giblje v vašem krogu »prijateljev«? Se družite s Slovenci?*

Družabno življenje je tukaj takšno, kakršno si ga posameznik ustvari. Nekateri se "zapirajo" v hiše in ne poznajo niti svoje okolice. Midva z mojo ženo že nisva za

takšne. Družabnega življenja je za naju na pretek, tako da si včasih prav želiva malo spočiti. Krog prijateljev je tudi primeren letom, od kar sva tu. Nekako v treh letih bivanja, če pogledava, imava kar veliki krog ljudi, s katerimi preživljava prosti čas. Merilo pa so mi drugi Slovenci, ki jih poznam in lahko rečem z mirnim srcem, da jih imava midva še največ. Od Slovencev do Avstralcev in vseh ostalih.

Prvo sva se, kot sem že omenil, družila samo s Slovenci, ampak ker sva v Sloveniji bila pohodnika in rada hodiva po naravi, gorah, sva se pridružila tudi pohodniški skupini K2 Extrem. In seveda na različnih pohodih spoznavaš različne ljudi, ki ti tudi v bodoče znajo biti prijatelji. Prijatelje, znance, sogovornike je možno najti na milijon načinov, pri tem pa je najbolj pomembno, da si odprt do vseh in nimaš omejitev.

5. *Vzdržujete slovensko kulturo? Kuhate slovensko hrano? Se doma pogovarjate slovensko? Če imate otroka, v kakšnem jeziku se pogovarjate z njim? Poslušate slovensko glasbo? Berete slovenske pravljice, knjige, časopise?*

Odkrito in povedano je, da smo od začetka še praznovali Slovenske praznike kot so Prešernov dan, ustanovitev države Slovenije... Seveda sva oba tukaj v Avstraliji zaposlena in imava dela prost dan takrat, ko imajo Avstralci svoje praznike. Tako sva tudi začela praznovati njihove in sva na Slovenske nekako pozabila. Na primer 8. februar (upam, da se nisem zmotil) Prešernov dan, ga ne praznujema, saj sva čisto pozabila, da obstaja, saj je tukaj normalen dan dela in če točno ne vodiš evidence, zgubiš občutek za takšne stvari. Prvič, ker si v službi, drugič pa, ker ljudje okrog tebe niiti ne vedo, da Prešern obstaja. Ja, seveda praznujemo praznike kot so Velika noč, božic, ker sovpadajo in so skoraj po celem svetu na isti dan. Otrok se nimava tako, da se zaenkrat ne pogovarjava z njim. Se pa doma pogovarjava izključno Slovensko, ker pa to hočem, da nama ostane in se ohrani. Otrok je na poti in on bo tud govoril slovensko in se bomo doma pogovarjali slovensko. Saj mislim, če otrok zna materini jezik je to nekaj najlepšega in tud ne bo pozabil od kod izhaja. Vseeno je Slovenija ena lepa in prečudovita država na tem svetu. Z glasbo pa je tako, da ko imamo pač neko veselico ali zabavo, to je po navadi za rojstne dneve, novo leto in takrat se zavrti tudi kakšna domača slovenska pesem in ko slišiš »tukaj« domačo pesem je občutek neverjeten. Tudi včasih spustiš kakšno solzo. Slovenskih časopisov tukaj ni, lahko pa kupiš hrvaški, bosanski, srbski... Toliko o slovenski vladi oziroma Ustanovi, katera lahko to spremeni. Velikokrat pa grem na internet in malo pogledam, kaj je novega v Večeru in naši deželi, knjige pa beremo v angleščini, če pa slučajno dobimo kakšno iz Slovenije jo z veseljem preberem, pa ni važno kakršna je.

6. *Kako se oblačiti? Je avstralska moda podobna slovenski?*

Zdaj o modi jaz ne bi znal toliko govoriti, ampak je kar drugačna od slovenske, še posebej tu v Melbournu. Včasih, ko greva ven zvečer ali pa na sprehod v mesto, se mi zdi, kot da bi se vrnil 20 let nazaj. Vidiš vse, ker so ljudje, ki živijo tukaj, iz celega sveta, in se pač vsak oblači po svoje. Najbolj važno pa je, da to sploh ni pomembno.

7. *Torej, ko se sam znajdeš na novem kontinentu, moraš poiskati prostor, v katerem boš bival. Kakšen je proces pri iskanju stanovanja? Poteka na enak način kot v Sloveniji?*

V Sloveniji poteka iskanje prostora, v katerem bos živel, prek poznanstev. Take izkušnje imam jaz, za ostale ne vem. Preden sva prišla v Melbourne, sva si že iz Slovenije rezervirala začasno prebivališče v enem izmed karavan parkov, tako da sva takoj, ko sva priletela, poklicala karavan par, da so prišli po naju in naju zapeljali do najinega prenočišča. Vendar, kot sem omenil, tam nisva ostala dolgo časa. Po prihodu sva tri dni živela pri prijateljih, ki so živeli v enem izmed številnih naselij v »town housu« (hiša dvojček), zelo popularno trenutno za najem. Po treh dneh sva se odpravila do upravitelja tega istega naselja in ga enostavno vprašala, kakšne imava možnosti, da si najameva hišo. Nisva še imela službe, saj je kar težko dobiti karkoli. Rekel je, da bo poklical lastnike in se bo z njimi pogovoril, toda že naslednji dan je prišel do naju in povedal, da si lahko izbereva hišo in se vseliva. Seveda sva morala še prej povedati, kaj sva po stroki in koliko denarja imava na banki in podobno te sprašujejo. Tako da nama ni bilo težko najeti prvega pravega prostora za bivanje. Mislim, da je tu kar drugače, kot v Sloveniji, in seveda nekoliko lažje, saj ko si najameš hišo in si najemnik, nimaš težav z uradnimi zadevami, kot so prijave ... Po treh letih sva si kupila hišo in se rešila stanovanjskih problemov za kar nekaj časa. Po treh letih dela v Avstraliji sva si najprej izbrala hišo in odšla na banko vprašat za kredit ter odšla iz banke srečna. Takšen je postopek nakupa hiše s piko na i, da ti država da kar nekaj denarja in ti olajša nakup.

8. *Zanima me še, kako je z zaposlitvijo. Je brez delovne vize mogoče dobiti zaposlitev? Kakšni so pogoji za pridobitev delovne vize?*

»Z zaposlitvijo je enostavno, če je tvoj poklic iskan, bos takoj dobil službo. Prav tako moraš obvladati jezik in vse ostalo, če pa ni iskan, oziroma kot v mojem primeru, ker sem v mestu, kjer ni veliko »steel industry«, zna biti mala težava. Bojana je dobila službo že po dveh mesecih, jaz pa sem čakal na službo 6 mesecev. Včasih je malo težje najti službo, kot si misliš. Poznam pa ljudi, ki so si službo uredili kar iz Slovenije. Jaz pravim, da neke srednje črte tukaj ne moremo potegniti, saj se stvari od primera do primera razlikujejo. Eni se zdaj ne delajo, pa so tukaj tri ali pa več let. Dela brez delovne vize, koliko je meni poznano, ni mogoče dobiti. Moraš vsaj imeti neko vizo, ki ti dovoljuje bivanje in delo v Avstraliji. Lahko je tudi študentska viza, ki dovoljuje 20 ur na teden dela.

9. *Se počutite kot tujec v državi ali ste tukaj doma?*

To je najboljšo vprašanje. Nikoli od samega začetka se nisem počutil kot tujec v Avstraliji. Nobenih slabih izkušenj glede tega nisem imel. Noben me ni niti najmanj na kakršenkoli način prizadel, ker ne prihajam iz Avstralije. Vsi so bili do mene do sedaj prijazni in mi prej pomagali, kot škodovali.

Tako da lahko z mirno vestjo rečem: JAZ SEM ZDAJ TU DOMA.

Področja

a) Časovna umestitev prvega prihoda in dokončne selitve v Avstralijo

OSEBE		Pretečen čas od prvega obiska		Leto prvega prihoda	
Uroš	»/.../ sem želel pobegniti pred zimo, kar se je zgodilo prvič 2004 /.../«	8 let	2 do 20 let od prvega obiska Avstralije	2004	Prvi prihodi so bili med letoma 1992 in 2010.
Simona	»/.../ Moj prvi obisk v Avstralije je bil pred 11 let /.../«	11 let		2001	
Aleš	»/.../ Prvič sem prišel sem leta 2000.«	12 let		2000	
Bojana	»V Avstralijo sva prispela 1.1. 2010.«	2 leti		2010	
Bojan	»Prvič sem prišel v »Aussie land« kot turist 1992 /.../«	20 let		1992	
Srečo	»/.../ pristala v Melbournu in to je bilo 24. 3. 2009.«	3 leta		2009	

OSEBE		Čas od dokončne selitve		Leto dokončne selitve	
Uroš	»/.../ sem želel pobegniti pred	8 let	2 do 14 let od	2004	Dokončne preselitev v

	zimo, kar se je zgodilo prvič 2004 /.../«		dokončne selitve.		Avstralijo je potekala med letoma 1998 in 2010.
Simona	»Bodoči mož je kmalu zatem prišel na obisk v Slovenijo 2010 in čez dva meseca sva odšla skupaj v Avstralijo.«	2 leti		2010	
Aleš	»Prvič sem prišel sem leta 2000 /.../ /.../ Avstralija mi je bila zanimiva. Rekel sem, da bom ostal tako dolgo kolikor se bo dalo /.../«	12 let		2000	
Bojana	»V Avstralijo sva prispela 1.1. 2010...«	2 leti		2010	
Bojan	»/.../ leta 1998 sem se odločil začeti novo življenje v Avstraliji.«	14 let		1998	
Srečo	»Po vseh uradnih postopkih (urejanje vseh potrebnih stvari za vizo), ki so trajali 4 leta sva končno pristala v Melbournu in to je bilo, 24. 3. 2009.«	3 leta		2009	

b) Končana stopnja izobrazbe

OSEBA	STOPNJA IZOBRAZBE	KODE
Uroš	4. stopnja	4
Simona	5. stopnja	5
Aleš	5. stopnja	5
Bojana	7. stopnja	7
Bojan	4. stopnja	4
Srečo	5. stopnja	5

c) Razlogi za odhod iz Slovenije

OSEBA	Razlog za odhod	KODE 1	KODE 2
Uroš	»Moj prvotni razlog je bil popolnoma banalen. Ne prenesem zim, zato sem želel pobegniti pred njo, kar se je zgodilo prvič 2004. Moja letalska karta se cenovno ni razlikovala od letalske karte do Balijske.«	Pobeg pred zimo Poceni letalska karta	A+ S- A+
Simona	»... odšla sem turistično. Moj obisk je trajal leto dni. Zmeraj sem rada potovala in vedno sem imela željo obiskati Avstralijo. Že, ko sem prvič stopila na Avstralska tla me je pritegnila, zaljubila sem se.«	Potovanje Želja obiskati Avstralijo	A+ A++
Aleš	»V Avstralijo sem prišel zaradi ljudi v Sloveniji, načina življenja. Vse je majhno, malomeščansko pika na i pa je bila punca, ki me je razočarala. V Sloveniji te vsi podcenjujejo in ti sodijo po tem kako si oblečen, ker avto voziš, kolik zaslužiš, ni pristnosti... Prvič sem prišel leta 2000. Zakaj sem prišel, da vidim	Odvračanje od ljudi v Sloveniji in načina življenja Ljubezensko razočaranje v Sloveniji	S--- S---

	Avstralijo, da si najdem službo, da nekaj zaslužim in lahko s tem denarjem potujem«	Zaslužek in potovanje v Avstraliji	A++
Bojana	»V Sloveniji nisem živela že 10 let zaradi službenih razlogov, kjer sem tudi spoznala svojega partnerja, ki je Egipčan. Slovenija je po mojem mnenju preveč zaprta za tujce, zato sva se odločila poiskati državo, ki bo dovolj odprta za tuje državljane in je hkrati angleško govoreča, da bi lahko začela skupni življenje.«	Zaprta Slovenija pred tujci Partner, ki ni Slovenec (Egipčan)	S --- S-
Bojan	»Slovenjo sem zapustil zaradi ekonomskih razlogov. Nisem videl nobene perspektive za delo in zaslužek. Prvič sem prišel v »Aussie land« kot turist 1992, nato sem se vračal vsake dve leti...«	Ekonomski razlogi	S- A+
Srečo	»Vendar vedno, ko sva hotela kaj več, recimo nakup nepremičnine ni bilo možno, ker takrat je bilo zelo težko, dobiti kakršen koli kredit od bank, če si ga pa že kaki kredit dobiti od bank, če pa si ga že dobil si delal samo za njega. To naju je hudo motilo, kajti bila sva mnenja, če človek pošteno dela, naj tudi pošteno živi. In tega zadnjega v Sloveniji nisva videla več. Prav tako se je ta, politični sistem, vmešaval v življenje posameznika, da to ni res. Zaradi opisanega, sva se odločila, da	Ekonomski razlogi Poseganje političnega življenja v posameznika	S- A++ S--

	greva poskusiti najino srečo v tujino.«		
--	---	--	--

d) Razlogi za dokončno selitev v Avstralijo

OSEBE	Razlogi za dokončno selitev	KODE 1	KODE 2
Uroš	»Ostal sem iz razloga, ker sem se zapletel v neumen sodni proces... in dobil sem sina z Avstralko s katero sva ločena«	Zaplet v sodni proces Sin	A- A-
Simona	»Kasneje se je izteklo tako, da sva pristala skupaj in o je bil eden izmed razlogov, da sem še zmeraj v Avstraliji...« »... Aleš je kmalu zatem prišel na obisk v Slovenijo in čez dva meseca sva odšla skupaj v Avstralijo.«	Moj mož, ki je Slovenec, ampak živi v Avstraliji	A+
Aleš	»Odločil sem se, da ostanem, ker je bilo boljše za živeti, nihče me ni podcenjeval, ocenjevanje...«	Boljše življenje	A+++
Bojana	»V Avstraliji sva ostala, ker to bila edina in najboljša možnost, saj v Egiptu nisem želela živeti, saj tam ni prihodnosti za evropsko žensko. Slovenija pa je preveč zaprta za tujce in to je najboljši način, da sva lahko začela skupaj ustvarjat življenje. Avstralija je država, kjer imajo vsi enake možnosti ne glede na to od kot prihajaš, saj temelji na priseljencih.«	Najboljša in edina možnost za skupno življenje s partnerjem, ki je Egipčan Vsi narodi imajo enake možnosti	A++ A++

	vedno čakam na stalno vizo, ki je podobna kot državljanstvo...»	
Aleš	»Leta 2006 sem dobila državljanstvo in stalo me je samo 300 AUD.«	Državljanstvo
Bojana	»Edini način za naju, da sva prišla v Avstralijo je bila ta, da prideva preko študentske vize. Jaz kot študentka in moj fant kot moj partner na moji vizi. Trenutno sva še vedno na študentski vizi.«	Študentska viza
Bojan	»Leta 2003 sem dobil avstralsko državljanstvo, lahko bi ga dobil tudi prej, če bi prej zaprosil. Pri meni je vse potekalo lahko, ker je bil moj poklic na listi zelenih poklicev. Sem kuhar po poklicu in to so takrat potrebovali. Mislim, da je ta poklic še vedno na listi zelenih poklicev.«	Državljanstvo
Srečo	»Resno sva se začela pogovarjati o življenju v tujini leta 2002 vlogo za vizo pa sva uradno podpisala leta 2004. Viza pa je bila odobrena 2009, torej status stalnega bivališče.«	Stalno bivališče

f) Domotožje

OSEBE	Domotožje	KODE 1	KODE 2
Uroš	»Slovenijo pogrešam vsak dan bolj...« »...Dom je v Sloveniji, tukaj so le začasna bivališča in kosi materializma, ki ti služijo naslednjih nekaj let!«	Slovenijo pogrešam Avstralija je le začasno bivališče za nekaj let	Domotožje

Simona	»Privadila sem se se že prvič. Edino, kar tukaj pogrešam so hribi. Zlagala bi se, če bi dejala, da imam domotožje, ker ga nimam. Zmeraj sem potovala sama in nisem navezana tako nad družino.«	Nimam domotožja Pogrešam samo hribe Nisem navezana na družino	Delno domotožje
Aleš	»Slovenije ne pogrešam. To je moj dom. V Sloveniji sem se pred dvema letoma, počutil kot tujec. Zgubil sem vse stike svojih prijateljev, vsi imajo svoje družine, svoje skrbi. Edina stvar, ki jo pogrešam je moja družina. Meni Slovenija v življenju ni kaj preveč dala, rodil sem se tam, če sem pa kaj želel, kaj narediti so pa ti birokrati takoj zatrli, saj ti ne dajo nobene možnosti.«	Nimam domotožja Moj dom je Avstralija Tujec v Sloveniji	Nima domotožja
Bojana	»Slovenijo pogrešam samo v zimskih mesecih, ker je takrat v Sloveniji poletje in pogrešam slovensko hrana. Pogrešam, da je v Sloveniji cela Evropa blizu, da je morje modro in da imajo centralno kurjavo, seveda pogrešam starše in prijatelje, ampak imamo redne stike preko internetne povezave, ki obkroža dan danes že cel svet skype, facebooke... smo v rednih stikih...«... »Melbourne je zelo evropsko mesto. Avstralija je zelo po »evropeizirana« in se ne razlikuje veliko. Hrana je podobna, pijača je podobna razen tega, da najdeš več raznolikih stvari, sploh azijskih. Zakoni in pravila so veliko bolj stroga in skoraj ne da se preživeti leto dni brez policijske kazni, ki so veliko višje kot v Sloveniji.«	Slovenijo pogrešam pozimi Pogrešam Evropo, modro morje, centralno kurjavo, prijatelje in starše	Delno domotožje

Bojan	»Slovenije sploh ne pogrešam,...«	Ne pogrešam Slovenije	Nima domotožja
Srečo	»Domotožje je nekaj, kar je pri naju vsake toliko časa prisotna. Moram priznati da je prvo leto bilo najhujše, če bi vedel, da bova imela takšno domotožje pred odhodom, bi malo razmislil, če bi sploh šel. Toda po letu dni se nekako tega domotožja ni več mogoče v takšni meri in prenehal sem premišljevati, kako je v Sloveniji in kaj se dogaja z mojim prijatelji, tisti ki mi želijo slediti so tako v stiku z mano preko interneta. Ko me zdaj nekdo vpraša, če pogrešam Slovenijo in ali bi se vrnil nazaj, bi mu mirno odgovoril NE, ker je tu preveč enostavno in preveč lahko za živeti.«	Domotožje se pojavi občasno Najhuje je bilo prvo leto Trenutno Slovenije ne pogrešam in se tja ne bi vrnil Lažji način življenja v Avstraliji	Nima domotožja

g) Prilagoditev oz. integracija življenja v novi državi

OSEBE	Prilagoditev v novi državi	KODE 1	KODE 2
Uroš	»Tukaj sem pa še vedno z vsemi svojimi navadami, vztrajam in trmasto želim ohraniti, to kar sem. Lahko bi rekel, naj se še drugi učijo, tako je preveč angleščine. Lahko bi rekel, da določeni so me sprejeli, drugi zopet ne. Tako kot povsod na svetu. Tudi v Sloveniji nekateri Slovenci ne sprejmejo moje »Slovenskosti«. Različni smo si in mislim, da je v tem čar sveta.«	Se ne prilagajam in spreminjam Ostajam, kar sem	Se ne prilagaja
Simona	»... laž bi bila, če bi dejala, da mi ni bilo potrebno ničesar prilagoditi, ogromno	Ogromno	Ogromno prilagajanja,

	sem morala prilagoditi. Tukaj živim v mestu, doma pa v čisti naravi... Bila sem jamarka, ogromno sem hodila v hribe, obožujem prosto plezanje... Tukaj pa imam samo park. Živim v Melbourne. Veliko bolj se sedaj občuti nestrpnosti do tujcev, saj državljani težje pridejo do služb, ker je toliko nas, priseljencev. Kljub vsemu so še prijazni, ampak se nestrpnost prepozna že potem, da nas kličejo Wog, kot mi v Sloveniji pravimo Bosancem čefurji.«	prilagajanja Tukaj mesto, doma narava Občutna nestrpnost do tujcev	brez težav
Aleš	»Moral sem se prilagoditi. Prisiljen sem se bil prilagoditi. Prvič, ker so vsi govorili tuj, angleški jezik, zato sem se bolj družil z Avstralci, da sem se naučil avstralske angleščine. Prilagodil sem se na njihov sistem življenja. Ena stvar, ki sem se je naučil je pa bila ta, da sem se jaz prilagodil, veliko Slovencev, ki sem jih spoznal, sem pa ugotovil, da hočejo vrniti Avstralcem svoje znanje... Mislim, da si ti tisti, ki se moreš prilagoditi, ko prideš v nek nov svet...«	Prisiljena prilagoditev Jezik, avstralska angleščina Drugačen sistem življenja	Prisiljena prilagoditev, brez težav
Bojana	»Zelo sem se morala prilagoditi na avstralske cene, saj je Melbourne eno najdražjih mest za živeti na svetu. Šolnina 30000 dolarje za dve leti, stanovanje eno sobno 1500 na mesec, stroški voda in elektrika, ki so vrtoglavo visoki. Avstralci imajo navado, da veliko jedo zunaj v restavracijah in cene so zelo visoke. Za navadno večerjo bi odšteli približno 30 dolarjev po osebi.«	Ogromno prilagajanja Veliko višji življenjski standard Postati nazaj študentka Drugačen način	Ogromno prilagajanja, nekaj težav

		življenja	
Bojan	»Po 14 letih življenja tukaj, sem se prilagodil. Pravzaprav lažem, prilagodil sem se takoj, saj sem bil že prej tukaj kot turist in mi je bilo že takrat zelo všeč, <u>ni se mi bilo težko privadit na novo življenje v Avstraliji...</u>« »...sem prilagodljiv človek. Hitro sprejemem novo okolje in ljudi, kjer koli sem, sem kot kamela. Seveda moraš spoštovati zakone, ki so tukaj in pogoje ki jih država določa, ti so seveda drugačni od slovenskih. Zase bi lahko rekel, da se nisem spremenil, razen tega, da sem se prilagodil družbi, kot se je treba.« »Prav tako kuham ne doma, ker mi čas zaradi moje službe ne dopušča. <u>Zraven tega, pa so Avstralci navajeni jesti veliko po restavracijah, kar počnem tudi sam. In kuham cel, da v službi, zato je lepo, če kdo skuha kaj zate.</u>«	Prilagodil sem se z lahkoto Nimam problemov s prilagajanjem Drugi zakoni Živim kot Avstralec	Prilagajanje, brez težav
Srečo	»Moral sem <u>se precej prilagoditi, da so me sprejeli in tudi marsikaj spremeniti</u>, sicer pa ti to <u>nikamor ni v breme, ampak postane del tebe.</u>« » Seveda z druge strani pa hodiš v službo in si ustvarjaš prijateljstva, z angleško govorečimi ljudmi, kateri te ravno ne sprejmejo takoj kot smo to vajeni v Sloveniji.« »Pri meni je trajalo vsaj pol leta, da so me videli kako delam, da nisem nekakšen negativec in da sem prijazen do drugih. Ko to greš skozi to, te sprejmejo in se ti potem odpirajo vrata, v tej smeri, da ti znajo, ti ljudje tudi postati pravi prijatelji,	Ogromno prilagajanja Ni se mi bilo težko prilagoditi Družba te ne sprejme zlahka	Ogromno prilagajanja, brez težav

	katere imam sedaj jaz. Moram pa povedati, da Avstralci katere midva pozna, ne gledajo kdo si, kaj si, od kod si, če imaš z njim pošten odnos, ga imajo tudi oni s tabo.«		
--	--	--	--

h) Stiki s Slovenskimi migranti v Melbournu

OSEBE	Stiki s Slovenci	KODE 1	KODE 2
Uroš	»Zase bi rekel, da se s Slovenci družim premalo.« »Družim se z ljudmi, ki me obkrožajo. Trenutno v mojem krogu ni Slovencev.«	Premalo se družim s Slovenci	Premalo
Simona	»Sicer je sedaj ena punca, ki je bila prej na Novi Zelandiji, sedaj pa živi tukaj v Melbournu naredila facebook stran za Slovence, ki bivajo tukaj. Tako, da se dobivajo in imajo piknike. Nama še žal ni uspelo, da bi se česarkoli udeležila, ker sva zelo zasedena. Starejše generacije, verjetno tistih privih Slovincih, ki so ostali na Avstralskih tleh, se dobivajo, hodijo v cerkve in balinajo. To so tisti, ki menijo, da v Sloveniji še vedno imamo makadamske ceste in nimamo barvnih televizorjev. Mladina ni, za takšna srečanja. Sicer pa Slovenci imamo en do drugega zadržan odnos, nihče nikomur nič ne privošči. Sloveni med sabo si ne znajo pomagat, mogoče ta mladina veliko bolj drži skupaj, če primerjaš Srbe, Kitajce, »šiptarje«, veliko bolj držijo skupaj.«	Se ne družim s Slovenci Ne udeležujem se srečanj mlajših Slovencev – časovna stiska Smo premalo povezani Srečanja za starejše generacije Slovencev	Jih ni
Aleš	»...da Slovenci...no, imam par ljudi. Gogi, ki je prišel isto leto v »Aussie« kot jaz, Bojan je delal isto kot mi, a na koncu gre vsak po svoje...Naučiš se ogromno samostojnosti, ko si lačen ni nikogar...«	Nimam veliko stikov s Slovenci	Jih ni
Bojana	»Kljub temu, da je Slovencev v Melbournu kar nekaj sem prvega	Se občasno srečujem s	Občasno

	spoznala šele po osmih mesecev in kasneje mi je ta oseba predstavila še z ostale Slovence v bližnji okolici, s katerimi se sedaj občasno srečujemo. V Melbournu sicer obstajajo slovenska društva, katerih nisem obiskovala, saj naj bi bili člani tega društva starejše generacije Slovencev, ki se srečujejo tudi ob nedeljski mašah.«	Slovenci moje generacije Obstajajo Slovenska društvo, ki jih ne obiskujem	
Bojan	»S Slovenci se družim občasno, čeprav jih je v Melbournu veliko, ne shajam z njimi, razen s temi mojimi prijatelji, ki se so prišli z mano, s tistimi ki so pa že bili prej tukaj pa ne.«	Se občasno srečujem s Slovenci moje generacije	Občasno
Srečo	»S prijatelji pa je takole, seveda od začetka spoznavš po večini Slovence in se z njimi spoprijateljiš, ker pač nekako nagonsko iščeš, da bi se z nekom pomenil v domačem jeziku. In v tem »iskanju« tudi dejansko najdeš prijatelje, kateri ti pomagajo, svetujejo.. Imajo več izkušenj kot ti, saj so tukaj že par let par let.«	Na začetku veliko več, sedaj manj	Skoraj nič

i) Družabno življenje in krog ljudi, ki me obkrožajo

OSEBE	Družabno življenje in krog ljudi, ki me obkrožajo	KODE 1	KODE 2
Uroš	»V Avstraliji imam zelo pestro življenje. Moj krog prijateljev večinoma obkrožajo hipiji, ki sem jih spoznal na festivalih v zadnjih dveh letih.«	Pesto življenje Prijatelji, hipiji iz festivalov	Velika družabnost
Simona	»Malo sem že stara, da bi »hodila ven« v družbo. Ko sem bila še 21 letnica, to je ji bilo takrat ko sem prišla sem, takrat sem »žurala«. Ljudi, ki jih poznam in se	Ven ne hodim	Majhna družabnost

	trenutno gibljejo v mojem krogu prijateljev, sem jih spoznala so pa preko moža. Nekaj časa preživim tudi z puncami iz »Mothers group«, ki sem jo obiskovala v času nosečnosti, nato si tukaj ti in Bojana... Za kaj več pa tako nimam časa, dejansko nama je z možem restavracija vzela ogromno časa in družabnega življenja nisva mogla prakticirati.«	Prijatelji mojega moža Mame iz »Mothers group« Družabnega življenja ni bilo, pomanjkanje časa	
Aleš	»Družabnega življenja sedaj dve leti nisem imel. Edina družba so bili ljudje, ki so bili gostje v naši s restavraciji in ljudje, ki so naju prišli tja obiskat...«	Družabnega življenja ni bilo, pomanjkanje časa Ljudje, ki so obiskovali najino restavracijo	Brez družabnosti
Bojana	»Glede nato, da moram plačevati izredno visoko šolnino in da po zakonu študentje, naj ne bi delali več kot 20h na teden si vsak poišče še dodatno zaposlitev oziroma neuradno službo. Preostanek časa pa preživim ob učenju in šoli tako, da mi ostane resnično malo časa za druženje in prosti čas. Moje socialno življenje je omejeno na minimum, sploh še nisem imela možnost uživati avstralskega življenja.«	Družabnega življenja ni bilo, pomanjkanje časa Sošolci in sodelavci	Brez družabnosti
Bojan	»Trenutno je moje družabno življenje služba, saj kot kuhar delam ogromno.«	Družabnega življenja	Majhna družabnost

	Naredim tudi po 70 ur tedensko, veliko časa preživim na delovnem mestu in tudi predstavlja moje družabno življenje trenutno. Drugače pa si seveda vzamem čas za moje prijatelje. Seveda morem pod moje družabno življenje šteti vse športne dogodke in prireditve v Melbournu, kar pomeni od konjskih dirk do Formule I in tenis...«	nisem imel, pomanjkanje časa Služba in sodelavci Športni dogodki in prireditve	
Srečo	»Družabno življenje je tukaj takšno, kakršno si ga posameznik ustvari. Nekateri se "zapirajo" v hiše in ne poznajo niti svoje okolice. Midva z mojo ženo že nisva za takšna. Družabnega življenja je za naju na pretek, tako da si včasih prav želiva malo spočiti. Krog prijateljev je tudi primeren letom od kar sva tu. Nekako v treh letih bivanja, če pogledava imava, kar veliki krog ljudi s katerimi preživljava prosti čas. Merilo pa so mi drugi Slovenci katere poznam in lahko rečem z mirnim srcem, da jih imava midva še največ. Od Slovencev do Avstralcev in vseh ostalih.«	Pestro družabno življenje Velik krog prijateljev	Velika družabnost

j) Vzdrževanje Slovenske kulture

OSEBE	Vzdrževanje kulture	KODE 1	KODE 2
Uroš	»Še vedno sem Slovenec. Moj rek je: »Kar se Janezek nauči, to Janezek zna!«	Vzdržujem	Vzdrževanje

	Imam sina in z njim vedno govoriva samo Slovensko...« »...Sine je rojen v Avstraliji in tudi njegova mama je Avstralka. Z Jjem, mojim sinom, igrava kitaro in pojeva slovenske pesmi. Moja Mami mi redno pošilja zaloge otroških slovenskih knjig in gledava slovensko sinhronizirane risanke.« »Moji sin govori oba jezika, sicer je trenutno v obdobju, da je izraža v angleškem jeziku, čeprav razume vse slovenske izraze...«	kulturo. Govorim slovensko in tudi s sinom govorim samo slovensko. Berem slovenske knjige, pojem slovenske pesmi, gledava slovenske risanke.	
Simona	»Kuhamo slovensko hrano, pogovarjamo se slovensko, beremo slovenske pravljice. Kulturo se resnično trudimo vzdrževati.« »Eva, saj veš, da želim svojemu otroku pokazat iz kot izhaja. Beremo pravljice v slovenščini. Dogodkom v Sloveniji sledimo preko facebooka in kar starši povedo. Morem pa dejati, kako sem razočarana nad Slovensko vlado, ki niti približno ne poskrbi za Slovence v zamejstvu.«	Vzdržujemo slovensko kulturo. Berem slovenske pravljice, govorimo slovensko, kuhamo slovensko hrano.	Vzdrževanje
Aleš	»Kuhamo... Slovensko juhico, čevapčiče...Imam sina in tudi z njim govorim samo in zgolj slovensko. Ne poslušam slovenske glasbe. Sinu berem slovenske pravljice.«	Vzdržujemo slovensko kulturo. Kuhamo, govorimo slovensko,	Vzdrževanje

		slovensko glasbo, slovenske pravljice.	
Bojana	»Kuhamo slovensko hrano. Sicer moj partner pripravi tudi kaj egipčanskega, ampak mi ne diši preveč. Otrok sicer še nimava, ampak absolutno želim, da moji otroki govorijo vse tri jezike, slovenskega. Prav tako bomo jedli slovensko hrano in brali pravljice v vseh jezikih in spraševali stare mame za nasvete kako vzgajati otroke. Slovensko glasbo poslušam na youtube, slovenskih filmov nisem gledala nikoli, razen Kekca in podobno, ko sem bila majhna. Knjige berem večino v angleščini in slovenskim novicam ne sledim, razen kaj mi povedo starši, ampak včasih poslušam slovenski radio preko interneta.«	Vzdržujemo slovensko kulturo. Slovenska hrana, poslušam slovensko glasbo. Novicam ne sledim.	Vzdrževanje
Bojan	»Ne vzdržujem slovenske kulture. Imam svojo lastno kulturo. Občasno se srečam s Slovenci po »kafičih«, da malo »počvekamo«, kaj se nam dogaja. Nisem družinski človek. Ne prebiram slovenskih novic, časopisov, ne kontaktiram s Slovenci. Razen, če grem na dopust v Slovenijo... Če sem odkrit, ne vem, kaj se dogaja v Sloveniji. Jaz sem tukaj, živim tukaj, trenutno me zanimajo stvari, ki se dogajajo v okolju v katerem se gibljam. Tam, kjer sem to me zanima. Svetovno politiko že preberem. Kaj pa se dogaja v Sloveniji pa ne, pomeni, da ne vem, kdo je predsednik, kakšno je vreme, kdo ima rojstni dan... nimam pojma... zanima me kdaj ima moj prijatelj v Avstraliji rojstni dan.«	Ne vzdržujem slovenske kulture. Ne sledim novicam, ne zanima me, kaj se dogaja v Sloveniji.	Ne vzdržuje
Srečo	Odkrito in povedano je, da smo od začetka še praznovali Slovenske praznike kot so Prešernov dan, ustanovitev države	Vzdržujeva slovensko	Vzdrževanje, na začetku

	Slovenije... Seveda sva oba tukaj v Avstraliji zaposlena in imava dela prost dan takrat, ko imajo Avstralci svoje praznike. Tako sva tudi začela praznovati njihove in sva na Slovenske nekako pozabila. Na primer 8. februar (upam, da se nisem zmotil) Prešernov dan, ga ne praznujeva, saj sva čisto pozabila, da obstaja, saj je tukaj normalen dan dela in če točno ne vodiš evidence, zgubiš občutek za takšne stvari. Prvič, ker si v službi, drugič pa, ker ljudje okrog tebe niti ne vedo, da Prešern obstaja. Ja, seveda praznujemo praznike kot so Velika noč, Božic, ker sovpadajo in so skoraj po celem svetu na isti dan. Otrok se nimava tako, da se zaenkrat ne pogovarjava z njim. Se pa doma pogovarjava izključno Slovensko, ker pa to hočem, da nama ostane in se ohrani. Otrok je na poti in on bo tud govoril Slovensko in se bomo doma pogovarjali Slovensko. Saj mislim, če otrok zna materini jezik je to nekaj najlepšega in tud ne bo pozabil od kod izhaja. Vseeno je Slovenija ena lepa in prečudovita država na tem svetu. Z glasbo pa je tako, da ko imamo pač neko veselico ali zabavo, to je ponavadi za rojstne dneve, novo leto in takrat se zavrti tudi kakšna domača slovenska pesem in ko slišiš »tukaj« domačo pesem je občutek neverjeten. Tudi včasih spustiš kakšno solzo. Slovenskih časopisov tukaj ni, lahko pa kupiš Hrvaškega, Bosanskega, Srbskega...Toliko o Slovenski vladi oziroma Ustanovi, katera lahko to spremeni. Velikokrat pa grem na internet in malo pogledam, kaj je novega v Večeru in naši deželi, knjige pa beremo v Angleščini, če pa slučajno dobimo kakšno iz Slovenije jo z veseljem	kulturo. Ne praznujeva več slovenskih praznikov. Pogovarjava se slovensko. Poslušava slovensko glasbo. Slovenskih časopisov tukaj ni.	bolj
--	---	--	-------------

	preberem, pa ni važno kakršna je		
--	----------------------------------	--	--

k) Zaposlitev

OSEBE	Zaposlitev	KODE 1	KODE 2
Uroš	»Delo dobiš, odvisno kako si trmast, če je poletni čas je veliko lažje. Tudi brez delovne vize se da dobiti službo »under table«	Z delovno vizo ni težko dobiti zaposlitve. Lahko dobiš delo na »črno«.	Lahko dobiš zaposlitev
Simona	»Zaposlitev lahko dobiš, če delaš na črno in »keš« na roke. Vsak, ki ve, da nimaš vize te bo izkoristil, ker ve da potrebuješ službo in ti bo plačal veliko manj. Delovno vizo je tako rekoč nemogoče dobiti, razen če imaš narejene kakšne doktorske študije, to je edin garant za službo ali če imaš kak poklic, ki je na listi iskanih poklicev ... Ljudje te izkoristijo, ker vejo da rabiš delovno vizo, ti ponudijo sponzorstvo in nato si dejansko njihov suženj... Poostрили so pogoje takrat, ko je ministrica prišla na položaj. Ukinili in spremenili so sezname poklicne liste, še tisti, ki so imeli vize na čakanju so jim jih odvzeli.«	Lahko dobiš delo na »črno«. Z delovno vizo ni težko dobiti zaposlitve. Težko je dobiti delovno vizo.	Lahko dobiš zaposlitev z delovno vizo
Aleš	»Uradno sem začel delati marca 2001. Celih osem mesecev sem iskal sponzorja. Sponzorirali so me kot kuharja, ker je tako bilo lahko dobit vizo oziroma sponzorstvo, saj so jih potrebovali, sedaj teh sploh več ni na seznamu. Zelo težko je dobit sponzorja, saj se vi delodajalci temu upirajo, ker mora ta pokazat vse papirje za pet let nazaj davkariji, temu se	Brez delovne vize je težko. Potrebuješ sponzorja, ki ga je tudi težko dobiti.	Lahko dobiš zaposlitev z delovno vizo

	»vsi upirajo, daj vemo, da na skrivaj vsi skrivajo denar in šušmarijo s papirji in prikazanim denarjem, da plačujejo manj davkov.«	Dobil sem sponzorja.	
Bojana	»Midva sva tukaj kot študenta in kot študent lahko legalno delaš 20 ur tedensko, moj partner pa lahko dela polni delovni čas, saj ne študira in je tukaj preko moje vize, ker sem jaz vpisala magisterij, mu je to dovoljeno. Nihče ne želi vzeti v službo mednarodnih študentov, verjetno zaradi omejitve delovnega časa. Sama sem 10 let delal v turizmu in v Sloveniji, diplomirala iz marketinga in z nekaj izkušnjami iz tega nisem dobila takšne službe. To so vendar poklici, kjer je potrebno biti zmožen delati polen delavno čas oziroma so rezervirani za Avstralce. Za nas je najlažje dobiti poklice v gostinstvu. Nisem dobila sponzorja, ki bi mi garantiral službo in posledično pridobitev vize«	Kot študent lahko delaš legalno, omejen čas. Težko je dobiti delovno vizo. Nimam sponzorja.	Lahko je dobiti zaposlitev z delovno vizo
Bojan	»Brez delovne vize ne moreš dobiti zaposlitve. Jaz sem dobil z lahkoto zaposlitev, sponzorja sem spoznal, ko sem prišel. Potrebovali so kuharja in odločili so se, da me sponzorirajo. Lastnik je bil Nemec in restavracija je bila z nemško hrano, kar je bila velika prednost in tudi zato se je odločil za sponzorja, saj je slovenska kuhinja zelo podobna nemški in me potreboval, da sem učil Avstralce kuhat nemške jedi.«	Brez delovne vize ne moreš dobiti legalne zaposlitve. Imel sem srečo in hitro dobil sponzorja.	Lahko dobiš zaposlitev z delovno vizo
Srečo	»Z zaposlitvijo je enostavno, če je tvoj poklic iskan, bos takoj dobil službo. Prav tako moraš obvladati jezik in vse ostalo, če pa ni iskan oziroma kot v mojem primeru, ker sem v mestu, kjer ni veliko »steel industry« zna biti mala težava. Bojana je dobila službo že po dveh mesecih, jaz pa sem čakal na službo 6	Z delovno vizo je lahko dobiti zaposlitev. Službo dobiš	Lahko dobiš zaposlitev z delovno vizo

	mesecev. Včasih je malo težje najti službo kot si misliš. Poznam pa ljudi, ki so si službo uredili, kar iz Slovenije. Jaz pravim, da neke srednje črte ne moremo tukaj potegniti, saj se stvari od primera do primera razlikujejo. Eni se zdaj ne delajo pa so tukaj tri ali pa več let. Dela brez delovne vize, koliko je meni poznano ni mogoče dobiti. Moraš vsaj imeti neko vizo, katera ti dovoljuje bivanje in delo v Avstraliji. Lahko je tudi študentska viza, katera dovoljuje 20 ur na teden dela.	takoj, če je tvoj poklic iskan . Kljub vizi službe nisem dobil takoj.	
--	---	---	--

l) Občutek tujca ali domačina

OSEBE	Tujec ali domačin	KODE 1	KODE 2
Uroš	»Moj dom je samo eden, kozolec v Poljčanah na Stanovskem! Za Avstralsko rezidenco pa bi postavil Byron Bay.«	Dom so Poljčane. Tujec.	Sem tujec
Simona	»Zmerjaj se bom počutila kot tujec. Za enkrat se še počutim kot tujec, ni isto kot doma, doma so ljudje s katerimi sem odraščala, življenje je popolnoma drugačno, a sem takšen človek, ki se hitro privadi na drugačno življenje in na drugo okolje. Pred kratkim pa sem dobila eno stvar, ki mi ne najbolj pomembna v življenju in to je moj sin. Mislim, da je trenutno za njega zdajle veliko bolje, da je tukaj, vsaj gledano in finančnega vidika, čeprav doma bi imel več narave... ampak tukaj je pa vse bolj pri roki.«	Tujka. Sem se privadila na življenje v Avstraliji.	Sem tujka
Aleš	»Tukaj sem doma, tujec sem v Sloveniji. Mislim ostati tukaj. Kaj pa imam v Sloveniji? Kdo pa mi bo pomagal v	Nisem tujec v Avstraliji, to je moj dom.	Nisem tujec

	Sloveniji? Nočem nazaj, da me bo vlada zopet samo okradla in obrala...«	Tujec v Sloveniji.	
Bojana	»Počutim se kot tujka, ker te vsak po 5 sekundah, že zaradi naglasa nekdo vpraša od kje si in ker imajo Azijci privilegije pri zaposlitvi. Za Avstralce so bolj pomembni kot Evropejci, ker sem v šoli edina Evropejka, večina imam sošolce, ki so iz Filipinov, Indije, Kolumbije...«	Tujka. Neprestana vprašanja, od kod naglas. Prednost Azijcev na avstralskem trgu.	Sem tujec
Bojan	»Tukaj sem doma. To je moj dom. Trenutno je to moj dom, ampak jaz potrebujem svetovni potni list. Kjerkoli sem, tam se počutim doma, ampak še vedno sem Slovenec. Kjer koli v svetu sem sprejemem njihovo kulturo, če je ne sprejmeš ne moreš živeti v tistem okolju.«	Nisem tujec v Avstraliji, to je moj dom.	Nisem tujec
Srečo	»To je najboljšo vprašanje. Nikoli od samega začetka se nisem počutil kot tujec v Avstraliji. Nobenih slabih izkušenj glede tega nisem imel. Noben me ni niti najmanj na kakršenkoli način prizadel, ker ne prihajam iz Avstralije. Vsi so bili do mene do sedaj prijazni in mi prej pomagali kot škodovali. Tako, da z mirno vestjo lahko rečem JAZ SEM ZDAJ TU DOMA.«	Nisem tujec v Avstraliji, to je moj dom.	Nisem tujec

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Eva Jug, vpisana na Fakulteto za socialno delo v študijskem letu 2006/2007, kot redna študentka izjavljam, da sem diplomsko delo z naslovom PROBLEMATIKA SOCIALNE INTEGRACIJE SLOVENSKIH PRISELJENCEV V MELBOURNU napisala samostojno, s korektnim navajanjem virov in ob pomoči mentorja, red. prof. dr. Sreča Dragoša.

Datum: 7. 2. 2013

Podpis: Eva Jug